

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu 4w Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 574

Poznań, piątek dnia 16 grudnia 1932

Rok XXVII

Poznań, 15 grudnia.

Francja nie zapłaciła

Odrzucenie przez francuską izbę deputowanych propozycji zapłacenia Stanom Zjednoczonym w dniu 15 grudnia raty dłużniczej oraz dymisja rządu Herriota — oto fakty, które w całym świecie wywołały silne bardzo wrażenie. Francja nie płaci zatem swoich długów, nie uznaje swego podpisu pod umową Mellon - Berenger, która ustaliła jej zobowiązania wobec Ameryki. Są to istotnie niecodzienne wypadki, których konsekwencje mogą iść bardzo daleko. Kryzys światowy doznał nowego oświetlenia. Stosunek Europy do Ameryki nabrał większej jeszcze wyrazistości.

W stanowisku parlamentu francuskiego odegrały dużą rolę momenty uczuciowe. Merytorycznie Francji nie sprawiłoby większego kłopotu zapłacenie niespełna 20 milionów dolarów. — Ale Francuzi doszli do przekonania, że wszyscy chcą ich okpiwać. Zwłaszcza polityka amerykańska oddawna wywoływała we Francji wielkie rozdrażnienie.

Stany Zjednoczone miały wobec Europy taką politykę: do wszystkiego się mieszać, na wszystkie uchwały europejskie wywierać wpływ decydujący, ale za nic nie brać odpowiedzialności. Traktat wersalski zrehabilitowany został pod wpływem Ameryki, ale nie był przez nią ratyfikowany. Ameryka stale oddziaływała na sprawy odszkodowań, ciągle namawiała Francję do ustępstw. Plany Dawesa i Younga, które redukowały zobowiązania niemieckie, powstały pod kierownictwem Ameryki. Przeciwnie prezydent Hoover był autorem moratorium rocznego w sprawie odszkodowań i długów. Moratorium to narzucił Francji przed rokiem, nie pytając się o jej zdanie. Później, gdy premier francuski Laval udał się do Waszyngtonu oświadczył mu, że gdy państwa europejskie załatwią sprawę odszkodowań, wówczas przyjdzie kolej na załatwienie długów. Z moratorium Hoovera oraz z jego rozmów z p. Lavalem zrodziła się konferencja w Lozannie, która doprowadziła do likwidacji odszkodowań. W czym ona była robiona interesie? Znowu Amerykanów i ich olbrzymich wierzytelności, zamrożonych w gospodarce niemieckiej. By ratować prywatne kapitały amerykańskie, skreślono odszkodowania. A gdy to się stało, Ameryka odpowiedziała, że nie łączy odszkodowań z długami, choć związek ten widziała rok temu, gdy narzuciła wszystkim ogólne moratorium.

Ameryka nie widzi związku między długami a odszkodowaniami, ale dostrzegła go między długami a rozbrojeniem. Sprawa długów miała być idealnym środkiem nacisku amerykańskiego na państwa, zebrane w Genewie.

Dziś Stany Zjednoczone nie tylko domagały się zapłacenia raty w dniu 15 grudnia, ale nie chciały przyjąć przy zapłacie żadnych zastrzeżeń. Godzą się co prawda na nową dyskusję w sprawie długów, ale nie chcą słyszeć o ich całkowitem zniesieniu. Już dziś zresztą domagają się za ewentualne ustę-

Próby stworzenia większości lewicowej we Francji?

Frakcja radykalno - społeczna dąży do zbliżenia się z socjalistami — Najczęściej wymienia się nazwisko Paul Boncour'a, jako kandydata na premiera — Głosy prasy angielskiej

Paryż, 15. 12. (PAT). Z dotychczasowych rozmów z przywódcami politycznymi, prowadzonych przez prez. Lebruna wynika, że przyszły gabinet musi opierać się o większość lewicową.

Prezydent ma zwrócić się do pewnej osobistości z Senatu, która nie była bezpośrednio włączona w dyskusję nad sprawą długów i jej ma powierzyć misję tworzenia rządu. Przypuszczają, że chodzi tu o Boncoura. Sytuacja w znacznej mierze zależy od socjalistów, którzy nie będą popierali rządu, jeżeli na jego czele nie stanie członek grupy radykalno - społecznej. Frakcja radykalno - społeczna zamierza dolożyć wszelkich starań, aby współpracować na stałe z grupą socjalistyczną izby. Stąd też mówi się o składzie przyszłego gabinetu z Daladierem, jako min. spr. wewn., Boncour'em, jako min. spr. zagr. i Caillaux, jako min. finansów i Bonnetem, jako min. budżetu.

London, 15. 12. (Tel. wł.) Dzisiejsza poranna prasa londyńska bardzo wyczerpująco omawia stanowisko parlamentu francuskiego w sprawie wstrzymania wpłaty raty grudniowej, zajmując prawie że bez wyjątku stanowisko bardzo przychylnie w stosunku do Francji.

„Times“ stwierdza w artykule wstępnym, że w postępowaniu parlamentu francuskiego jest pewna logika, gdy się pomyśli że parlament amerykański pozwolił prezydentowi Hooverowi poczynić dłużnikom pewnych ustępstw Niemcy wykazują bardzo duże zainteresowanie całą sprawą spłaty długów wojennych, obserwując ją już z pewnej perspektywy. Należą one bowiem w każdym bądź razie do państw, które nie chcą już nic płacić.

Prasa lorda Beaverbrooka, która stale opowiadała się za nieplaceniem raty grudniowej stwierdza, że Francuzi wykazali duży zmysł praktyczny, nie bawiąc się złudnymi nadziejami, podczas gdy polityka angielska znów

stawa kompensat w formie szerokiego otwarcia rynków europejskich dla swoich produktów. Stany Zjednoczone sięgają wciąż po hegemonję nad światem, oto sens ich polityki.

Dlaczego jednak p. Herriot chciał płacić? Niewątpliwie jako szef rządu był skrupowany podpisem Francji. Polityka jego szła pozatem wyraźnie w kierunku utworzenia wspólnego frontu europejskiego wobec Ameryki przy przyszłych z nią rokowaniach. Stąd jego współdziałanie z Anglią. P. Herriot zdecydował się płacić pod wpływem p. Mac Donalda, nie chcąc pozostać w odosobnieniu, zwłaszcza wobec stanowiska Włoch, które uiszczają się ze swoich nieznacznych zresztą zobowiązań.

Jeżeli Wielka Brytania postanowiła zapłacić, jeżeli celem pozyskania dla swego stanowiska Francji zrezygnowała ze swoich europejskich wierzytelności, to miała po temu ważne powody. Nie chciała — w myśl swej naczelnej zasady politycznej — wchodzić w otwarty załag z Ameryką, nie chciała pozatem otwierać sprawy odszkodowań niemieckich, bała się o swój kredyt. Anglija nie zrezygnowała z roli bankiera świata. I dziś uważa, że gdyby nie wypełniła sama swoich zobowiązań, wów-

zawiodła pozwalając na powodowanie sobą, przez co niewątpliwie znajdzie się w nowych trudnościach.

„Financial News“ stwierdza, że koła londyńskiej City są przekonane, iż Francja nie będzie płaciła, wyrażają równocześnie nadzieję, że Amerykanie dzięki temu może wreszcie zrozumieją prawdziwe położenie Francji. Od chwili zawieszenia broni jeszcze

Nieprzyjazne nastroje w Ameryce dla Francji — Zapowiedzi represyj

Paryż 15. 12. (PAT). Według korespondentów amerykańskich pism francuskich, obalenie rządu Herriota amerykańska opinia publiczna uważa, jako odmowę Francji spłacenia długów Ameryce, które uważane są tam za słuszne i święte.

Opinia St. Zjed. była już od dawna nieprzychylnie nastrojona wobec Francji. Obecne stanowisko parlamentu sopotęgowało ten nastrój, tak, że jest on prawie wrogi.

Postawa izby dep. pozbawia Francję na długo sympatyj amerykańskich,

nigdy nie była ona tak popularną w londyńskiej City, jak obecnie.

Rozwój wypadków politycznych w Paryżu obserwuje się w angielskich kołach politycznych z pewnym niepokojem. Dłuższe przesilenie, albo powołanie rządu z silniejszym wpływem socjalistów musiałoby się przyczynić do większego odpływu kapitałów z Francji.

Zwłaszcza pod względem politycznym. Dziś mniej niż kiedykolwiek Francja może liczyć na pomoc czynną lub bierną St. Zjed. wrazie niebezpieczeństwa. Waszyngton, 15. 12. (PAT.) Republikanin Knutson złożył w izbie reprezentantów projekt ustawy, przewidującej zakaz przywozu do St. Zjedn. walut tych państw, które nie dotrzymają swoich zobowiązań w sprawie długów wojennych. Projekt ustawy przewiduje również zakaz przesyłania tych walut przez pocztę St. Zjedn.

Anglija i Włochy płacą ratę grudniową

London, 15. 12. (PAT). W przepełnionej izbie gmin Chamberlain rozpoczął debaty w sprawie długów między państwowych.

W przemówieniu, które trwało przeszło godzinę dał krótki historyczny zarys kwestji długów i odszkodowań, podkreślając, że kolejne rządy W. Brytanji konsekwentnie i stale występowały za ogólnym skreśleniem długów wojennych i odszkodowań. Zdaniem mówcy inne narody musiały zbliżyć się coraz bardziej do tego punktu widzenia, sformułowanego pierwotnie tylko przez W. Brytanję.

Chamberlain przeszedł dalej do najważniejszego momentu swego przemówienia oświadczając, że nie może być mowy o tem, by Anglija nie wywią-

czas również jej dłużnicy przestaliby jej płacić. Anglija chce ratować resztki kredytu międzynarodowego. Ale mimo wszystko uczyniła to z zastrzeżeniami, donosząc Ameryce m. in., że płaci w tej wysokości po raz ostatni. Zastrzeżeń tych Stany Zjednoczone nie przyjęły do wiadomości.

Co się stanie dalej? Narazie stanowisko francuskiej izby deputowanych doprowadziło do kryzysu rządowego we Francji. Lecz już nadchodzą wiadomości o przygotowywanych przez Amerykę represjach. Sytuacja skomplikowała się więc bardzo. Położenie Francji jest trudne, zwłaszcza, że Anglija i Włochy zachowały się inaczej. Cóż to za sposobność dla Niemiec, by wyzyskać odosobnienie Francji wobec Ameryki! Cóż za sposobność dla pewnych kół francuskich, by wobec tego odosobnienia, znowu wysunąć myśl szukania kontaktu z Niemcami. A jakie będą następstwa stanowisk Francji i państw, które postąpią podobnie, w dziedzinie finansowej i gospodarczej? Trudno na to dziś jeszcze odpowiedzieć. Lecz jedno wydaje się pewne: z dniem 15 grudnia rozpoczął się nowy rozdział w historii powojennej Europy.

zała się ze swoich zobowiązań. Z naciskiem podkreślił ustęp noty angielskiej, dotyczący spłaty raty długów w dn. 15 grudnia, zaznaczając jednak, że tego ustępu nie należy tłumaczyć, jako wyrażenie zgody na powrót systemu, który istniał przed ogłoszeniem moratorium.

Spłatę raty dokona się we właściwym terminie w złocie. Federal Rez. Bank dostarczy potrzebnej ilości złota, a równocześnie Bank Angielski przekaże na rachunek Federal Rez. Bank w Banku Angielskim identyczną sumę. Złoto wyśle się następnie do Ameryki.

Zapłata raty pociągnie za sobą deficyt budżetowy, wynoszący 29 i pół milj. funtów szterlingów. Chamberlain proponuje pokrycie tego deficytu przez obniżenie stopy procentowej od obligacji skarbowych i przez stworzenie funduszu rezerwowych z części funduszu amortyzacyjnego, która nie będzie wymagana przez statut z powodu podniesienia się kursu papierów wartościowych. Chamberlain dodał, że ten sposób pokrycia deficytu budżetowego będzie tylko półśrodkiem, do jakiego nie możnaby uciekać się powtórnie.

Jeżeli układu lozańskigo nie ratyfikuje się, dodał Chamberlain, powrócimy do stanu prawnego, jaki istniał przed moratorium Hoovera. Jeżeli jednak dojdziemy ze Stan. Zjedn. do porozumienia, które doprowadzi do zredukowania długów, dłużnicy W. Brytanji ze swej strony będą upoważnieni do nawiązania z nami rokowań celem wyjaśnienia w jakim stopniu byłibyśmy skłonni zmniejszyć ich zobowiązania.

Rzym, 15. 12. (PAT). Zgodnie z uchwałą wielkiej rady faszystowskiej z dn. 5 bm. rząd włoski wydał dyspozycje w sprawie spłaty Stan. Zjedn. sumy 1.245.437 dol., stanowiącej ratę grudniową włoskich długów wojennych wobec Stan. Zjednoczonych.

Przeciw amnestji

Berlin, 15. 12. (PAT.) Rząd bawarski uchwalił wystąpić w radzie państwa Rzeszy przeciw przyjętej przez Reichstag ustawie amnestyjnej.

Polska atakuje!

Pod alarmującym tytułem: „Polen greift an!“ wydał świeżo niejaki Ernst Otto Thiele bogato ilustrowaną broszurę propagandową, mającą udowodnić dobrodusznemu Niemiecemu Michalkowi, że cała Polska, jak jeden mąż, nie myśli o niczym innym, jak tylko o odebraniu Niemcom Prus Wschodnich i całego prawego brzegu Odry, z Wrocławiem, Frankfurtem i Szczecinem. Jedynym „dowodem“ na to absurdalne twierdzenie jest reprodukowana w broszurze mapka czeskiego autora Hanusza Kuffnera z r. 1917, przedstawiająca plan rozbioru Niemiec i przydzielająca do Polski całe Pomorze niemieckie, oraz prawobrzeżną część Dolnego i Górnego Śląska.

Autor oczywiście wie dobrze, że nikt z Polaków takiego planu nie wysuwał ani w czasie pertraktacji pokojowych ani też obecnie nikt u nas nie stawia podobnych żądań, ale najwidoczniej uwypuklenie rzekomego niebezpieczeństwa polskiego ma służyć jako uzasadnienie dla zwiększonych zbrojeń niemieckich i temu samemu celowi służą też niewątpliwie inne wydawane obecnie w Niemczech publikacje np. sprzedawana masowo na ulicach Berlina broszura „Frankreich unter Waffen“.

Dla wprowadzenia czytelnika w odpowiedni nastrój antypolski podaje autor na wstępie dzieje „martyrologii“ niemieckiej w Polsce, ilustrowane odpowiednio dobranymi lub wprost sfabrykowanymi fotografiami. Do najefektowniejszych należy zdjęcie sześciu zmasakrowanych zwłok rzekomych Niemców górnośląskich, zamordowanych przez Polaków. Ponieważ autor nie podaje, gdzie owa rzekoma rzeź Niemców miała się wydarzyć, a nikt o podobnym wypadku w Polsce nie słyszał, nie jest wyłączone, że mamy tu do czynienia z ordynarnym falsyfikatem, i że ów dokument „barbarzyństwa“ polskiego sfabrykowano na zamówienie w którymś z niemieckich zakładów anatomicznych, układając nieboszczyków w odpowiednio malowniczych pozach i retuszując następnie fotografię odpowiednio do zadanego tematu jako ofiary polskiej nienawiści do Niemców (Opfer des polnischen Deutschenhasses).

Szkoda, że autor przy tej okazji nie wspomniał o barbarzyństwie zamordowania przez bandy niemieckie śp. dr. Mielęckiego w Katowicach, nauczyciela Janasa i wielu innych działaczy górnośląskich polskich w czasie plebiscytu.

Ze nasze podejrzenie co do nieautentyczności owego zdjęcia jest uzasadnione, wynika stąd, że cały szereg innych fotografii w broszurze Thielego jest niewątpliwie sfalszowany. I tak na stronie 12 przedstawione są dwie kobiety wielkopolskie w strojach ludowych z południowej Wielkopolski, a podpis głosi: „Einstmals Deutsche — heute Polen“ („Niegdyś Niemki — dziś Polki“), w tekście zaś kobiety te nazywane są... Bamberkami, a strój ich „wiernie przechowanym strojem niemieckim“. Tak samo na stronie 65 figuruje gospodarz polski z Piekar na Śląsku w typowym stroju śląskim, jako „deutscher Bauer aus dem abgetrennten Oberschlesien“ (niemiecki właściciel z oddzielnego Górnego Śląska).

Na stronie 36 znajdujemy pod tytułem: „Walka o duszę dziecka“ fotografię rzekomych dzieci niemieckich wchodzących do gmachu gimnazjum polskiego w Gdańsku, a w tekście czytamy, że wśród 600 uczniów tego gimnazjum 70 procent stanowią dzieci kolegów niemieckich, nie rozumiejące ani słowa po polsku, zmuszone do zapisania się do tego zakładu z powodu gospodarczego nacisku na rodziców ze strony polskich władz kolejowych! Zaraz obok widzimy fotografię, przedstawiającą rzekomych studentów polskich politechniki gdańskiej, odbywających ćwiczenia wojskowe w Gdyni, jakkolwiek na pierwszy rzut oka widać, że zdjęcie przedstawia jakiś oddział, złożony z ludności robotniczej, będącej nawet częściowo w starszym wieku.

Przyzwyczajeni już jesteśmy do mijania się z prawdą autorów niemieckich piszących o sprawach polskich, ale jeżeli już chcą kłamać, to niech robią to przynajmniej inteligentnie!

Do tej samej kategorii zdjęć niewiarogodnych należy np. obrazek przedstawiający nauczanie dzieci niemieckich przyrody w ogrodzie botanicznym przez nauczyciela, nie umiejącego słowa po niemiecku, który zatem nie może posługiwać się podręcznikiem, lecz pokazuje dzieciom kwiaty i każe im

powtarzać polskie ich nazwy, żeby w ten sposób nauczyć je po polsku, lub dwa „wzruszające“ obrazki, przedstawiające niedolę Niemców wypędzonych z Polski, leżących w barakach na siołnie.

Wprost humorystycznie zaś działa — przytoczona jako dowód jednolitości opinii polskiej w sprawie Pomorza — fotografia pochodu Żydów „protestujących“ przeciwko niemieckim apetytom na Pomorze, na którą sami Żydzi niemieccy zareagowali natychmiast, nadsyłając odpowiednie sprostowanie, a niemniej rozbrajające jest zdjęcie przedstawiające zalew Niemiec przez... gości polskie, stanowiące widocznie również niebezpieczeństwo dla całości Rzeszy Niemieckiej.

Nawet spowodowane przez sówkę-chojnowkę zniszczenie lasów niemieckich na pograniczu i związane z tym znaczne podniesienie się poziomu wód gruntowych, co spowodowało częściowe zalanie dwóch wsi: Kozy i Ociesza w powiecie skwierzyńskim, idzie oczywiście na konto polskie, jakkolwiek plaga ta notorycznie dopiero z Niemiec przyszła do Polski.

Oczywiście porusza autor w broszurze obszernie problem Gdyni i Gdańska, mówi o rzekomych przygotowaniach wojennych Polski w stosunku do bezbronnych Niemiec; jako dowód służą m. i. fotografie kobiecych oddziałów wojskowych przy ćwiczeniach artyleryjskich, w rzeczywistości przedstawiają fragmenty walk o Lwów z przed lat czterysta! Dalej autor omawia zręczną propagandę polską za granicą, podkreślając doniosłą rolę Paderewskiego, podnosi szkodliwe dla życia gospodarczego wytyczenie granicy polsko-niemieckiej, a wreszcie nie zapomina wskazać na rzekome swobo-

dy, jakimi cieszy się mniejszość polska w Niemczech i na „prowokacyjnej“ jej zachowanie się.

Konkluzja książki mieści się w następujących słowach: „Polska maszeruje, głód ziemi pcha ją naprzód. Ale ten głód ziemi nie jest wynikiem przeludnienia państwa, niemającego już gdzie pomieścić swych mieszkańców, lecz owa żądza cudzej własności jest wytworem graniczącej z obłędem idei polskiego państwa gigantycznego („Mamutreich“), mającego obejmować połowę Europy. Polsce nie chodzi dzisiaj, podobnie jak w dawniejszych okresach jej historii, o to, żeby być ostoją kultury i służyć ludzkości swą pracą, Polska ma raczej jeden tylko cel: zdobywanie nowej ziemi. Ziemi dla ekspansji.“

Takie twierdzenie wygłasza przedstawiciel narodu, który w ostatnim tysiącleciu ogniem i mieczem wytepił miliony Słowian i przesunął granice swe od Łaby aż poza ujście Niemna a w czasie wojny marzył o dalszych podbojach na wschodzie... Takie i podobne kłamliwe twierdzenia, powtarzane niezmordowanie przez propagandę niemiecką, uzupełniane fantastycznymi fotografiami, przedstawiającymi rzekome krzywdy niemieckie, muszą oczywiście rozpaść do białości uczucia nienawiści do Polski. Jednakże z drugiej strony, wyolbrzymiając niebezpieczeństwo polskie, przeciwstawiając armję polską uzbrojoną od stóp do głów rozbrojonym rzekomym Niemcom i grożąc bliską jej inwazją, autorzy broszur antypolskich osiągnęli równocześnie skutek zgoła niezamierzony: wywołują uczucie respektu dla Polski, a nawet wprost obawę przed nią, które nawet najbardziej nienawidzącym nas Niemcom każą wprawdzie dobrze namyślić się, zanim zdecydują się na zaatakowanie nas.

RADZIM.

Polesie

W szeregu zadań, które winien rozwiązać plan obrony państwa, zajmuje poważne miejsce przygotowanie terenu dla działań armji czy to drogą wznoszenia umocnień stałych i rozwoju środków komunikacyjnych, czy też ulepszenia warunków przyrodzone kraju dla manewru sił zbrojnych.

Naprzężona wciąż sytuacja na zachodzie państwa skupia nieustannie uwagę naszą ku zagrożonemu rubieżom, ale przygotowanie obrony w terenie musi obejmować wszystkie granice.

Sprawą tą zajął się na łamach miesięcznika „Technika i Przemysł“ geodeta p. Maeusel, oświetlając wielostronnie projekt osuszenia części polskiej Polesia. Projekt badany jest obecnie przez urzędowe biuro melioracji. Autor artykułu kładzie słusznie nacisk na konieczność uzgodnienia zamierzonych prac, doniosłych pod względem gospodarczym z wymaganiami strategji, wypowiada w tym kierunku szereg słusznych uwag. W dziejach historycznych Polski odegrało Polesie rolę poważną. Na dorzeczu bagnistych Prypeci i Berezyny oparła Polska Jagiellonów bezpiecznie swoje granice w walkach z Moskwą. W błotach poleskich ugrzązł w wojnie światowej front niemiecki, a przebieg wojny polsko-bolszewickiej uwydatnił raz jeszcze znaczenie wojenne Polesia.

Jest ono kluczem strategicznym frontu wschodniego — jego rozległe bagna, liczne rzeki, olbrzymie zalesienie i bezdroża stwarzają potężną przeszkodę dla ruchu większych oddziałów wojska, a szczególnie artylerji i wozów motorowych. Polesie skracając polski front bojowy o 200 km., dzieli go na dwa teatry operacji samodzielnych, związanych luźno po naszej stronie granicy kolejaj Baranowicze—Luniniec—Sarny, a u bolszewików linią Złobin, Mozyż, Zwiahel, Police ostaniamy wreszcie wewnętrzne skrzydła działających tu armji.

Prypeć płynie w kierunku wschodnim, nie przedstawia zatem żadnej zapory militarnej od wschodu, ale inż. Maeusel wskazuje na możliwość utworzenia takiej przeszkody, korzystając z dopływu rzeki Lani od północy i Ho-

rynia od południa. Biegają one równolegle do granic państwa i mogą być przeistoczone na zbiorniki wód, podsycone nowymi kanałami tak północnymi, jak i południowymi, prowadzącymi od zachodu i przecinającymi górne odcinki dopływów Prypeci. Zasilone w ten sposób rzeki te utworzą linię łatwą do obrony szczególnie w razie zastosoowania systemu śluz, umożliwiających zalew pasma granicznego. Jek skutecznym może być wywołanie zalewu w akcji obrony biernej, wskazują operacje jesienne we Flandrii w 1914 r., gdzie dzięki otwarciu przez Belgów w chwili krytycznej śluz na rzece Izarze pod Niuportem, Niemcy zostali zmuszeni do pośpiesznego opuszczenia zajętej części frontu belgijskiego. Pozwoliło to obrońcom zmniejszyć na tym odcinku swe siły do minimum.

Wszelkie zatem prace melioracyjne na Polesiu winny być podporządkowane zasadzie utrzymania charakteru tego kraju, jako przeszkody, dzielącej wschodni teatr operacji na dwa odrębne odcinki, by móc rozprawać wody na swoim terenie obronnym stosownie do wymagań strategji.

Wybitny specjalista hydrotechniki polskiej inż. Tillinger stwierdza, że Rosja dzisiejsza zrozumiała to dobrze i przygotowuje starannie swój teren i roboty hydrotechniczne są tam intensywniej prowadzone, niż w Polsce.

Melioracją Polesia zainteresowała się Liga Narodów, delegując komisję ekspertów na miejsce, a projekt kanału pomiędzy Stochodem a Horynią zgodny jest z wnioskami tej komisji. Należy więc przypuszczać, że nastąpi sfinansowanie wykonania tego kanału pod egidą Ligi Narodów jako ulamka pracy w kierunku osuszenia Polesia.

Biuro melioracji Polesia istnieje już od 1928 r. Wszedł do niego również delegat ministerjum spraw wojskowych. O wynikach dotychczasowej pracy, dokonanej w łączności ze sprawą kolonizacji kresów polskich elementem etnograficznie polskim, nie jednak nie wiadomo.

E. DE HENNING - MICHAELIS,
generał.

Odcinek Polski w walce brytyjsko-sowieckiej

Anglja bardzo żywo interesuje się sprawą ukraińską. Wiemy z terenu Ligi Narodów, że interpelacje i petycje w sprawie ukraińskiej znajdowały zawsze w kołach brytyjskich silny odzew. Szczególnie zaś tycylnie są one traktowane przez Kanadę i jej wyśtanników.

Co pewien czas w angielskiej Izbie Gmin pojawiają się interpelacje, dotyczące Ukraińców. Ostatnio pos. Rhys J. Dawis zapytał ministra spraw zagranicznych i żądał wyjaśnień, jakie kroki rząd polski poczynił, aby wykonać obietnicę, podaną w raporcie do Rady Ligi z dnia 30 stycznia 1932 r., co

do odszkodowania dla Ukraińców, którzy ucierpieli od t. zw. pacyfikacji Na interpelację odpowiedział lord John Simon, minister spraw zagranicznych.

Min. sir Simon: Raport, przyjęty przez Radę Ligi Narodów, wyraża żal, że rząd polski nie znalazł sposobu udzielenia odszkodowania dla niektórych Ukraińców. Pogląd ten podziela też i przedstawiciel Wielkiej Brytanji, występujący jako prezes komitetu, który sprawę postawił na porządku dziennym.

Pos. Dawis: Czy w Lidze Narodów jest jakiś autorytet, który dopilnowałby tego, że o ile uczyniono jakąś tego rodzaju obietnicę, by odszkodowanie było wypłacone?

Min. sir Simon: Jest to zrozumiałe, że sprawa dotyczy Rady Ligi Narodów; ale o ile chodzi o pogląd W. Brytanji, to rząd angielski zwrócił się ze swymi przedstawicielami w tej sprawie do Rady Ligi.

A w kanadyjskiej Izbie Poselskiej w połowie listopada toczyła się także dyskusja polityczna. Pos. M. N. Campbell poruszył sprawę autonomji dla ziem, zamieszkałych przez Ukraińców w związku z petycją, którą parlamentarzysty brytyjscy wnieśli do Rady Ligi. W dyskusji brał także udział pos. Łuczkwycz. Premier Bennet odpowiedział, że rząd kanadyjski odnosi się z wielką sympatją do tej sprawy.

Doprawdy, że takie dyskusje, które się toczą w Londynie i Winnipegu dość często, są niczem innym, jak mieszaniem się do wewnętrznych spraw polskich pod pozorem dyskusji o Lidze Narodów. Polityka Wielkiej Brytanji, skierowana przeciwko Sowietom, forytuje Ukraińców i koncepcję Ukrainy, kulturowaną pieczęłowicie w Berlinie. Wielka Brytanja broni swych Indji, atakując Sowiety na odcinku ukraińskim, podsycając prądy separatystyczne i dążąc do ich osłabienia. Gra brytyjsko-sowiecka może się toczyć na różnych odcinkach, ale Polska wcale nie życzy sobie, żeby stanowiła jeden z jej odcinków. Polska powinna dać do zrozumienia tam, gdzie potrzeba, że ma już podostatkiem obcej opieki nad obywatelami Rzplitej.

Zjazd komunistów polskich w Wiedniu

Berlińskie pismo komunistyczne „Volksecho“ donosi, że w tych dniach obradował w Wiedniu szósty zjazd Komunistycznej Partji Polski (K. P. P.). Zjazd ten, jak oświadcza pismo, miał „historyczne znaczenie“, ponieważ przyjął program K. P. P.

Dyskusja na zjeździe poświęcona była kwestji powiązania „walki z ustrojem kapitalistycznym“ z „walką polityczną“. Na ten temat wygłosił referat „towarzysz“ Leński. Zjazd ustalił dyrektywę dla „rewolucyjnej taktyki strajkowej“, przy czem uznał, że nieodzownym warunkiem zwycięstwa komunizmu w Polsce jest rozbudowa rewolucyjnego ruchu zawodowego i wzmocniona robota w „reakcyjnych“ związkach zawodowych.

Obradowano również — jak donosi „Volksecho“ — nad sprawami narodowościowymi i przyjęto rezolucję w sprawie „uciśnionych przez Polskę narodów“. Rezolucje te stawiają jako cel ostateczny oddzielenie poszczególnych terytorjów od państwa polskiego.

Zjazd zobowiązał partję do „zaostrenia walki z szowinizmem, naganą antyniemiecką i z antysemityzmem“. W rezolucji nie brak też bredni na temat konieczności walki z zamierzoną jakoby „interwencją przeciwko Związkowi Sowieckiemu i z zaborczymi planami burżuazji polskiej w stosunku do Gdańska“. (!)

Zjazd wystąpił zdecydowanie przeciwko „odchyleniom“ zarówno prawicowym jak lewicowym w Partji Komunistycznej i proklamował zaostrenie walki z trockizmem.

Na zjeździe reprezentowane były podobno prawie wszystkie okręgi partyjne K. P. P., nadto Komunistyczna Partja Zachodniej Ukrainy (w ten sposób komunisti nazywają południowo-wschodnie województwa Rzeczypospolitej), Komunistyczna Partja Białejrusi (nazwa ta oznacza województwa północno-wschodnie) i młodzież komunistyczna. Imieniem międzynarodówki komunistycznej i Komunistycznej Partji Niemiec przemawiał „towarzysz“ Florin.

Przesilenie w Belgji

Bruksela, 15. 12. (PAT.) Hr. de Broqueville, dotychczasowy premier, otrzymał misję tworzenia nowego gabinetu.

Ukraińscy zbrodniarze przed sądem doraźnym

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Dziś prasa ogłasza nazwiska sprawców napadu w Gródku Jagiellońskim, którzy staną przed sądem doraźnym. Są to Bilas, Danilyszyn, Żurkowski i Kossak. Wczoraj złożono akt oskarżenia w sądzie, a dziś będzie doręczony zbrodniarzom.

Pierwsi dwaj z pośród ujętych zamordowali śp. Tadeusza Hołówkę w Truskawcu. Przynali się oni wobec władz sądowych do tej zbrodni. Należeli właśnie do „piątki” dokonywującej zamachu i strzelali do Hołówki.

Oświadczyli, że jednym z ich współników był portjer zakładu Bazyljanek, Buni.

Te część śledztwa, która dotyczy zamordowania Hołówki, prowadził sędzia śledczy Skorzyński, który przebywał we Lwowie.

Rozprawa rozpocznie się w sobotę. Przewodniczy sędzia Jagodziński. Jako wotancj zasiadają sędziowie Dworzak oraz Michele. Oskarża prok. Mostowski. Podaśnym grozi kara śmierci. (w)

Echa genewskiej „konferencji pięciu”

Genewa, 15. 12. (PAT.) Na posiedzeniu komisji głównej konferencji rozbrojeniowej, przewodniczący Henderson zakomunikował rezultat rozmów 5 państw i zawiadomił, że Mac Donald wyraził mu życzenie 5-ciu mocarstw, aby przewodniczący konferencji uczestniczył we wszelkich nowych rozmowach.

W dyskusji pierwszy zabrał głos delegat Polski minister Raczynski i oświadczył:

„Przyjmując do wiadomości zakomunikowany komisji głównej rezultat rozmów w Genewie pomiędzy reprezentantami Niemiec, Stanów Zjed., Francji, W. Brytanji i Włoch, mam zaszczyt oświadczyć, że rząd polski zastrzega sobie prawo sprecyzowania swego punktu widzenia na tezy, zawarte w tym komunikacie, w czasie studjowania ich przez kompetentne organa konferencji zgodnie z normalną procedurą. Tylko przestrzegając tej procedury będziemy mogli przyczynić się do trwałego rozwiązania, które będzie uwzględniało słuszne interesy wszystkich mocarstw.

Rząd polski nie ma zastrzeżeń w stosunku do rozmów pewnych państw na marginesie konferencji. Rozmowy tego rodzaju odbywały się w różnych stadjach naszych dyskusyj. Uważa on jednak za usprawiedliwione wyrazić życzenie, aby rozmowy te nie przekształciły się w coś stałego, gdyż pozabawiliby to konferencję jej najważniejszych uprawnień.

Kończąc, pragnę wyrazić zadowolenie delegacji polskiej, że nasz przewodniczący został zaproszony do uczestniczenia w charakterze osobistym w rozmowach, które mogłyby jeszcze

dojść do skutku pomiędzy 5 mocarstwami. Sądymy, że z równym pożytkiem mogłyby on uczestniczyć również i w innych rozmowach, które mogłyby się odbywać pomiędzy państwami, reprezentowanymi na konferencji rozbrojeniowej.”

W dyskusji pierwszy przemawiał delegat Jugosławji i oświadczył, że wszystkie zagadnienia winny być dyskutowane przez organa konferencji, w której reprezentowane są wszystkie państwa. Delegaci Rumunii i Grecji przytęczyli się do oświadczeń reprezentantów Polski i Jugosławji. Również przedstawiciel Urugwaju podkreślił że przyszłe rokowania winny odbywać się w ramach konferencji. Wywody jego poparła Belgia i Hiszpanja. Wreszcie Litwinow oświadczył, że jeśli 5 mocarstw miało zamiar odbyć nową konferencję, byłoby lepiej odroczyć komisję aż do chwili, gdy państwa te porozumieją się i zwołać ją dla podpisania konwencji już całkowicie gotowej.

Delegat Francji Massigli dał wyraz przekonaniu, że deklaracji, którą złożyli przedstawiciele poszczególnych państw nie spowodował tekst przedstawionego komisji dokumentu, lecz różne nieskontrolowane pogłoski i wywiady, Massigli sprecyzował stanowisko delegacji francuskiej oświadcza- jąc, że jego rząd nigdy by się nie zgodził na system, który mógłby kryć w sobie ryzyko postawienia konferencji wobec faktów dokonanych.

Ostatni przemawiał Henderson, podkreślając prywatny charakter narad przedstawicieli pięciu mocarstw, poczem komisja przyjęła do wiadomości wyniki tych narad.

Czy Polska zapłaci Ameryce?

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) — Dziś upływa termin placenia raty przez Polskę.

Sfery oficjalne stoją na stanowisku, że rząd polski nie otrzymał dotąd odpowiedzi na swoją drugą notę, wskutek czego nie może zająć stanowiska,

ani też powziąć decyzji, czy ma zapłacić ratę czy też nie.

W kołach finansowych panuje przekonanie, że Polska zajmie stanowisko podobne jak Francja, Belgja, Estonia i Węgry t. j. odmówi zapłacenia. (w)

Obrady komisji konstytucyjnej

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) — Odbyło się posiedzenie sejmowej komisji konstytucyjnej, zwołanej już w zeszłym tygodniu, ale odroczonej. Na porządku obrad były referaty pos. Miedzińskiego o budżecie i pos. Paschalskiego o wymiarze sprawiedliwości. Jednak pos. Paschalski usprawiedliwił swą nieobecność, a pos. Czarna omówił, że p. Miedziński wskutek... bólu zęba nie może wygłosić referatu.

Wobec tego nie prowadzono dyskusji konstytucyjnej a ograniczono się na przydzieleniu referatu o wniosku Klubu Narodowego, domagającym się przedstawienia Sejmowi do ratyfikacji układu z Sowietami. Pos. Makowski (B. B.) zaproponował siebie na referenta a pos. Zwierzyński (Kl. Nar.) — pos. Stanisława Strońskiego. Obaj będą referentami.

Czem się zajmuje kancelarja Prezydenta?

Warszawa, 15. 12. (Tel. wł.) Na posiedzeniu komisji budżetowej rozpatrywano budżet Prezydenta. Referował go pos. Czuma (z B. B.), a pos. Dubois (P. P. S.) podkreślił, że ten budżet obniżono o 3 proc., gdy w min oświaty o 8 proc. Uposażenie naszego Prezydenta wynosi 255 tys. zł, gdy np. prezydent Rzeszy niemieckiej będzie teraz pobierał 37 tys. marek. Fundusz reprezentacyjny w porównaniu z 1925 wzrósł o 100 proc. Kwoty na wyżywienie ludzi i zwierząt pozostały te same, chociaż wyżywienie znacznie potaniało. Aut osobowych nasz prezydent ma więcej od prezydenta Stanów Zjednoczonych. Następnie mówca poruszył sprawę kancelarji prywatnej, która daje do podpisu prezydenta rozmaite dekrety i zapowiedział, że przy budżecie min. sprawiedliwości wniesie sprawę wyroków śmierci, których było w ciągu ostatnich lat około 200.

Pos. Kornecki (Kl. Nar.) zaznaczywszy, że prezydent jest czynnikiem nieodpowiedzialnym za swoją działalność

polityczną i dlatego nie wolno wciągać osobę jego w dyskusję, stwierdził, że kancelarja cywilna zajmuje się czynnościami, wychodzącymi poza jej zakres działania.

Mówca zaznacza, że ukazało się przed kilku miesiącami wydawnictwo p. t. „Atlas organizacji społecznych” pod redakcją urzędnika kancelarji cywilnej Adama Skwarczyńskiego. Wydawnictwo to jest luksusowe, wyszło w 300 egzemplarzach, kosztuje 50 zł i niema go w obiegu księgarskim. Jest to klasyfikacja stowarzyszeń i organizacji z punktu widzenia ich ustosunkowania się do obecnego systemu. Np. o centralnej komisji związków zawodowych mówi się, że pozostaje ona politycznie pod wpływami P. P. S. i nastrojona jest antyrządowo. O Chrześcijańskim Zjednoczeniu Zawodowem zaznacza się, że czołowi jego działacze są nastrojeni opozycyjnie, ale w niektórych ośrodkach, jak we Lwowie i Katowicach budzi się fronda przeciwko centrali.

W podobny sposób omawiane są spółdzielnie, organizacje akademickie, Związek Harcerski itd. O Sokole mówi się, że jako stowarzyszenie przysposobienia wojskowego nie odgrywa żadnej roli, uprawia przestrzale metody gimnastyczne i nie współpracuje z władzami.

Wydawnictwa pojawiają się w formie poufnej w momencie przygotowywania dekretu o stowarzyszeniach. Podręcznik Skwarczyńskiego znajduje się niezawodnie we wszystkich urzędach wojewódzkich i starostwach jako informacyjna dla władz administracyjnych. Żle to świadczy o obiektywności kancelarji cywilnej.

Od pewnego czasu wychodzi czasopismo „Kuznica Młodych” której redakcji i administracja mieszczą się w bocznej skrzydle Zamku królewskiego. — Wydawnictwo ma urobić młodzież w kierunku „sanacyjnym”, skupić ją w „Straży Przedniej” i popierane jest przez władze szkolne. Niedawno odbył się w Warszawie zjazd uczniów i redaktorów zarazem tej „Kuznicy”. Wydawnictwo jest luksusowe, ale poziom jego budzi poważne zastrzeżenia. Kancelarja cywilna nie jest powołana, ażeby nawoływała do tego czy innego kierunku wychowania narodowego. Przeciwno takiemu stanowisku kancelarji cywilnej zakładamy jak najenergiczniejszy protest.

Przepowiednia pogody na piątek: Przy dalszem ociepleniu pochmurno ze skłonnością do nieznacznych opadów.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 15. 12. 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy paryle Poznań, ładunki wazonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta, poznańskie 70,6 kg (120,1 ft w hol.), 2) żyta pomorskiego 69,35 kg (118,2 ft w hol.), 3) pszenicy poznańskie i pomorskie 72,95 kg (124 ft w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74,1 ft w hol.).

Ceny transakcyjne
Żyto 30 tonn par. Poznań 14,35
Żyto 15 tonn par. Poznań 14,25

Ceny orientacyjne

Żyto 13,70 — 13,90
Usposobienie spokojne
Pszenica 21,00 — 22,00
Usposobienie stałe
Jęczmień browarowy 14,50 — 16,00
Usposobienie spokojne
Jęczmień 68—63 kg 13,00 — 13,75
Jęczmień 64—66 kg 12,50 — 13,00
Usposobienie spokojne
Owies 10,75 — 11,00
Usposobienie spokojne
Maka żytnia 6% w work. 21,25 — 22,25
Usposobienie stałe
Maka pszenna 45% w work. 34,50 — 36,00
Usposobienie stałe
Otręby żytnie 7,75 — 8,00
Otręby pszenne 7,50 — 8,50
Otręby pszenne (grube) 8,50 — 9,50
Rzepak 44,00 — 45,00
Rzepak 40,00 — 45,00
Gorzeyca 38,00 — 42,00
Wyka latowa 13,00 — 14,00
Peluszk 13,00 — 14,00
Groch Victoria 20,00 — 23,00
Groch Falgera 31,00 — 34,00
Koniczyna czerwona 90,00 — 110,00
Koniczyna biała 90,00 — 130,00
Koniczyna szwedzka 100,00 — 120,00
Ziemniaki fabr. za kilo % 0,00 — 0,12,02
Mak niebieski 100,00 — 110,00

Ogólne usposobienie spokojne
Transakcje na odmiennych warunkach
żyta 105 tonn, pszenicy 45 tonn, jęczmienia 30 tonn, grochu 7,5 tonn, otrąb pszennych 15 tonn, makuchu słonecznikowego 5,5 tonn

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,93 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8,95 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211,80 zł., gotówką 210,20 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 172,96 do 173,22 zł., gotówką 172,62 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 15. 12. 1932 r.
Tendencja dzisiejszego zebrańa giełdowego była ożywiona, specjalnie większy ruch zauważono w 8% listach dol. starych oraz w akcjach Banku Polskiego.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% poz. konwers. po 39%, 4% prem. dol. 53% oraz 3% poz. bud. po 38,50, ostatnią bez notowania.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. wykazały większe wahanie kurs 8% listów dol. starych, doznając większej straty i notując 37—34—35— w placeniu, zaś 6% listy żytnie utrzymały się przy kursie 6% w tranzakcjach.

Z akcyj bankowych dokonano większych

obrotów akcjami Banku Polskiego po 85.— w placeniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej
Papier procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 39 1/2% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kredyt. 37—34—35% r.
(Kurs w złotych)
4% poz. premj. dol. seria III 53,50 P.
6% listy żytnie Poz. Ziem. Krej. 625 +.
Akcyj. bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em 85 — P.
Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 15. 12. 1932 r.

Dewizy:			
	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,60	123,91	123,29
Gdańsk	173,35	174,78	172,92
Holandja	359,85	359,75	357,95
Londyn	29,40	29,52	29,23
Nowy Jork			
czeki	8,925	8,945	8,905
Nowy Jork			
kabel	8,929	8,949	8,909
Paryż	34,85	34,94	34,76
Sztokholm	157,50	160,30	154,70
Szwajcaria	171,75	172,18	171,32
Berlin	212,45		

Tendencja niejednolita.
Papiery wartościowe i obligacje:
4% poz. inw 99,50
5% poz. konw 40,25
4% poz. inw szt. ser. 116,00
4% poz. dolarowa 53,00
w drobnych odcinkach 52,75
6% poz. dol. 57,75
7% poz. stabil. 54,70 — 54,63
w drobnych odcinkach 55,10 — 55,25
Tendencja słabsza

Akcie w złotych:
Bank Polski 86 50
Handtk. bez kuponu za r. 1931/32
Tendencja słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, 15. 12. 1932 r.

Pszenica marchijska	187,00 — 189,00
Tendencja słabsza.	
Zyto march	152,00 — 154,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarowy	166,00 — 176,00
Tendencja słaba.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	158,00 — 165,00
Tendencja słaba.	
Owies march	116,00 — 121,00
Tendencja słabsza.	
Maka pszenna	23,75 — 26,50
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	19,30 — 21,50
Tendencja słabsza.	
Otręby pszenne	9,10 — 9,40
Tendencja cicha.	
Otręby żytnie	8,70 — 9,00
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	21,00 — 26,00
Groch drobny jadalny	20,00 — 22,00
Groch pastewny	14,00 — 16,00
Peluszk	13,00 — 15,00
Bób	13,50 — 15,50
Wyka	14,00 — 16,00
Lubin niebieski	9,00 — 11,00
Lubin żółty	12,00 — 13,50
Seradela nowa	18,00 — 24,00
Kuchy lniane	10,00 — 10,10
Kuchy z orzecha ziemnego	10,60
Kuchy mielone (mączka)	10,80
Wytlaki suche	8,80
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	9,90
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,60
Ziemniaki jad. białe	1,15 — 1,25
Ziemniaki jad. czerwone	1,30 — 1,40
Ziemniaki odenwaldz. nieb.	1,20 — 1,30
Ziemniaki inne żółte	1,40 — 1,50
Ziemniaki fabryczne w fg za funt	8

Ogólna tendencja słabsza.

Giełdy zbożowo-towarowe

Warszawa, 14. 12. Żyto I stand. 700 g/1 15,25 — 15,50, II standard 689 g/1 15,00 do 15,25, pszenica jara, czerwona szklista 775 g/1 26,25 — 26,75, pszenica jednolita 742 g/1 25,25 — 25,75, pszenica zbierana 438 g/1 24,75 — 25,25, owies jednolity 468 g/1 15,00 do 15,50, owies zbierany 438 g/1 13,50 do 14,50, jęczmień na kaszę 13,50 — 14,00, jęczmień browarowy o wadze 689 g/1 15,50 do 16,50, gryka 15,00 — 16,00, proso 18,00 do 19,00, groch polny z workiem 23,00 — 25,00, groch Wiktorja z workiem 25,00 — 30,00, wyka 15,50 — 16,50, peluszk 15,00 — 16,00, lubin niebieski 8,00 — 8,50, rzepak zimowy 47,00 — 49,00, siemię lniane basis 90 proc. 38,00 — 40,00, koniczyna czerwona surowa bez grubej kaniarki 90,00 — 110, koniczyna czerwona bez kaniarki o czyst 97 proc. 110 — 125, koniczyna biała surowa 90,00 do do 120, koniczyna biała bez kaniarki o czyst 97 proc 130 — 180, ziemniaki jadalne 3,50 — 4,00, maka pszenna luks. wym. 50 — 40 proc 43,00 — 48,00, maka pszenna 0000 wym 60 — 50 proc. 38,00 — 43,00, maka żytnia pył. I gat. 65 — 55 proc. 25,00 do 27,00, maka żytnia sitk. II gat. po 55 proc. 20,00 — 21,50, maka żytnia razowa 95 proc. 20,00 — 21,50, otręby pszenne szale 9,75 do 10,25, otręby pszenne średnie 9,25 — 9,75; otręby żytnie 8,50 — 9,50; kuchy lniane 20,50 — 21,00, kuchy rzepakowe 15,75 do 16,25, kuchy słonecznikowe 42 — 44 proc. 16,50 — 17,00. Tendencja spokojna.

Sprawa samorządu wiejskiego

Jak już donosiliśmy, przez cały dzień wczorajszy w komisji administracyjnej Sejmu toczyła się rozprawa na temat samorządu wiejskiego. Dyskusja obracała się dokoła zagadnienia gminy zbiorowej, jaką chce wprowadzić w całej Polsce projekt rządowy. Gmina zbiorowa doprowadziłaby do całkowitego przekształcenia stosunków samorządowych na wsi na ziemiach zachodnich i w Małopolsce, gdzie istnieje gmina jednostkowa.

Posłowie Klubu Narodowego Ry-mar, Wierczak i Bielecki wypowiadali się stanowczo przeciwko gminie zbiorowej ze względów zasadniczych, a również z punktu widzenia kosztów, jakie pociągałaby administracja wielkich jednostek samorządowych. Do tychczasowe gminy jednostkowe, istniejące na ziemiach zachodnich i w Małopolsce, mają za sobą dużą tradycję i mogą być administrowane z niewielkim nakładem kosztów dzięki nieznanemu obszarowi i dzięki przeważnie honorowym stanowiskom władz samorządowych. Wprowadzenie gminy zbiorowej musiałoby doprowadzić do zaangażowania urzędników samorządowych i rozwinęcia biurokracji samorządowej na wsi. Poza to każda reorganizacja jest bezcelowa zwłaszcza, gdy się ją przeprowadza w okresie niebywałego kryzysu i nędzy, jaka panuje na wsi.

Posłowie Klubu Narodowego wskazywali przytem, że czynnikiem „sanacyjnym” chodzi właśnie o rozwiązanie biurokracji, by móc się na niej oprzeć. Słusznie wskazał też poseł Bielecki, że „rolnicy są prosto zalani biurokracją, szerszy się wskutek tego nienawidzą do urzędników i ten stały wzrost biurokracji źle się gotów skończyć dla samej biurokracji”. Poseł Ry-mar, kierujący pracą samorządową w komisji z ramienia Klubu Nar. postawił wniosek, aby nie rozciągać gminy zbiorowej na ziemie zachodnie i na Małopolskę.

Posłowie Polakiewicz i Rzóska z B. B. bronili projektu rządowego, dowodząc, że nie złego się nie stanie przez wprowadzenie gminy zbiorowej i że ustawa nie będzie wyzyskiwana dla ce-

lów wpolitycznych. Posłowie Klubu Narodowego stwierdzili, że zapewnienia o dobrej woli znajdują się w sprzeczności z rzeczywistością i z tem wszystkim, co się dzieje obecnie w kraju. — Poseł Wierczak omówił przy tej okazji bardzo szeroko sprawę niezatwierdzenia szeregu list obozu narodowego przy wyborach do sejmików powiatowych w Wielkopolsce, przyczem wskazał przykładowo na sposób, w jaki unieważniono listę obozu narodowego w Zbąszyniu. Przykład, zacytowany przez posła Wierczaka, wywołał wielkie wrażenie. Nikt z klubu B. B. nie podjął się repliki na te konkretne fakty, również nie replikował ani obecny na sali wiceminister spraw wewnętrznych Korsak, ani inni przedstawiciele władz.

W głosowaniu wniosek posła Ry-mara, za którym głosowała cała opozycja, został odrzucony i komisja przyjęła w drugim czytaniu zasadę gminy zbiorowej dla całej Polski.

Dalsze debaty w komisji administracyjnej dotyczyły wyborów samorządowych na wsi. Największą sensację budził tu poprawka wniesiona przez posła Ducha z B. B. do projektu rządowego, idąca w tym kierunku, aby wybory do rad gromadzkich były „powszechne, równe i bezpośrednie” czyli ani nie proporcjonalne, ani nie tajne. Poprawka zresztą mówi wprost, że wybory „dokonywa się w sposób najprostsz, bądź na zwołaniem w tym celu zebraniu wyborczym przez aklamację, powstanie, podniesienie ręki itd., bądź też na żądanie większości wyborców w głosowaniu tajnym za pomocą kartek wyborczych na zebraniu wyborców lub w inny odpowiadający miejscowym warunkom i potrzebom sposób”. Jest to zupełnie bezceremonjalne i dowolne postawienie sprawy, które całkowicie przekreśla samą zasadę wyborów, zwłaszcza jeżeli sobie przypomnimy, że w niektórych gminach na wschodzie Polski wybory do Sejmu również odbywały się w sposób jawny przez gremjalne udawanie się wyborców do urn wyborczych z numerkami w rękę, a z orkiestrą na czele.

dawcy nie mają złudzeń co do rezultatów współpracy obecnej większości sejmowej z rządem. Ale społeczeństwo ma prawo domagać się przynajmniej tego, by rzeczywiste położenie było mu bez żadnych osłonek przedstawione.

Sprawa dekretów rządowych

Klub Narodowy zgłosił w Sejmie następujący wniosek nagły:

Wysoki Sejm uchwalić raczy: Sejm stwierdza, że Rząd przez niezachowanie terminu, przewidzianego w art. 44 ustawy konstytucyjnej dla złożenia Sejmowi rozporządzeń Prezydenta z mocą ustawy, dopuścił się naruszenia Konstytucji.

Uzasadnienie

Artykuł 44 Konstytucji mówi o rozporządzeniach z mocą ustawy:

„Rozporządzenia te tracą moc obowiązującą, jeżeli nie zostaną złożone Sejmowi w ciągu dni 14 po najbliższym posiedzeniu Sejmu...”

Najbliższe, po wydaniu rozporządzeń, posiedzenie Sejmu odbyło się 3 listopada 1932 r. Od dnia 6 listopada do 6 grudnia 1932 r. był Sejm odroczone, a zatem rozporządzenia nie zostały złożone Sejmowi w ciągu 14 dni po posiedzeniu najbliższym po ich wydaniu.

Wobec niezachowania konstytucyjnego terminu rozporządzenia te straciły moc obowiązującą, a Rząd, który przez ich późniejsze złożenie Sejmowi stwierdził, że tego stanu prawnego nie uznaje, dopuścił się naruszenia Konstytucji.

Nagłość tego wniosku będzie rozpatrywana na piątkowym posiedzeniu Sejmu.

Czemu pominięto Sejm?

Wniosek Klubu Narodowego w sprawie nieprzedstawienia Sejmowi do ratyfikacji układu z Z. S. R. R. z dnia 25 lipca i 23 listopada 1932 r., zgłoszony dn. 13 bm. w Sejmie brzmi:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy: Sejm stwierdza, że w myśl postanowienia art. 49 ust. 2 Konstytucji, układ między Rzplita Polską a Z. S. R. R., podpisany w Moskwie dnia 25 lipca 1932 r. wraz z umową o postępowaniu

pojedynczym z 23 listopada 1932 r. winien być przedłożony Sejmowi do ratyfikacji.

Uzasadnienie

„Artykuł 49 ust. 2 Konstytucji brzmi:

„Umowy handlowe i celne oraz umowy, które stale obciążają państwo pod względem finansowym, albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli, albo też wprowadzają zmianę granic państwa, a także przymierza — wymagają zgody Sejmu”

„Artykuł 1 układu Rzplitej z Z. S. R. R. zawiera zobowiązanie obu stron powstrzymywania się od wszelkich działań agresywnych, co nakłada obowiązki także na obywateli państwa.

„Poza tem niema różnicy prawnej między tym układem a innymi, przedstawianymi stale Sejmowi do ratyfikacji, w szczególności pokrewnemi z obecnym układem, jak t. zw. pakt Kellogga z r. 1928 i t. zw. pakt Litwinowa z r. 1929.

„Warszawa, dnia 13 grudnia 1932 r. „Wniosekodawcy”.

W obronie praw Sejmu

Z powodu konfiskaty przez cenzora w Bydgoszczy wniosku, przyjętego przez marszałka Sejmu, Klub Narodowy wysłał wczoraj do marszałka Światalskiego list treści następującej:

„Starostwo grodzkie w Bydgoszczy skonfiskowało nr. 284 „Gazety Bydgoskiej” z dnia 10 bm. z powodu zamieszczenia wniosku Klubu Narodowego w sprawie krwawych wypadków we Lwowie. Wniosek ten był przyjęty przez pana marszałka bez żadnych zastrzeżeń i odesłany do komisji administracyjnej.

„Konfiskując wymieniony wniosek Klubu Narodowego, starostwo grodzkie dopuściło się naruszenia art. 31 Konstytucji.

„Donosząc o powyższem, przyjdę Klubu Narodowego zwraca się do pana marszałka o poczynienie odpowiednich kroków celem zapewnienia poszanowania przez władzę administracyjną przepisów Konstytucji i praw Sejmu.

„Z poważaniem

„(-) A. I. Zwierzyński.”

„Rozwój” na Pomorzu

W Toruniu powstał oddział Towarzystwa Rozwoju Życia Narodowego w Polsce — w skróceniu „Rozwój”. Ponadpartijna ta organizacja ma na celu popieranie i obronę polskochrześcijańskiego przemysłu, handlu i rzemiosła.

Na łunnym zebraniu organizacyjnym, które odbyło się we „Dworze Artusa”, dokonano wyboru zarządu oddziału toruńskiego, w skład którego weszli pp.: Nakwaski (prezes), Anusiak, doktorowa Kolanowska, red. Madejski, dyr. Meyza (skarbnik), radcz. Piskorska, Józef Rychlewski (sekretarz) i Jakób Sulecki.

W Chełmży urządzono również zebranie konstytucyjne „Rozwoju” przy licznych udziale uczestników. Na czele zarządu stanął jako prezes p. Bronisław Zawacki, sekretarzem został p. Jan Szulc, skarbnikiem zaś p. Feliks Brzecki.

Niewątpliwie przykład Torunia i Chełmży znajdzie naśladownictwo i w innych miastach pomorskich, tak, by powstać w nich mogły w najbliższej przyszłości oddziały pozytywnej tej organizacji.

Z Stronnictwa Narodowego

Koło Stronnictwa Narodowego w Główniej

urządziło w ubiegłą niedzielę zebranie w sali p. Książka. Przy licznych udziale członków i sympatyków ruchu narodowego zabrał obrady prezes Koła, p. Stelmaszyk. Po przyjęciu protokołu z ostatniego zebrania zabrał głos p. Aulich, który w dłuższym referacie omówił książkę Romana Dmowskiego p. t. „Świat powojenny i Polska”. Drugi kolejni referat wygłosił p. Jeske, omawiając wyczerpująco obecne położenie gospodarcze i polityczne w kraju i zagranicą. Referat wysłuchali zgromadzeni z niezwykłym zain-

teresowaniem, nagradzając mówcę oklaskami. Na zakończenie zebrania odśpiewano wspólnie pieśń narodową. (jar.)

Koło w Zegrzu

W sali p. Czypickiego odbyło się w niedzielę zebranie pod przewodnictwem prezesa p. Antoniego Augustyniaka. Po zagajeniu zabrał głos referent p. Feliks Holasz mówiąc barwnie na temat dzisiejszych stosunków w Polsce oraz perspektywy na przyszłość i wywołując duże zainteresowanie. W dyskusji głos zabierali p. in. p. Marjan Sosnowski i członek N. P. R. p. Barci-szewski, który w demagogiczny sposób starał się zbijać wywody prelegenta, lecz otrzymał ciętą odprawę i zamilkł jak niepyszny.

Zarząd koła wybrano w następującym składzie pp.: prezes — Antoni Augustyniak, zastępca prezesa — Marjan Sosnowski, sekr. — Marjan Sobkowiak, jego zast. — Franciszek Tomczak, skarbnik — Józef Szymkowiak.

Zw. Młodych Narodowców

Dnia 1 grudnia w Grodzisku na sali „Strzelnicy” odbyło się zebranie plenarne ogniska Z. M. N. Zebranie zabrał prezes Florian Wawrzyniak, oddając hołd s. p. Wacławskiemu i s. p. Grodkowskiemu. Zebrani uczcili ich pamięć powstaniem z miejsc. Po odczytaniu protokołu przez sekretarza p. Majchrzaka wygłosił p. M. Szymmer referat na temat ustroju państwowego i samorządowego, przyczem zwrócił uwagę na nadchodzące wybory do sejmiku powiatowego. W dyskusji zabierali głos pp. Fl. Wawrzyniak, dr. Mikołajczyk i inni.

Następnie zakomunikowano zebraniem o powstaniu przy ognisku Z. M. N. kółka muzycznego i scenicznego oraz świetlicy.

Ognisko grodzkie Z. M. N. liczy już 174 członków.

Dnia 4 grudnia odbyło się w Goleczewie (pow. poznański) zebranie konstytucyjne ogniska Związku Młodych Narodowców. Na przewodniczącego powołano p. Wojciecha Lamcha. Po przeczytaniu statutu stowarzyszenia przez sekretarza, postanowiono jednogłośnie powołać do życia organizację. Następnie wybrano zarząd w składzie: Wojciech Lamch, prezes; Bronisław Sroka, sekretarz; Józef Cyplik, skarbnik, Jan Gembiak i Władysław Kosicki, ławnicy; komisja rewizyjna: Czesław Fijak i Jan Głód. Zebranych było 15, wszyscy podpisali deklaracje.

Dnia 26 ub. m. odbyło się zebranie ogniska Z. M. N. w Zbąszyniu. Przybył na nie sekretarz zarządu powiatowego Z. M. N. p. Adam Przybyła z Wolsztyna, który w treściwych słowach przedstawił obecne położenie Polski wewnętrzne i na terenie międzynarodowym.

O godz. 9,45 przewodniczący p. Hermanowicz zamknął zebranie okrzykiem na cześć Romana Dmowskiego.

W dalszym ciągu w pow. wolsztyńskim i jego sąsiedztwie powstały ogniska Z. M. N. w Wroniawach, Reklinie, Kębtowie, Obrze, Radomierzu, Osłoninie i Nowej Wsi.

Zebranie Narodowej Organizacji Kobiet

odbędzie się w czwartek 15 bm. o godz. 20 w salce św. Wojciecha Aleje Marcinkowskiego 22.

Referat wygłosi: p. adw. Howorka nt. „Nowe prawo o stowarzyszeniach”.

Zarząd.

O ujawnienie planu gospodarczego rządu

Na ostatnim posiedzeniu Sejmu Klub Narodowy zgłosił wniosek, którego nagłość będzie rozpatrywana na jutrzejszym posiedzeniu Sejmu. Wniosek nagły brzmi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa p. prezesa Rady Ministrów, by w dniach najbliższych przedstawił na plenum Sejmu całość położenia gospodarczego i finansowego państwa, oraz ujawnił planowane przez rząd środki zaradcze w walce z zaostrażaniem się przesileniem.

Uzasadnienie

Druga nota rządu polskiego do rządu Stanów Zjednoczonych Am. Półn. w sprawie odroczenia płatności raty grudniowej długu amerykańskiego zawiera taki obraz położenia gospodarczego i finansowego Polski, który musi w opinii publicznej wzbudzić bardzo głęboki niepokój, a skutki odrzucenia propozycji rządu polskiego mogą sięgnąć bardzo daleko.

Ocena celowości poszczególnych kroków rządu, jak np. zgłoszonego ostatnio przedłożenia rządowego w sprawie obniżenia oprocentowania i przedłużenia okresów umorzenia wierzytelności długoterminowych, jest możliwa na podstawie zaznajomienia się z innymi zamierzeniami rządu, z jego stosunkiem do konsekwencji gospodarczych i finansowych, które wywoła uchwalenie tego projektu.

Mimo nad wyraz ciężkiej i skomplikowanej sytuacji gospodarczej, Sejm w czasie obecnej sesji nie zajął się badaniem jej w całości. Przemówienie p. ministra skarbu tylko ubocznie potrącało o zagadnienia gospodarcze. Potem sesja Sejmu została odroczone, a obecnie Sejm, zwoływany bardzo rzadko, załatwia przeważnie sprawy drobniejszej wagi. Wniosek

Najwięcej żądana na rynkach światowych
ang. **HERBATA LYONS' a**
już ze świeżych zbiorów
jest do nabycia w handlach kolonialnych
Żółte opakowanie łagodna.
Czerwone opakowanie cierpka.
Gen. Przedst. **TEOFIL MARZEC**
Warszawa, Mazowiecka 5. Tg 734

Jeszcze nie koniec walki o gimnazjum polskie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Bytom, 14 grudnia.

Bezpośrednio po udzieleniu przez nadprezydenta regencji opolskiej koncesji na otwarcie polskiego gimnazjum w Bytomiu pojawiła się w prasie niemieckiej wiadomość, że nowa placówka polska nie ma charakteru gimnazjum, ale jest czemś pośrednim między szkołą powszechną a gimnazjum w ścisłym tego wyrazu znaczeniu.

Spotkali się już z tem na granicy goście z Polski, jadący do Bytomia na uroczystość otwarcia uczelni. Mianowicie, kiedy pewien pan, zapytany przez polskiego urzędnika paszportowego o powód przekroczenia granicy, powiedział, że jedzie na otwarcie polskiego gimnazjum, urzędnik uważał za stosowne dorzucić: „Toć to nie gimnazjum, ale jakas tam tylko lepsza szkoła powszechna“. Na zapytanie, kto go tak poinformował, urzędnik odpowiedział, że wie to z niemieckiej gazety, którą mu podał jeden z niemieckich urzędników.

Podstawę do takiego przedstawienia sprawy dała prasie niemieckiej okoliczność, że w nazwie „Prywatna Wyższa Szkoła“ niema wyrazu „gimnazjum“. O ten wyraz, jak też o nazwę wogóle, toczył się zawzięty spór między regencją w Opolu, a przedstawicielem Związku Polskich Towarzystw Szkolnych, p. Baczewskim.

Już na konferencji, w dniu 19 października r. b., zaproponował prezes Baczewski przedstawicielom regencji nazwę: „Prywatne Gimnazjum z polskim językiem wykładowym“. Ale propozycja ta spotkała się zaraz z niechęcią przedstawicieli regencji, którzy usiłowali wykazać, że według rozporządzenia ministerjalnego nazwę „gimnazjum“ mogą nosić jedynie uczelnie, które już zostały uznane (Anerkennung) przez ministerstwo. W odpowiedzi prezes Baczewski zwrócił stronie niemieckiej uwagę na to, że liczne szkoły średnie w Niemczech miały jednak nazwę „gimnazjum“ jeszcze przed ich uznaniem. Jako przykład podał prywatne wyższe gimnazjum franciszkańskie w Berlinie oraz „Baltenschule“ (gimnazjum) w Pomeranii.

Blżej przypatrując się tej sprawie, musimy się przekonać, że przedstawiciele regencji nie mieli racji. Rozporządzenie ministerjalne, z dnia 9 lutego 1912 r., powiada wyraźnie, że kwestionowane mogą być jedynie nazwy, które mogłyby wprowadzić w błąd publiczność. W nazwie jednak, proponowanej przez prezesa Baczewskiego, niema nieporozumienia, zwłaszcza, że zawiera ona określenie „prywatne“ oraz „z polskim językiem wykładowym“. Gdyby nawet rozporządzenie zawierało jakąś przeszkodę, to przecie nic łatwiejszego, jak usunąć ją drogą zarządzenia jednostronnego ministra. Wiemy, że sprawa

gimnazjum w Bytomiu nie działa się poza plecami ministerstwa. Ministerstwo już samo delegowało przedstawiciela na odnośne konferencje, już nadprezydent regencji opolskiej osobiście przedkładał pewne sprawy ministrowi. Chodziło jedynie o garść dobrej woli, której Niemcy w tym razie odmówili.

W sprawie nazwy gimnazjum winna wreszcie decydować zasada wzajemności. Obowiązuje Niemców dwojakiego rodzaju wzajemność: prawna, oparta na konwencji genewskiej, oraz moralna, wskazująca na to, co Niemcy w Polsce dostali poza ramami konwencji. Faktem jest, że województwo śląskie dało prywatnym szkołom niemieckim takie nazwy, jakie sobie mniejszość niemiecka życzyła. Faktem jest również, że uczelnie niemieckie w Poznańskim i na Pomorzu noszą nazwę „gimnazjum“. O tem przedstawicielom regencji należało się pamiętać.

Korespondent Wasz w pół godziny przed wręceniem koncesji zadał prezesowi Baczewskiemu następujące pytanie:

— Co pan robi, jeżeli nadprezydent nie zgodzi się na proponowaną przez pana nazwę uczelni?

— Nie przyjmę koncesji.

Jednak tak się nie stało. Musiał jednak nadprezydent dodać do swojej redakcji „Prywatna Wyższa Szkoła“ jeszcze słowa „z gimnazjalnym planem nauczania“. Nadto obie strony ugodziły się, że sprawa ostatecznej nazwy przekazana będzie do rozstrzygnięcia prezydentowi komisji mieszanej, p. Calonderowi. Moment ostatni zadecydował o przyjęciu koncesji.

Pytanie teraz, co zrobi prezydent Calonder? Pan Calonder zdaje sobie sprawę z ważności sprawy. Wymieniając podczas przemówienia w dniu otwarcia nazwę uczelni, zawsze dodawał: „prywatne polskie gimnazjum“.

Dlaczego omawiamy te rzeczy tak szczegółowo? Z jednej strony, aby podkreślić, że udzielenie uczelni nazwy „gimnazjum“ jest niezbędne dla jej autorytetu i normalnego jej rozwoju, z drugiej zaś strony, aby Czytelnicy, w razie wyłonienia się nowego konfliktu, wiedzieli, o co chodzi. Należy się bowiem liczyć z tem, że Niemcy będą się opierać do ostatka. Przyznanie uczelni nazwy gimnazjum pod wpływem nacisku ze strony prezydenta Calondera będzie równoznaczne z przyznaniem się do braku dobrych chęci w okresie jej organizowania. Tego się Niemcy obawiają i dlatego już dziś robią zabiegi, żeby prezydenta Calondera przekonać o słuszności ich tezy. Słowem, zanosi się na walkę, która będzie może niemniej zacięta, niż walka o samą uczelnię.

BALTICUS.

Zmiany w wojsku

Najnowszy Dziennik Personalny Min. Spraw Wojsk.

Ukazał się pod datą 9 grudnia Dziennik Personalny min. spraw wojsk. zawierający szereg przeniesień wewnątrz armii, przydziałów, powołań do Wyższej Szkoły Wojennej, przeniesienia z K. O. P. i t. d.

Wśród zwolnionych ze stanowisk w korpusie generałów jest gen. bryg. Jerzy Wołkowiński zwolniony ze stanowiska d-cy 27 dywizji piechoty, oraz gen. bryg. Mieczysław Smorawiński, zwolniony ze stanowiska d-cy 6 dywizji piechoty. Gen. bryg. Oswald Frank zostaje mianowany dowódcą O. K. VII. (Poznań) płk. Wacław Biernacki otrzymuje prze-

łużenie stanu nieczynnego na okres 12 miesięcy. 97 absolwentów kursu 1930-1932 Wyższej Szkoły Wojennej, którzy otrzymali dyplomy naukowe, zostają przeniesieni do różnych jednostek w armii. 57 oficerów różnych broni powołano do Wyższej Szkoły Wojennej na kurs 1933-34, w tem 2 oficerów z 7 p. a. c. w Poznaniu. 65 oficerów przeniesiono do służby K. O. P. Ze stanu nieczynnego do służby czynnej powołano 11 oficerów (4 kapitanów i 7 poruczników).

Na liście zmarłych widnieje nazwisko ś. p. por. Franciszka Żwirki.

Zjednoczenie sjonistów

„Hajnt“ z 6. 12. donosi o porozumieniu, które nastąpiło 27 listopada r. b. między przedstawicielami 3 rozbieżnych organizacji sjonistycznych w Polsce z centralami w Warszawie, Lwowie i Krakowie. W ten sposób:

„W najbliższych dniach poczyna działać komitet zjednoczenia, który, ułatwiając bieżące sprawy sjonistyczne i ogólnie - żydowskie i nadając im jednolitość, jednocześnie będzie przygotowywał grunt pod całkowite zjednoczenie. Akt ten będzie zakończony na ogólnym sjonistycznym zjeździe delegatów z całej Polski.“

Powrót Grünbauma

(w) Przed rokiem opuścił Polskę, wyjechawszy stąd na stałe, poseł Izak Grünbaum, jeden z czołowych przywódców sjonizmu. Grünbaum nieustannie popadał w konflikt z swymi towarzyszami broni, miał i w organizacji krajowej i w parlamentarnym Kole Żydowskim bardzo trudne stosunki. Najważniejszym bodaj powodem jego emigracji był fakt popadania w konflikt z władzami bezpieczeństwa jego syna, który kilkakrotnie był aresztowany pod zarzutem współdziałania z organizacją komunistyczną.

Nie zrzekając się mandatu poselskiego, Grünbaum wyjechał do Paryża. Nie mógł się jednak zaklimatyzować w Paryżu, gdyż wychowany na

psychice wschodniej, nie mógł się dostosować do mentalności zachodnioeuropejskiej. Dokuczali mu tam rewizjoniści, a przede wszystkim Nochem Pritucki, z którym Grünbaum na terenie Warszawy gwałtownie walczył.

Teraz Grünbaum wyjeżdża z Paryża i wraca do Polski — ku ogromnemu niezadowoleniu swych współplemieńców, którzy się obawiają, że z jego powrotem wzmoże się znowu ostra walka wewnętrzna w łonie partji sjonistycznej.

To Grünbaum podczas obrad nad spoczynkiem niedzielnym, jeszcze w Sejmie Ustawodawczym, rzucił pamiętną groźbę, gdy ustawa została uchwalona: „W tej chwili tracicie Mińsk, Lwów i Wilno!“ Groźba jego nie we wszystkim się spełniła.

Proces Ciunkiewiczowej w Krakowie

Dokończenie trzeciego dnia rozpraw

Po przerwie zeznawała Zakrzewska, główny świadek w procesie. Streściła ona dzieje swojej znajomości z Ciunkiewiczową. Poznała ją w r. 1912 na Litwie. Potem Ciunkiewiczowa wyjechała do Paryża.

Następnie świadek opisuje spotkanie w Warszawie, po którym odbyła podróż do Sopotu a następnie zagranicę do Londynu i Paryża. Zagranicą między obu kobietami doszło do nieporozumienia a następnie do kłótni.

Dalej Zakrzewska opowiedziała o zajściu z pewnym Rumunem, który popełnił samobójstwo, poczem opowiedziała ostatnie spotkanie w Warszawie i wyjazd do Krakowa. Krytycznego dnia po przybyciu do hotelu z miasta Zakrzewska zastała Ciunkiewiczową bardzo zmieszaną i zdenerwowaną i wówczas to dowiedziała się o popełnieniu kradzieży.

Pod koniec świadka na zapytanie obrońcy oświadczyła, że służyła w oddziale II sztabu generalnego jako tłumacza.

Obrońca: W którym roku?

Śwd. Cały rok 1921.

Ob.: To znaczy, w chwili wyjazdu do Londynu pani rzuciła posadę w II oddziale sztabu generalnego?

— Tak.

To była właśnie „bomba“, oczekiwana wczoraj na sali sądowej, wywołując wśród publiczności rozmaite komentarze a triumfujący uśmiech na twarzy obrońcy. (w)

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Zima w Zakopanem

Obfity śnieg, a po nim mróz stworzyły już w Zakopanem i Tatrach odpowiednie warunki zimowe. Pokrywa śnieżna utrzymuje się znakomicie i jest dostatecznie gruba dla uprawiania sportu narciarskiego.

Frekwencja gości w Zakopanem ożywia się znacznie od pierwszych dni grudnia i dochodzi już do liczby 100 dziennie. Zarząd użądrowiska otrzymuje bardzo dużo zapytań ze wszystkich stron kraju, a również z zagranicy o warunki pobytu. Okres świąteczny zapowiada się znakomicie.

Niezwykła walka z orłem

Mieszkaniec wsi Januliszki koło Mołdeczna, A Pociun zauważył wielkiego ptaka, który rzucił się na wóz, gdzie znajdowało się kilka gęsi i indyków. Gdy Pociun chciał drapieżnika odpędzić ten rzucił się

Pomnik Brianda

Słynny rzeźbiarz francuski Guillaume przedstawia projekt pomnika Arystyda Brianda. Ma on stanąć w Pacy - sur - Eure w rocznicę zgonu wielkiego męża stanu.

**LEKARSKA KOSMETYKA
INDYWIDUALNA**

PRZY NORMALNEJ
I SUCHEJ CERZE
słuszenie

D^{ra} LUSTRA
PUDER EGZOTYCZNY I KREM
„MIRA“
PRZED SPANIEM: MLECZKO
„LITYNA“

Tg 771

na niego i począł go tłuc dziobem po głowie. Między ptakiem a włośnianinem zawrzała walka, z której wyszedł zwycięsko Pociun mimo iż drapieżny ptak dotkliwie go poranił. Zabitym ptakiem okazał się orzeł górski wielkich rozmiarów, który zaśląkał się w wileńskie strony.

Zabitego ptaka od Pociuna nabył jeden z oficerów, który przywiózł go do Wilna.

Stracenie mordercy hr. Baworowskiego

W tych dniach stracony został w Czortkowie Władysław Seniuta, morderca śp. hr. Baworowskiego. Egzekucji dokonał kat Braun. Morderca do ostatniej chwili zachowywał się spokojnie i z zimną krwią poszedł na szubienicę. W ostatniej godzinie napisał list do szwagra wprost kaligraficznie. Egzekucja dokonana została w drugą rocznicę zamordowania hrabiego.

SPORT

Ciężka atletyka

„Zbyszko“ i „HCP“. W sobotę o godz. 19.30 odbędą się w sali K. S. „H. Cegielski“ (Górna Wilda 180) zawody ciężkoatletyczne, jako spotkanie rewanżowe. W programie jest pięciobój dzwigania ciężarów w 6 wagach i zapasy w 7 kategoriach od wagi koguciej do ciężkiej. W pierwszym spotkaniu K. S. „HCP“ przegrał w obu konkurencjach.

Hokej na lodzie

Nowa sekcja powstaje przy K. S. „Pogoń“. Poznań. Treningi odbywać się będą przy ul. Przemysłowej 38/39 na ślizgawce która jest już otwarta do użytku członków sekcji sportów zimowych. Zgłoszenia przyjmują się na miejscu w godzinach popołudniowych. Sekcja zamierza wziąć udział w rozgrywkach o mistrzostwo okręgu i w tym celu uprasza o wczesne zgłoszenie się amatorów sportu hokejowego. Sekretariat sekcji czynny jest na ślizgawce (naprzeciw Wyższej Szkoły Budowy Maszyn — opodal Rynku Wildeckiego) od godz. 16 do 20.

Treningi sekcji „AZS“ odbywają się na ślizgawce przy ul. Noskowskiego codziennie od godz. 13 do 14. Ślizgawka otwarta jest od dnia 15 bm.

Pięściarstwo

Czwórmecz z udziałem „Warty“, „HCP“, „Sokoła“ i „Goplanji“ ma się odbyć, staraniem POZB, w drugie święto Bożego Narodzenia o godz. 11.30 w sali kina „Metropolis“. Kluby zobowiązane są wystawić drużyny od wagi muszej do półciężkiej włącznie, przyczem poszczególne pary zostaną wylosowane. Klub, uzyskujący największą ilość punktów zdobywa nagrodę honorową POZB i miano najlepszego klubu okręgu. Walki prowadzone będą w dwóch starciach po 2 min. i ostatnie 3 minuty.

Wydział sportowy OZB udzielił zezwolenie na rozegranie w sobotę w Inowrocławiu i w niedzielę w Bydgoszczy meczów z „A. B. C.“ z Gdańska. Skład tej drużyny przedstawia się następująco (od wagi muszej począwszy): Strehlan; Gohlke, mistrz młodzików gdańskich w r. 1931; Zibell, mistrz Gdańska w latach 1930 i 1931, dobry technik; Wessel, m. Prus Wschodnich, który wygrywa spotkania swoje przeważnie przez k. o.; Norden, mistrz Gdańska na rok 1932, przegrał w swej karierze dopiero dwie walki; Kop; Kratzenstein, wicemistrz Prus Wschodnich na rok 1932 i Schwichtenberg. Zespołowi temu Goplanja wystawi swą pierwszą drużynę z Józkiwiakiem w półciężkiej w miejsce Zielińskiego II. Zawody odbędą się w sali Teatru miejskiego o godzinie 20. (jot)

Piłka nożna

„Olimpia“ i „H. Cegielski“. Mecz powyższych drużyn odbędzie się w niedzielę o godz. 11-tej na boisku H. Cegielski przy ul. Górna Wilda. Mecz ten wzbudził zainteresowania.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Zbliża się ostatnia przedświąteczna niedziela

Zbliża się ostatnia przed świętami Bożego Narodzenia niedziela. W domach rozpocznie się już na dobre strojenie choinek, w pełni zapanowuje nastrój przedświąteczny.

Od kilku już dni rozpoczął się targ na choinki. Sprzedaż drzewek odbywa się na kilku placach, m. in. przed kościołem O. O. Franciszkanów, na

Pl. Wolności, na Nowym Rynku i w kilku innych miejscach.

Najbliższa niedziela, jak co roku, będzie dniem przedświątecznych zakupów. Sklepy otwarte będą w dniu tym w godz. od 1 w południe do 6 wieczora. Kupcy, dotąd narzekający na słaby ruch, oczekują na niedzielę silniejszego ożywienia.

Defraudant z Kolejowej Kasy Emerytalnej

Wasilewski na ławie oskarżonych

W początkach marca r. ub. rozeszła się po Poznaniu wieść o wielkiej defraudacji, sięgającej sumy 160 tys. zł., popełnionej przez Edmunda Wasilewskiego.

Edmund Wasilewski, zamieszkały w Poznaniu przy ul. Wierzbicę 58 wraz z żoną i matką, zajmował odpowiedzialne stanowisko kierownika księgowości w Emerytalnej Kasie kolejowej. Do obowiązków Wasilewskiego należało m. in. również przechowywanie blankietów czekowych. Aby czeki mogły być zrealizowane, musiały one posiadać podpis przewodniczącego zarządu oraz drugiego urzędnika kasy. Czeki w ten sposób wypełnione wracały zpowrotem do Wasilewskiego, który miał obowiązek rozchodować wydatki w księdze kasowej, a czeki przekazywać osobom, na których nazwisko zostały wystawione.

Wkrótce po założeniu przez Kasę Emerytalną konta w P. K. O., założył Wasilewski drugie konto na swoje własne nazwisko. Numery kont były do siebie zbliżone, więc manipulacje przelewania kwot dokonywane przez defraudanta, nie wzbudzały podejrzeń, tem bardziej, że Kasa Emerytalna obracała rocznym budżetem w wysokości 9 milj. zł. Wasilewski postępował w ten sposób, że na czekach P. K. O., podpisanych przez członków zarządu, wywabiał środkiem chemicznym nazwisko adresata i na to miejsce wpisywał swoje. W ten sposób sfalszował 12 czeków na sumę 157.741 zł.

Malwersacje swoje uprawiał Wasilewski od maja 1928 r. Wreszcie, kiedy poczuł, że grunt pod nogami zaczyna się osuwać, zbiegł do Katowic, skąd nadał listy, w których przyznał się do popełnionych defraudacji.

Do Poznania zjechała komisja rewizyjna ministerstwa komunikacji w Warszawie w osobach inspektora Wójcika i radców ministerjalnych Bartaka oraz Kirszonowskiego. Falszerstwo czeków można było dopiero zau-

ważyć przy trzymaniu dokumentów pod światło. Okazało się, że Wasilewski dopuścił się w głównej mierze oszustw z przelewami na konto sanatorium kolejowego w Chodzieży.

Akta i księgi zostały opieczętowane, a za zbiegiem wszczęto pościg. Przez długi czas poszukiwania nie daly rezultatu tem bardziej, że Wasilewski w listach swoich doniósł, iż wyjeżdża zagranicę, „aby sobie ugruntować przyszłość”.

Po rocznych dochodzeniach policja wpadła na ślad defraudanta. Okazało się, że Wasilewski nie zbiegł zagranicę, lecz zapuściwszy brodzie, wydzierzał w Łoninie restaurację i skład kolonialny, występując za zgodą brata pod nazwiskiem Roman Wasilewski. Defraudanta aresztowano i osadzono w areszcie śledczym.

Dzisiaj Wasilewski zasiadł na ławie oskarżonych, a wraz z nim Roman Wasilewski, oskarżony o to, że udzielił bratu pomocy i ukrywał go przed odpowiedzialnością karną za plynące stąd korzyści materialne, oraz Mieczysław Rogowski, któremu akt oskarżenia zarzuca, że wziął od E. Wasilewskiego, już po wykryciu jego zbrodniczych manipulacji, sumę 45 tys. zł., którą ułokował na nieruchomości Grzybno.

Komplet sędziowski tworzą pp. sędziowie dr. Cyprian, Zmizdiński i Woliński. Oskarżenie publiczne wnosi prokurator Misiurewicz, a powództwo cywilne adw. Zygm. Nowosielski Broni z urzędu aplikant sądowy p. Hieronim Konwiński.

Od godziny 9 do 12 sąd zbadał oskarżonych, którzy, zwłaszcza Wasilewski, do winy się nie przyznają, tłumacząc się brakiem nadzoru ze strony organów nadzorczych. Następnie przystąpił sąd do badania świadków, przyczem jako pierwszego przesłuchano dr. Podstawę, przewodniczącego zarządu Kasy Emerytalnej. Rozprawa trwa.

Warszawy, Henryk Szablinski z Dobrzyńa n. Wisłą, Albert Roman Zarach z Kościerzyny, Antoni Chalas z Kędzierzyny w woj. poznańskim, Stefan Antoni Redziński z Lidzbarka.

WYKŁADY

— **Wykład oświatowy T. C. L. w Główniej.** W piątek, 16 bm. o godz. 20 wygłosi p. Tomaszewski z Akademickiego Koła T. C. L. w sali p. Kijka, ul. Główna nr. 58, referat p. t. „Walka o Pomorze w ostatnim dziesięcioleciu”. Na salę wstęp wolny.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wielki koncert ku uczczeniu śp. Bol. Dembińskiego.** Chcąc społeczeństwu wielkopolskiemu przypomnieć twórczość kompozytorską śp. Bolesława Dembińskiego, pioniera śpiewactwa polskiego podczas zaboru, wykona męski chór „Arion” w Poznaniu z okazji obchodu 20-lecia swego istnienia wielki koncert, na który składają się będą wyłącznie utwory zgasłego kompozytora. Program koncertu obejmuje m. in. wielką kantatę „Pieśń o ziemi naszej” w całości z fragmentami przeważnie dotąd niesłyszanymi. Udział biorą: Chór męski „Arion”, soliści pp. Stanisław Roy, Aleksander Karpacki, Karol Urbanowicz, artyści opery poznańskiej oraz orkiestra symfoniczna Kol. Przysp. Wojskowego. Dyrygent p. Aleksander Klichowski, art. op. poznański. Koncert odbędzie się w sobotę, dnia 17 bm. o godz. 20 w auli Uniwersytetu Poznańskiego.

— **Po raz ostatni przed swym wyjazdem zagranicę** wystąpi ulubieniec publiczności poznańskiej Józef Woliński w koncercie, urządzonym w sobotę, 17 bm. o godz. 20 w reprezentacyjnej auli W. S. H. na rzecz 16 Poznańskiej Drużyny Harcerskiej im. gen. J. Bema. Poza Wolińskim łaskawy udział w koncercie biorą znakomita pianistka p. prof. Nadzieja Padlewska i powszechnie ceniona skrzypaczka p. Marja Szejberówna. Ceny biletów od 0,49 zł do 2,20 zł. Przeprowadza w firmie Szejbrowski.

U osób przygnębionych, wyczerpanych, niedolnych do pracy naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” pobudza obieg krwi, wzmacnia zdolność myślenia i chęć do pracy. Zadać w aptekach i drogerjach. ng 6945

dzieci. Z powodu obecnego kryzysu, kiedy członkowie przeważnie są bez pracy, Tow. nie ma na to środków i zwraca się do społeczeństwa o łaskawą pomoc przez składanie ofiar w gotówce i naturalnych.

— **Na Ostrów Tumski.** Druga tegoroczna wycieczka Polskiego Tow. Krajoznawczego udaje się w niedzielę, 18 bm. na Ostrów Tumski i ma na celu zwiedzenie Katedry, kościoła N. Panny Marii i Akademii Lubrańskiego. Zbiórka przy placu Tumskim o godz. 12.30.

— **Klub Sportowy „Blask” Poznań — Staroleka** odegrał w niedzielę, 4 bm. na sali „Polonia” w Starolece dramat ludowy w 5 aktach p. t. „Dziwaczek z chaty za wsią”. Amatorzy wywiązały się ze swego zadania bardzo dobrze, to też licznie zebrana publiczność zgotowała im owację.

— **Stow. Techników** obchodzi w niedzielę, 18 bm. uroczyste 25-lecie swego istnienia. Przewidziane jest nabożeństwo o godz. 9.30 w kościele OO. Jezuitów, uroczyste zebranie o godz. 11 w salce własnej (św. Marcin 21) oraz wspólne śniadanie o godz. 13 w restauracji „Cechowej”.

— **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** „Komar”, komisja artystyczno-kulturalna przy Związku Zawodowym Pracowników Bankowych (Aleje Marcinkowskiego 24, dom ogrodowy, tel. nr. 3335) wykupiła na dzień 20 bm. (wtorek) przedstawienie operetkowe w Komedji Muzycznej p. t. „Najpiękniejsza z kobiet”. Aby uprzyjemnić oglądanie tej arcywesołej operki jak najszerszemu ogółowi pracowników bankowych i ich rodzin, ustalił „Komar” ceny rewelacyjnie niskie, bo już od 45 gr do 2 zł. zamiast od 0,85 zł do 5,99 zł. Bilety sprzedaje „Komar” codziennie od godz. 10—16 przyjmując również zamówienia telefoniczne pod nr. 3335.

— **Nauczycielska wycieczka zimowa.** Zarząd Okręgowy Stow. Chrzęśc. Narod. Naucz. Szkół Powsz. w Poznaniu podaje do wiadomości, że z powodu przedłużenia wakacji wycieczka krajoznawcza do Krakowa i Zakopanego została przełożona na późniejszy termin, od 3 do 10 stycznia. Koszta podróży, noclegów i utrzymania wynoszą ok. 80 zł. dla niemających zniżki kolejowej, około 100 zł. Zgłoszenia wraz z zaliczką 20 zł. przyjmuje kierownik wycieczki kol. H. Śniegocki, Poznań, Ostrówek 18, do dnia 17 bm. włącznie. Zaliczkę można wpłacić na PKO. Sekcji wycieczkowej w Poznaniu nr. 212 859. Informacji udziela kierownik wycieczki po nadstaniu znaczka pocztowego.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zderzenia się samochodów.** W pobliżu dworca autobusowego zderzył się autobus P. Z. 46 183 z tramwajem. — Na św. Marcynie w pobliżu ul. Szkolnej zderzył się samochód P. Z. 48 330 z autobusem P. Z. 10 585. Oba pojazdy zostały uszkodzone. Przy obu zjazdach obyło się na szczęście bez wypadku w ludziach. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Policja strzela do złodziei węglowych.** Jednej z ubiegłych nocy posterunkowy Korach z Miłostawia napotkał na miejscowym dworcu kolejowym osobników, kradnących węgiel z wagonów. Gdy zbliżył się do operujących w ciemnościach złodziei, został obrzucony kamieniami i kawałkami węgla. Złodzieje poczęli uciekać, nie zatrzymując się na wołanie policji. Wówczas posterunkowy Korach strzelił na posterach w kierunku nieznanych osobników. Złodzieje zbiegli. (kl.)

Z Poznańskiego

— **BOREK.** (Bandytizm.) W niedzielę rano przybyło dwóch ludzi do mieszkania stanzeta Wawrzyna Maleckiego w Zimnejwodzie i w nieobecność jego napadli córkę, pokłuli ją nożami i zażądali pieniędzy. Napadnięta wszczęła krzyk i bandyci zbiegli. Poraniona leży nieprzytomna i narazie sprawców napadu nie może podać. Podłożem rabunku ma być ogłoszenie poranionej, że chce wzięć za mąż, mając większą kwotę gotówki.

— **BYDGOSZCZ.** (Wypadki samochodowe.) Na szosie Chełmińskiej jadący rowerem kreslarz Bolesław Jabłonowski z Bydgoszczy zderzył się z samochodem. Nieszczęśliwy odniósł bardzo ciężkie obrażenia, wskutek których zmarł wkrótce po przewiezieniu go do szpitala. Tragicznie zmarły osierocił żonę i troje drobnych dzieci. — Taksołka, kierowana przez szofera Stanisława Kleinego z Bydgoszczy na drodze między Oplawcem a Smukałą, najeżdżała na drzewo i rozbiła się w szczytki. Szofer odniósł bardzo ciężkie obrażenia. Bezpośrednim powodem wypadku była śliska szosa. Przy samochodzie przestał podczas jazdy funkcjonować ster i szofer nie mógł opanować auta. (kl.)

Komunikacja autokarowa z Paryżem

Autokar, który wyruszył w ub. poniedziałek z Poznania, powraca w czwartek rano z Paryża z grupą emigrantów i turystów. Odjazd z Poznania do Paryża nastąpi w piątek, 16. b. m., o godz. 14 z Alei Marcinkowskiego 11, a nie z dworca autobusowego. Trasa jazdy została nieco zmieniona. Z Poznania autokar jedzie przez Pniewy, Frankfurt nad Odrą, Lipsk, Erfurt, Frankfurt nad Menem, Saarbrücken, Metz i Verdun, a nie, jak poprzednio informowaliśmy, przez Berlin. Bilet w jedną stronę kosztuje 75 zł. Informacje i bilety nabyć można wyłącznie w Polskim Biurze Podróży „Francopol”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 („Par”). Telefon 44-76.

KALENDARZYK

Czwartek, 15 grudnia 1932.

Słońce: wschód 7,57; — zachód 15,38; — długość dnia 7 godz. 41 min.
Księżyc: wschód 17,24; — zachód 10,19; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 3 st. C., pogodnie, wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne wysokie 765 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 4 st. C.
Kal. rzk.: Euzebjusz; jutro Adelajda Ces.
Kal. słow.: Wolimir; jutro Zdzisław.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Sekcja Encharystyczna Sodalicji Pań Miejskich.** Walne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 16 bm. o godz. 17 w sali Księgarni św. Wojciecha przy Alejach Marcinkowskiego 22.

OSOBISTE

— **† Sp. Józef Ochocki.** Niedawno odprowadziliśmy na miejsce wiecznego spoczynku śp. Józefa Ochockiego, emerytowanego rektora i szkoły powszechnej w Poznaniu. Po długoletniej pracy nauczycielskiej w Oblaczkowie pod Wrześnią, gdzie mimo ucisku władz zaborczych nigdy nie sprzeniżerzył się swej polskiej narodowości i jemu powierzona działalność szkolna jak i swoje własne dzieci wychowywał w duchu narodowym, został powołany w r. 1919 do szkolnictwa miasta Poznania. W rok później objął kierownictwo I szkoły powszechnej, przechodząc w roku 1931 w stan spoczynku. Jego działalność jako rektora szkoły odznaczała się głęboką troską o chrześcijańskie i narodowe wychowanie młodzieży; pod tym względem śp. Zmarły był jak najlepszym wzorem wychowawcy. W gronie swych współpracowników i bliższych znajomych cieszył się Zmarły szczerym szacunkiem, pozostawiając jak najlepsze wspomnienie.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Stopień inżyniera rolnictwa uzyskali pp.: Stefan Lubicz-Zwoliński z Białej Cerkwi (Ukraina), Janina Stumberg - Sychowska ze Lwowa.

Dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych uzyskał p. Janusz Antoni Leszner z Poznania.

Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał pp.: Władysław Mieczysław Markowski z Sompolna, Bolesław Stefan Janiszewski z Kruszwicy, Zofja Marcjanna Lewandowska z Konina, Tadeusz Małachowski z

Do Czytelników naszych!

Zdarza się, że ten i ów z Szanownych Czytelników nie otrzymuje regularnie „Kurjera Poznańskiego”, w następstwie czego mogłby zarzucić nam niedbalstwo. Prosimy zatem o powiadomienie nas każdorazowo i jak najspieszniej o wszelkich niepunktualnościach lub innych usterkach w dostawie naszego pisma a postaramy się o ich usunięcie. Wszyscy Czytelnicy nasi otrzymywać winni „Kurjera Poznańskiego” regularnie i punktualnie.

Administracja Kurjera Poznańskiego
Poznań, św. Marcin 70.

PODZIĘKOWANIA

— **Pomoc dla ubogich uczniów.** P. Władysław Goździewiczki, właściciel mechanicznej fabryki kajetów i ksiąg handlowych w Poznaniu, ul. Szewska 1, doceniając dzisiejsze położenie, ofiarował 800 zeszytów dla najbardziej ubogich uczniów 10 szkoły powszechnej na Górczynie. — Za hojny dar kierownik szkoły w imieniu działwy składa staropolskie „Bóg zapłać”.

— **Godne naśladowania.** Zarząd Okręgu Poznańskiego Związku Zawodowego Pracowników Bankowych wyraża serdeczne podziękowanie długoletniemu członkowi p. Marcelemu Zochowi, który z okazji swego ślubu z p. Anielą Mlicką zebrane pieniądze przez koleżanki i kolegów w Banku Cukrownictwa na prezent ślubny w kwocie 104,15 zł. ofiarował całkowicie na rzecz bezrobotnych członków Związku.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Żywy dziennik harcerski,** urządzony przez Akademickie Koło Harcerskie, odbędzie się w piątek, 16 bm. o godz. 19 w auli szkoły wydziałowej im. Działczyńskich. — Wstęp wolny.

— **Komitet gwiazdkowej wystawy prac kobiet** podaje do wiadomości, że wystawa będzie otwarta nieodwołalnie tylko do niedzieli, dnia 18 bm. włącznie. Wyprzedaż eksponatów po cenach możliwie najtańszych nastąpi w niedzielę.

— **Czytelnia dla bezrobotnych kobiet** została otwarta z dniem 15 bm. w Domu Związku Kobiet Pracujących, Aleje Marcinkowskiego 1. Bezrobotne kobiety, na pierwszym miejscu członkowie związkowych stowarzyszeń, mogą z niej korzystać codziennie od godz. 10 do 20.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich** Poznań-Wilda ma zamiar urządzić gwiazdkę dla wdów po zmarłych członkach i

— **DAMASŁAWEK.** (W trosce o dzielność szkolną) Aby przyjąć biednym dzieciom szkolnym z pomocą w okresie zimowym, utworzony został przy tutejszej szkole powszechnej komitet rodzicielski, do którego weszło 16 osób. Zarząd ścisły tworzą: ks. prob. Tylewski — przewodniczący, kier. szkoły p. Ulatowski — zast. przewodniczący, p. Maciaszkowa — sekretarka i p. Kaczorowa — skarbniczka. W ciągu ubiegłego tygodnia członkowie komitetu urządzili kwotę w gminie, zbierając datki w gotówce i w naturaljach. — Pomocy potrzebuje 30 dzieci.

— (Z życia towarzystw.) W ubiegłym tygodniu odbyło się zebranie Stow. Kolejców pod przewodnictwem p. Danela, na którym uchwalono odegrać w drugie święto Bożego Narodzenia „Jasełka“.

— (Bezrobocie.) W miejscowości Damasławek zarejestrowanych jest 47 bezrobotnych, ojców rodzin, oczekujących wsparcia.

— **GNIEZNO.** (Ze sądu.) Sąd okręgowy w Gnieźnie rozpatrywał sprawę karną przeciwko Józefowi i Marjanowi Kubickim z Gniezna o to, że w dniu 15 października br. napadli na maszynistę kolejowego Juliana Knysia i zadali mu nożem kilka ciężkich ran. Sąd wymierzył im kary po 2 lata więzienia.

— (Wystawa.) W niedzielę, 18 bm. młodzież żeńska parafii św. Wawrzyńca urządza wystawę kulinarną i prezentów gwiazdkowych.

— (Sprawy bezrobocia.) W Magistracie obradował Komitet Miejski dla spraw bezrobocia. Przystąpiono do reorganizacji. W skład komitetu weszli pp. dr. Hensel, Kasprzowicz, Śmielecki, ks. prob. Chilomer i dyr. Birgfellner, zaś do komitetu wykonawczego weszło 12 osób. W tych dniach wiceprezydent miasta dr. Hensel zwrócił się z apelem do ofiarnego społeczeństwa.

— **GOSTYŃ.** (Proces prasowy.) W ostatnim czasie skonfiskowano dwukrotnie tutejszy organ narodowy „Gazetę Gostyńską“, a red. odp. Józefowi Krakowski wytoczono proces prasowy. (ak.)

— **GRANOWO.** (Zamach samobójczy.) W Dakowych Mokrych znaleziono onegdaj nad ranem leżącego bez przytomności 23-letniego mężczyznę, a obok niego nabity rewolwer i buteleczkę z esencją octową. Nieszczęśliwym zaopiekował się lekarz i zalecił przewiezienie go do szpitala. Stan chorego który zażył esencji octowej, jest groźny. Policja wdrożyła śledztwo, lecz chory, mając poparzone wnętrzności, nie może zeznawać. (ra.)

— **KEPNO.** (Przedstawienie amatorskie.) „Świetlica“ gimnazjum państwowego w Kepnie wystawiła w niedzielę w auli gimnazjalnej „Śluby panięskie“ Fredry. Publiczność dopisała, a amatorzy wywiązały się dobrze ze swych ról. (ck.)

— **KOTLIN.** (Napad.) Onegdaj czterech opryszków napadło dom, w którym mieszka wraz z zamężną córką, wdowa Makowiecka. Bandyci steroryzowali i poraniwszy swe ofiary, opuścili je, nie wyrzucając żadnych krzywd materialnych. Wdrożono śledztwo.

— (Wiec.) W niedzielę odbył się w przepełnionej sali miejscowego „Hotelu pod Orłem“ wiec „Stronnictwa Narodowego“, na którym przemawiał p. poseł Witkowski. Wiec zakończono odśpiewaniem „Roty“.

— **KOZMIN.** (Pożary.) W Unisławiu spaliła się stodoła ze zbożem p. Jakóba Kulińskiego, wartości 7 000 zł. Co było powodem pożaru dotąd nie ustalono. — W Chelkówkę koło Kozmina spaliła się stodoła ze zbożem p. Władysława Seiferta. Straty wynoszą 6 000 zł. Poszkodowany był ubezpieczony. Podpalacz Jan Arends z Kozmina natychmiast zgłosił tutejszej policji o powstaniu pożaru i przyznał się do swej zbrodni. Arenda odstawiono do więzienia.

— **KROTOSZYN.** (Teatr.) Stow. Pańśw. Wincentego a Paulo odegrało tragedję J. Słowackiego p. t. „Mazepa“. Mimo trudności, jakie nastęrczało wystawienie tej sztuki, całość wypadła dobrze.

— (Kradzieże lasne.) W ostatnim czasie kradzieże drzewa w lasach państwowych przybrały rozmiary niezwykle. — Specjaliści zajeżdżają wozami i ścinają potrzebne nawet drzewa.

— **LESZNO.** (Upadłość banku.) Na ostatnim walnem zebraniu członków Banku Ludowego uchwalono większością głosów po wysłuchaniu członków nadzoru sądowego p. Bajona i adw. Agopszowicza, ogłosić upadłość Banku.

— (Wieczornica Moniuszkowska.) Staraniem Koła śpiew. Dembiński odbyła się wieczornica ku czci Moniuszki. Na program składały się śpiewy, utwory Moniuszki odegrane przez orkiestrę 55 poz. p. p. oraz komedia muzyczna p. t. „Loteja“ Moniuszki. Słowo wstępne wygłosił p. M. Błażejczyk.

— (Wielka afera przemytnicza.) Od kilku dni chodzą po naszym mieście pogłoski o wykryciu wielkiej afery przemytniczej. W związku z tem dokonano aresztowań. (s.)

— **OSTRÓW.** (Przychylenie szajki złodziejskiej.) W drodze do Odolanowa na armark zatrzymano tu autobus Żyda z Włocławka, w którym jechało kilkunastu mężczyzn i kobiet z województwa war-

szawskiego — znanych policji złodziei jarmarcznych.

— (Młodociani włamywacze.) W ostatnim czasie dokonano tu licznych większych kradzieży z włamaniem. Dzięki usilnym zabiegom policji udało się szajkę ująć i część skradzionych przedmiotów odebrać. Sprawcami byli młodociani: Stefan Krzyżaniak i bracia Kazimierz i Bogumił Chyba stąd.

— (Z życia harcerskiego.) Harcerze gimnazjalni urządzili w auli zakładu publicznego odczyt p. t. „Nasza włość“, ilustrowany obrazkami świetlnymi, miłymi piosenkami i wierszami, w którym zdali sprawę z tegorocznej wędrowki harcerskiej na kresy wschodnie. (n.)

— **OBORNIKI.** (Zebranie.) Na sali p. Klosowej odbyło się zebranie Tow. Opieki Polskiej nad rodakami na obczyźnie. Referaty wygłosili p. Stanisław Ulatowski i X. prob. Szymański.

— (Kradzieże.) Skradziono kołodziejowi p. Franciszkowi Stoińskiemu z Lublina z remizy kołodziejskiej narzędzia kołodziejskie wartości 350 zł. (Kko)

— **RAWICZ.** (T. N. S. W.) Z ramienia Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych wygłosił profesor Uniwersytetu dr. Ludwik Jaxa-Bykowski ciekawy wykład, ilustrowany przeźroczkami o naszej młodzieży szkolnej. Gorącymi oklaskami podziękowała publiczność za przepiękny referat.

— (Z szkoły powszechnej.) W niedzielę odbyło się zebranie konstytucyjne Koła Rodzicielskiego Kierownik szkoły p. Dobak zagał i kierował zebraniem, które było bardzo liczne. Nauczyciel p. Przewoźny wygłosił ciekawy referat o wychowaniu dzieci w domu i w szkole. Nauczyciel p. Lohn omówił sprawę urządzenia świetlicy. Zawiązał się zarząd Koła Rodzicielskiego, w skład którego wchodzi rodzice oraz nauczyciele tej szkoły.

— (Z ochronki.) Tutejsza ochronka p. wezw. Dzieciątka Jezus odegrała w niedzielę na sali Strzelnicy „Jasełka“. (rs.)

— **ROGOZNO.** (Dożywianie dzieci.) Staraniem komitetu pomocy bezrobotnym nastąpiło otwarcie kuchni przy szkole powszechnej dla dzieci bezrobotnych. Aktu poświęcenia nowego dzieła opieki społecznej dokonał ks. dziekan Pomorski. Kuchnia wydaje codziennie bezpłatnie około 300 obiadów. Niezależnie od powyższego rozpoczął komitet wydawnie racyj żywnościowych dla rodzin dotkniętych klęską bezrobocia. Obdzielanie przeszło 300 bezrobotnych mięsem i chlebem odbywać się będzie regularnie raz w tygodniu.

— (Z ochronki.) W niedzielę dnia 18 bm. odbędzie się w sali Hotelu Centralnego uroczystość gwiazdkowa dzieci z ochronki. Program przedstawienia zapowiada się bardzo ciekawie.

— (Akademja.) Staraniem żeńskiej sekcji marjańskiej przy gimnazjum państwowym odbyła się akademja która zagał ks. prof. Rządki. Program składał się z popisów muzycznych, śpiewów i deklamacyj.

— **RYCHTAŁ.** (Wieczór dyskusyjny.) W sali szkolnej odbył się wieczór dyskusyjny na temat obecnych zagadnień polsko-niemieckich. Przemawiał kierownik szkoły p. Perlitius n t. „Przeprowadzenie granic“, następnie nauczyciel p. Ławniczak n t. „Polacy w Niemczech i Niemcy w Polsce“ P. podkomisarz Ściegienny mówił na temat „Drang nach Osten“.

— **SIERAKÓW.** (Z Kółka Rybackiego.) W sobotę, 17 bm. o godzinie 11 w sali hotelu „Pod Białym Orłem“, odbyło się zebranie organizacyjne „Kółka Rybackiego w Sierakowie“.

— **ŚRODA.** (Obchód i koncert Moniuszkowski.) Tow. Śpiewu „Lutnia“ urządziło obchód Moniuszkowski połączone z koncertem. W programie wykonano szereg utworów Moniuszki. Nowowiejskiego. Górczyńskiego. Dyrygował p. Ignacy Nowak. Arje z op. „Halka“ z towarzyszeniem chóru śpiewał p. Kazim. Kiełczewski, solo skrzypcowe grał p. Stefański z Poznania. Akompanjowały kolejno panie: Dowbór-Muśnicka z Poznania oraz Popkówna z Środy. Wykład o twórczości Moniuszki wygłosił prof. Szyperski. (sk.)

— **ŚREM.** (Zaczadzenie się trojga osób.) Jednej z ubiegłych nocy w Ostrowie w powiecie śremskim ulegli zaczadzeniu gazami, ułatniającami się z pieca 86-letni Ignacy Nawrocki, jego żona 75-letnia Katarzyna Nawrocka i 75-letnia Józefa Muszyńska. Zaczadzenie było tak ciężkie, że Nawrocki niebawem zmarł. Obie kobiety przewieziono do szpitala. (kl.)

— **TRZEMESZNO.** (Podziękowanie.) Związek Hallerczyków placówka Trzemeszno wyraża podziękowanie za datki na pomnik i uporządkowanie ementarza poległych Hallerczyków we Francji. Złożyli: Tow. Ochotniczej Straży Pożarnej 25 zł. — Kółko Rolnicze 20 zł. — Tow. właścicielami domów 19 zł. — Państwowe Gimnazjum Klasyczne 18 zł. — Tow. gimn. „Sokół“ 9,50 zł. — Tow. Inwalidów Wojennych 9,50 zł. — Tow. Przemysłowców 10 zł. — Związek Powstańców Narodowych 5 zł. — Tow. Mandolinistów 5 zł. — Obóz Wielkiej Polski 5 zł. — Tow. Pańśw. Wincentego a Paulo 3 zł. — T. C. L. 3 zł. — Tow. Czeładzi Katolickiej 3 zł. — Sąd Grodzki 2,50 zł. — P. adw. Musiak 10 zł. — P. Kerytyński 5 zł. — Razem 152,50 zł.

Ekspedycja filmowa pod wodzą słynnego podróżnika Pawła Hoefflera w głąb „Czarnego lądu“. Fragment z ciekawego filmu p. t. „Afryka mówi“, wyświetlanego od kilku dni w kinie „Apollo“.

— **WRZEŚNIA.** (Kradzież w hotelu.) Zuchwalej kradzieży dokonano w tutejszym świeżo otworzonym Hotelu Francuskim. Złodzieje weszli od podwórza przez sałę oknem do lokalu i zabrali tam futro właściciela, rozbili kasę dzienną, skradli wódki i papierosy, a koncertującej tam stałe orkiestrze zabrali trzy saksofony, dwa skrzypiec i akordjan. Straty, wyrządzone przez złodziei, wynoszą pięć tysięcy złotych.

— (Zdziczenie.) Zachodzą często kradzieże drzewek owocowych i pali przy drogach publicznych. Kradzieże te nie przynoszą złodziejom pożytku, są tylko objawem ich zdziczenia. Starosta powiatowy wyznaczył nagrodę pieniężną za wykrycie sprawców.

— (Ze Stow. Młodych Polek.) Stowarzyszenie uczciło 25-lecie zgonu St. Wyspiańskiego piękną uroczystością na specjalnie urządzonej scenie. Treściwy referat wygłosił p. prof. Fabian o twórczości i znaczeniu Wyspiańskiego. Drużyna uroczajliwie wyczerpła i deklamacjami.

— **ZBĄSZYN.** (Budowa mostu.) W Zbąszyniu rozpoczęto budowę drugiego mostu drogowego na Obrze, łączącego ul. 17 Stycznia z ul. Cementarną. Most ten będzie wielkim udogodnieniem dla mieszkańców północnej części miasta, przedmieścia i sąsiednich wiosek. Poza tem projektuje się położenie chodnika na ul. 17 Stycznia w stronę dworca. Przez prace te wszyscy miejscowi bezrobotni podczas zimy znajdą zatrudnienie.

— (Z rady miejskiej.) Dla kilku stowarzyszeń miejscowych uchwalono po 100 do 150 zł subwencji. Zniesiono względnie obniżono szereg podatków lokalnych.

— **ŻNIN.** (Tajemniczy zgon.) W Janowcu w powiecie żnińskim zmarła nagle 32-letnia Franciszka Zawadzka. Przybyły na miejscu wypadku lekarz stwierdził zgon wskutek zatrucia. W sprawie tej władze wdrożyły śledztwo. (kl.)

7 Kalickienn

— **KALISZ.** („Wesele“ Wyspiańskiego.) Staraniem Samopomocy uczniowskiej gimn. im. Adama Asnyka w Kaliszu wystawiono zostało dwa razy nader starannie „Wesele“ Wyspiańskiego, w obsadzie amatorskiej ze sfer towarzyskich naszego miasta oraz uczniów gimnazjum. Sztuka miała tak wielkie powodzenie, że dużo z spośród publiczności odeszło od kasy, nie otrzymawszy biletów. Reżyserja spoczywała w rękach p. prof. St. Nowosielskiego.

— (Samobójstwo przodownika P. P.) Wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia przodownik komisariatu P. P. w Kaliszu, Aleksander Tolstolucki. Przyczyną samobójstwa były niesnaski domowe. (mk.)

Niezwykły rabunek pod Kobylinem

Z Kobyliny donosi (Kch): Dwóch nieznanymi osobnikami dokonano niezwykłego rabunku na Fr. Kamińskim, rozebrawszy go do bielizny i zabrawszy mu paczkę z odzieżą zapasową.

Fr. Kamiński, lat 19, pracował w charakterze sługi u p. Kasperskiego, leśniczego w Lillu. Krytycznego dnia został z pracy zwolniony; w poszukiwaniu pracy przybył pod wieczór do Kobyliny. Spotkawszy dwóch mężczyzn, z których jeden mógł liczyć około lat 40, a drugi 20, zapytał ich o nocleg. Ci powiedzieli mu, że w pewnej wiosce za Kobylinem jest dom, który bezpłatnie nocuje podróżnych i ofiarowali się tam go zaprowadzić. Wszyscy trzej udali się w kierunku Smolic. Kiedy znaleźli się w lesie za torem kolejowym Kobylin — Rawicz, skreślił na prawo w leśną drogę pod pozorem, że prędzej zajdą do celu. Sko-

— **KONIN.** (Współpraca Żydów.) W czerwcu rb. urząd wojewódzki w Łodzi zarządził ze względów sanitarnych zamknięcie piekarni Żyda Mojżesza Kaliskiego przy ulicy Dąbrowskiego. Kaliski odwołał się do Warszawy, lecz tam zatwierdzono decyzję województwa. Pomimo jednak wyraźnej decyzji ministerstwa, starosta koniński wstrzymał zamknięcie piekarni, a Kaliski nadal prowadzi swoją piekarnię. Coż na to powie p. wojewoda łódzki? Czy Konin jest tym faktem niezwykle zdziwiony, widząc w tem dziwne popieranie przemysłu żydowskiego. (fr.)

— **TUREK.** (Żydzi okradają Skarb.) Na linii autobusowej Kalisz—Turek—Kolo kursujący samochód pasażerski jest obsługiwany przez Żyda Millera. Wiadomą rzeczą, że obecnie opłata drogową jest pobierana przy sprzedaży biletów. Miller jednak biletów nie wydaje, choć pasażerowie ich żądają, tłumacząc im, że to niepotrzebne, a jednak pobiera całkowitą opłatę wraz z dodatkiem drogowym. Autobus posiada 24 miejsc siedzących i rzadko kiedy pozostaje jakie miejsce wolne.

— **WIELUŃ.** (Potrzeba lekarza.) W Praszkach pow. wieluńskiego brak jest lekarza - ginekologa. Egzystencja zapewniona. Informacji udzielił chętnie sekretariat Stronnictwa Narodowego w Wieluniu ul. Krakowskie Przedmieście nr. 12 u p. Wł. Kasprzowicza.

Nadużycia

„Gazeta Bydgoska“ donosi o wykryciu sprzeniewierzenia w bydgoskiej Kasie Miejskiej, którego dopuścił się jeden z niższych urzędników wydziału Opieki Społecznej. Wysokość sprzeniewierzonych sum nie została jeszcze stwierdzona. Śledztwo toczy się w szybkim tempie.

Cudem uniknęli śmierci

W dniu wczorajszym o godz. 8,30 wieczorem miała miejsce w Tarnowie Podgórnem pod Poznaniem katastrofa samochodowa, która na szczęście zakończyła się bez ofiar w ludziach.

Samochód osobowy, którym jechali kierownik Lloydu Bydgoskiego p. Adam Janicki i przedstawiciel Zakładów Przemysłowo-Zbożowych p. Janusz Michalski, zderzył się z samochodem ciężarowym tak silnie, że oba pojazdy przewróciły się momentalnie i uległy zupełnemu zniszczeniu. Pasażerowie cudem uniknęli śmierci, wychodząc z całej opresji niemal bez szwanku.

ro oddalili się o kilkaset kroków od szosy, młodszy osobnik chwycił Kamińskiego pod gardło, a starszy nakazał mu milczenie, grożąc nożem. Zaczęli ściągać z niego płaszcz, ubranie, buty. Kiedy rozebrali go do bielizny, starszy zloczyńca zdjął z siebie stare ubranie i ubrał się w ubranie Kamińskiego, poczem, grożąc Kamińskiemu śmiercią, oddali się, by zobaczyć, czy kogo niema na szosie. Kamiński, korzystając ze sposobności, chwycił stare spodnie i począł uciekać. Złodzieje ścigali go, lecz bez skutku. Dopiero przed Kobylinem K. wciągnął na siebie spodnie. Przybywszy do Kobyliny, udał się na policję, gdzie opowiedział cały przebieg zajścia.

Policja czyni w tej sprawie dochodzenia. Należy nadmienić, że ci sami osobnicy chcieli dokonać rabunku na listonoszach.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

W NIEDZIELĘ CIEKAWY KONCERT SYMFONICZNY

Ostatnia w tym miesiącu niedziela symfoniczna Orkiestry m. Poznania w teatrze Wielkim przynosi program nader interesujący. Moniuszko jako kompozytor kościelny nie jest jeszcze tak szeroko spopularyzowany, jakby na to zasługiwał głębią i przedziwną szczerością uczucia religijnego. Nie pamiętamy np., aby w Poznaniu wykonywano jego „Chór sprawiedliwych”, dzieło o którym Zygmunt Noskowski powiedział, że trzeba by go słuchać na kłęczkach. Taksamo mało są znane Litanje Ostrobramskie, chociaż należą do pereł naszej literatury muzycznej w zakresie śpiewu kościelnego. Wiadomo, że Moniuszko był przez jakiś czas organistą w Wilnie. Tam też powstały przeważnie jego

dzieła kościelne, z których popularnymi są jedynie pieśni na głos solowy, niewątpliwie pełne wdzięku i rzetelności, lecz dalekie od głębi utworów większego formatu. Dobrze więc czyni towarzystwo „Harmonja”, że pod batutą p. Z. Latoszewskiego wykona trzecią Litanję Ostrobramską.

Dużą atrakcją będzie udział w programie — zawierającym dzieła orkiestralne Revela, Czajkowskiego i in. — p. Ewy Bandrowskiej. Świetna artystka wraca prosto z Paryża gdzie odniosła triumfy na wielkich koncertach. Jej występ poznański — pieśni i arje — będzie krótką wizytą w kraju przed wyjazdem na nowe tournée koncertowe zagranicą.

WYDAWCY I ORTOGRAFIA

Najwyższa nasza opinia prawodawcza w dziedzinie ortografii, Polska Akademia Umiejętności, opracowała nowy projekt zmiany pisowni. Poprawki dotyczą przeważnie rzeczy drugorzędnych, jak np. dzielenie wyrazów, ustalenie wahań się szczegółów co do pisania wyrazów razem lub osobno itp. Projekt ten był rozważany od dwu lat. Otóż jeszcze w listopadzie 1930 roku zwróciło się Polskie Towarzystwo Wydawców Książek do Akademii, przedstawiając sprawę ze swego punktu widzenia. Mianowicie każda zmiana pisowni jest dotkliwym ciosem ekonomicznym dla wydawców. Muszą oni zmieniać matryce formy manulowe, płyty itd. do podręczników, słowników i innych wydawnictw, które trzeba przedrukowywać w setkach tysięcy arkuszy, przyczem znaczne zapasy materiałów drukarskich i druków stają się bezwartościowe.

Pol. Tow. Wydawców wypowiedziało się więc przeciw drobnym zmianom w pisowni, zaproponowało natomiast jednorazową gruntowną zmianę, która ustaliła pisownię na kilka dziesiątków lat. Wydawcy rzucili przy tym myśl, aby dwuznakowe głoski (sz, cz, ci itd.) oznaczać jednym znakiem tak jak np. po czesku, bo zmniejszono by objętość wszelkich książek o 1/4. Po przeliczeniu oszczędności druku, papieru itd., dałoby to różnicę w milionach złotych. Tak zreformowana pisownia ułatwiłaby cudzoziemcom korzystanie z książek polskich, a gdyby np. we wszystkich krajach słowiańskich zaprowadzono jednolitą pisownię — a do tego mogłaby rzucić inicjatywę Polska Akademia Umiejętności — sprzyjałoby to ogólnosłowiańskiemu zbliżeniu kulturalnemu. Przy wielkim podobieństwie języków nieludno byłoby np. Czechowi zrozumieć tekst polski, gdyby odpadła nieznaną pisownia. W ten sposób reforma miałaby wpływ na wzmocnienie polskiej ekspansji kulturalnej wśród narodów słowiańskich.

W odpowiedzi sekretarz generalny Akademii wyjaśnił Związkowi, że o zmianie podstawowych zasad pisowni i o zmianie systemu graficznego w Akademii nie było zupełnie mowy. Wydawcy poraz wtóry zaprotestowali przeciwko drobnym zmianom, na co nie otrzymali odpowiedzi. Natomiast uchwalone przez Akademię zmiany zostały przesłane do rozpatrzenia i wprowadzenia w życie do ministerstwa oświaty, dokąd też posłało Pol. Tow. Wydawców swój protest przeciwko nowouchwalonym zmianom, dodając propozycję, aby ministerstwo zainicjowało w Akademii rozważanie nad gruntowną reformą pisowni. W razie nieuwzględnienia ich projektu reformy wydawcy proszą o szybkie przyjęcie nowych zmian, aby można je uwzględnić w drukujących się teraz wydawnictwach, oraz ustalenie, że przez pięć lat obowiązywałyby obie pisownie, przez co straty wydawców rozłożyłyby się na pewien dłuższy okres.

NAUKA

Jubileusz uczonego. Z Krakowa donoszą nam: Prof. U. J. dr. Wacław Sobieski obchodzi w tym roku sześćdziesiątą rocznicę urodzin, a zarazem trzydziestopięcioletnie swej pracy naukowej. Ku czci znakomitego uczonego odbył się w murach Uniwersytetu Jagiellońskiego uroczysty obchód, urządzony staraniem uczniów, których imieniem przemawiał dr. Strzelecki. W obchodzie wzięli udział oczywiście profesorowie Wszechnicy Jagiellońskiej z rektorem dr. Kutrzebą na czele, przbyli też uczeni zamiejscowi, jak z Lwowa prof. dr. Bujak i z Warszawy prof. dr. Tokarz. Jubilatowi wręczono po przemówieniach piękną książkę pamiątkową. (kt)

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział historyczno-filozoficzny odbył posiedzenie, na którym prof. P. Dąbkowski przedstawił pracę dr. J. Adamusa pt. „W sprawie kodeksu dyplomatycznego Litwy”, a dr. B. Włodarski pracę pt. „Polityka Jana Luksemburczyka wobec Polski za czasów Władysława Łokietka”. (kt)

Wileńskie Tow. Filozoficzne odbyło posiedzenie z dyskusją nt. „Przykład lektury filozoficznej na lekcjach propedeutyki filozofii — Rene Descartes: „O czym można wątpić” (z wypisów K. Ajdukiewicza „Główne kierunki filozofii”).

KSIAŻKI POD CHOINKĘ

Mimo kryzysu Gebethner i Wolff przygotowali, obok dawnych wydawnictw, dwie nowe książeczki dla młodzieży różnego wieku. Obie pochodzą z pod pióra Makuszyńskiego. Pierwsza nosi obiecujący tytuł „Panna z mokrą głową”. Humor świetnego pisarza dopisał mu i tym razem w całej pełni. Sama wesołość i radość życia, bohaterka tej powieści, osoba żywa, energiczna, często przekorna, ale o sercu złotym, jakie mają tylko najserdeczniejsze postaci Makuszyńskiego, przeżywa różne wesołe i smutne przygody. Wyrasta z niej dziewczyna dzielna i samodzielna, która daje sobie radę z kłopotami i wyprowadza swą rodzinę z ciężkiej sytuacji. Starza młodzież, dla której powieść jest przeznaczona znajdzie w niej miły podarek. Świetny humorysta nie zapominał również o najmłodszej generacji. Dla niej przeznaczony jest historyczny wierszowany pt. „120 przygód Koziołka - Matolka”. Stodwadzieścia krótkich wierszyków opowiada zabawnie treść stu dwudziestu doskonałych rysunków karykaturzysty M. Walentynowicza. Wesoła książeczka zdobędzie chyba rekord powodzenia wśród najmłodszych czytelników społeczeństwa.

Poza tem w piątym już wydaniu ukazała się powieść dla młodszych dzieci Zofji Urbanowskiej „Gucio zaczarowany”, ilustrowana przez B. Nowakowskiego. Sami rodzice przypominają sobie ze swych młodszych lat niezwykle przygodę „Ali w krainie czarów” Levis Carroll. Książeczka ta w przekładzie M. Morawskiej ukazuje się teraz w drugim wydaniu z doskonałymi ilustracjami Kamila Mackiewicza. W drugim, luksusowym poprosu wydaniu ukazało się również wierszowane opowiadanie Zofji Rogoszojny „Dzieci Pana Majstra”. Artystycznie wykonane kolorowe ilustracje K. Mackiewicza są jej prawdziwą ozdobą.

Wreszcie z książek które z pewnością zdobędą sobie szybko popularność, trzeba wspomnieć o „Moich wierszykach” znanej autorki dla dzieci p. E. Szelburg-Zarembiny i o A. Bogusławskiego „Małej Teresce”, zbiorze krótkich wierszyków i opowiadań dla dzieci najmłodszych. Pierwszą książeczkę zilustrowała bardzo ładnie p. M. Zawadzka, drugą — p. S. Bobińska. Obie mają również poczytną stronę graficzną. (tk)

LITERATURA

„Chryścjanizm a czasy obecne”. Pięciotomowa pod tym tytułem apologetyka p. ks. biskupa Bougand ukazuje się w tłumaczeniu polskim już w drugim wydaniu. Świeżo pojawił się na półkach księgarskich ostatni tom pt. „Credo”, wydany nakładem Księgarni św. Wojciecha. Autor apologetyki, wybitny kapłan francuski, jest zarówno głębokim myślicielem, jak świetnym stylistą. Uwydatnione w dziele te zalety dają się przekonywująco jego argumentem oraz urok utworu artystycznego całości, spokojnej głęboją i szczerą wiarą osobistą autora. Te ważne zalety dzieła każą przypuszczać, że drugie wydanie „Credo” znajdzie, równie jak pierwsze, szerokie grono czytelników. (tk)

KRAJOZNAWSTWO

Nowe schronisko w Beskidzie. Amatorów narciarstwa beda mogli bezpiecznie jeździć do Zwardonia, Polskie Tow. Krajoznawcze ufundowało tam właśnie nowe schronisko, które zostało poświęcone 11 grudnia. W ten sposób Beskid zachodni, idealny teren narciarski a w lecie wycieczkowo-turystyczny, zyskał nowe ułatwienie techniczne w zakresie krajoznawstwa.

MUZYKA

Opera darmo. Z Warszawy donoszą nam: Jedno z pismek brukowych rozdała swoim czytelnikom za darmo bilety do opery warszawskiej, dostarczane przez samą teatralną. Miało takich gratyfikacji dziesięć tysięcy, ale nie wszystkie znajdowały amatorów. Teraz dopiero donosi redakcja, że „popyt na bilety bezpłatne” do przedstawienia wzmożił się o tyle, że dzienny ich kontyngent zaczyna nie wystarczać. Słuchacze przekonują się do darmochy. (Tw)

ORYGINALNIE...

Warszawa, 14 grudnia.

Nie jestem wtajemniczony w urzędowe brzmienie dokumentu, którym została przez ministerstwo oświecenia ustanowiona nagroda imienia Wyspiańskiego za wystawienie jego dzieł w rocznicę. Raczej trzy nagrody: reżyserska, aktorska i dekoratorska. A bardzo by mi się ten autentyczny urzędowy przydał. Bo jeżeli w istocie warunek ubiegania się o nagrodę brzmiał dla reżysera tak, iż inscenizacja ma być „jak najoryginalniejsza”, albo jeżeli zawierał coś o „nowej koncepcji” (tak jak to czytam tu i owdzie w piśmie) to ministerstwo byłoby do pewnego stopnia współodpowiedzialne za parę figlików, jakie upstrzyły rocznicę Wyspiańskiego dość niespodziewanie. W takim bowiem razie mieliby niektórzy reżyserzy jakby oficjalną zachętę, aby Wyspiańskiego ubrać w swoją oryginalność, jako że biedak był mało oryginalny, o czym powszechnie wiadomo.

W samej Warszawie obeszło się strachem. Wprawdzie krazyły wieści że „Wesele” w teatrze Narodowym przyniesie pomysły, od których skóra cierpi, ale skończyło się na tem, iż „rozspiewana chata” bronowicka miała nietylko wnętrze, ale mały ogródek i w nim chochoły, które przez wszystkie trzy akty sterczały martwo niewiadomo poci. W dwóch pierwszych mniej to szkodziło, zwłaszcza, że były widzialne tylko przez część amfiteatru. W trzecim natomiast, gdy w izbie wola się ciągle, co za cuda dzieją się za oknem w ogrodzie, uspokajają widzą, że nie dzieje się nic. W każdym razie biustu Wyspiańskiego w tym szczerotkowym oródku nie było — a to miało grozić. Natomiast drzwi do alkierza wyglądały na bramę do wozowni, a to z przyczyn technicznych, bo w nich ukazywał się w prologu deklamujący Węgrzyn. Przedstawienie zresztą wyborne po aktorsku i ma duży sukces.

Warto wspomnieć i o Krakowie, gdzie Osterwie wpadło do głowy aby Widmo (ukazujący się Marysi jej zmarły narzeczony) ucharakteryzować na... Wyspiańskiego. To się nazywa dać niewiele, ale z piętyzmem i ze smakiem. Rekord wzięty wszakże dwa teatry: imienia Żeromskiego w Warszawie, oraz łódzki. Pierwszy wystawił „Daniela” w kostiumach współczesnych, we frakach i hełmach i cylindrach, przy czem „trzej mocarze” byli ucharakteryzowani na Wilhelma, cara i Franciszka Józefa! Grano w sali rady miejskiej, na środku widowni mieli przed oczyma głównie plecy i obcasy aktorów. A była to publiczność nie codzienna bo na tak przyrządzono Wyspiańskiego zaproszono Prezydenta Rzplitej i innych gości z „najwyższej góry”!

Ale rekord wzięła scena łódzka, na której wystawił „Wesele” p. Szyndler. Już subtytuł na afiszu dawał nęcący przedsmak Brzmiał on: „Rzecz dzieje się w r. 1932”. Tekst pociachano ołówkiem ile się wzięło, powylatwały całe sceny. Chochoła i Wernyhora złączył znakomity reżyser w jedną figurę, przy czem w ostatniej scenie Chochoł-Wernyhora kręcącym się w czarze parom przygrywał „rumbę”. Przedstawienie to przeznaczono szczególnie dla młodzieży szkolnej, aby się z „Weselem” zaznałomiła. Piękny ten wycieczny sportowy (Wyspiański w pierwszej rundzie knock-out!) oglądała również komisja ministerialna, Franciszek Józef i rumba. Trudny będzie wybór między takimi dwiema koncepcjami Wyspiańskiego. T. W.

Pisma nadane

„Taternik”. Zesz. 4. Treść: J. A. Szczerbański: „Myśli o alpinizmie”. — Z. Dąbrowski: „Dziś i jutro taternictwa”. — II wyprawa alpejska S. T. P. T. T. — Kongres w Chamonix. — N. D.: „A propos propagandy”. — J. A. Szcz.: „Apel aktualny”. — Z. Korosadowicz: „J. zimowe wejście na Czeską Turnię”. — Skalne drogi. — Z. Tarr: „Sprawy Sekcji”. — Notatki. — Z. Piśmiennictwa. — Kraków, ul. A. Potockiego 8.

„Przełęcz Pedagogiczna”. Nr. 35. — Treść: Dr. J. Saloni: „Stanisław Wyspiański”. — Stanisław Wyspiański o sprawach szkolnych. — Jubileuszowy zeszyt „Polonisty”. — Światła i cienie. — J. Korn: „Szkolnictwo średnie w preliminarzu budżetu na rok 1933-34”. — Dr. I. Kozielewski: „O celu, kompetencjach i wytycznych postępowania Komisji Finansowych”. — Jubileusz Tow. Naukowego Warszawskiego. — Komunikaty. — Kronika. — Adr. Red. Warszawa, Bracka 18.

CONRAD I POLSKA

„Uważam sobie za szczęście i za niemalże zaszczyt wracać do kraju (że się tak wyrażę) pod pańskim przewodnictwem” — pisał w roku 1903 Józef Conrad do Kazimierza Waliszewskiego, przygotowującego pierwsze o nim studium polskie — „A jeśli Pan zechcesz uwierzyć mi na słowo i powieść, że pływając po kuli ziemskiej, nigdy ani myślą, ani sercem o kraju się nie oddaliłem, to pewno zostaną przyjętym na stopie rodaka pomimo mej angielszczyzny.”

„Powrót Conrada do Polski dopiero się zaczyna” — powiada p. R. Blüth w artykule p. t. „Ewolucja heroizmu u Conrada”, zamieszczonym w październikowym zeszycie „Ruchu literackiego”. Coraz szersze koła w polskich sferach czytelniczych zatacza poczytność jego utworów, coraz żywsze jest zainteresowanie badawcze Conradem. Dowodem tego ostatniego jest wspomniany zeszyt „Ruchu Literackiego”, poświęcony całkowicie Conradowi. Przynosi on kilka artykułów syntetycznych, cały szereg cennych przyczynków i omawia wydane ostatnio, a poświęcone Conradowi prace. Jest to nowy dowód, że szerokie już jest u nas koło conradologów, że twórczość Polaka, który był pisarzem angielskim, badana jest i studjowana myślą i sercem.

Omówiony przez p. W. Chwałewikę epizod z życia Conrada, jego pobyt w stolicy Walji, w Kardynie, rzuca światło na stosunek pisarza do Polski. Tutaj bowiem zetknął się Conrad-Korzeniowski z rodziną polskich emigrantów, Kliszczewskich, którzy w Anglii używali, jak i on, imienia głowy rodziny — (Spiridon), zamiast trudnego dla Anglików do wymówienia nazwiska Opowiadania i listy rodziny Kliszczewskich, które zebrał p. Chwałewik, dorzucają ciekawe szczegóły do tego okresu życia Conrada-Korzeniowskiego, kiedy po powstaniu już „Szaleństwa Allmayera” i „Wykolejienca”, począł zdobywać rozgłos literacki, a służbę morską już był porzucił. Przypominają one ciekawy epizod, jak to p. Kliszczewski, ojciec, namawiał Conrada, aby ze swego talentu pisarskiego uczynił narzędzie propagandy Polski. Przyniósł również p. Chwałewik artykuł z „Gazety Kardyfskiej”, nby wywiad z Conradem, w którym dużo mówił się o polskim pochodzeniu „zdobywającego rozgłos” pisarza.

Kilka przyczynków pod ogólnym tytułem „Józef Conrad na drodze do Polski” daje p. J. Dürr. Ciekawa jest próba ustalenia jaką drogą dostawały się utwory i wieści o twórczości Korzeniowskiego do Polski. Pierwszą odkrytą przez autora wzmianką o angielskim pisarzu i jego polskim pochodzeniu jest notatka w krakowskim „Przeglądzie Literackim” z roku 1896, a pierwszym drukowanym w Polsce utworem — „Wygnaniec” w dodatku powieściowym warszawskiego „Tygodnika Mów i Powieści” w pierwszej połowie 1897 roku. Jest tu rzeczka, ciekawa, że powieść ta pojawiła się w oryginale w roku 1896, a już w styczniu 1897 rozpoczął się druk jej polskiego przekładu. Wskazywałoby to na tłumaczenie jeszcze z rękopisu, a więc porozumienie tłumacza z autorem. P. Dürr ustala, że przekład dokonała p. Marja Gasiorowska, tłumaczka później (1908 r.) również powieści Conrada „Tajny agent”.

Prof. Julian Krzyżanowski w artykule „U źródeł publicystyki Józefa Conrada” omawia dwa jego artykuły publicystyczne, mianowicie „War and Autocracy” („Wojna i autokracja” z r. 1905) i „The Crime of Partitions” („Zbrodnia rozbiorów” z roku 1919), poświęcone sprawie polskiej. — Wreszcie w dziale „Materiałów” ogłasza p. Blüth wiersz Apollona Korzeniowskiego na chrzest Conrada. Zamykają numer recenzje z dzieł poświęconych Conradowi oraz bibliografia Conradowska.

„Ruch Literacki”, który rozwija się pięknie pod redakcją prof. B. Gubrynowicza, oddał znów dużą przysługę kulturze i zrozumieniu przez nas znakomitego pisarza. (tk)

W następnym Dziale:
TROCHĘ NOWEJ ORTOGRAFJI
przez
Dr. Edwarda Klucha

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili O wykluczenie Szczecina

Wiosną ub. roku zanotowaliśmy na tem miejscu następujące słowa wypowiedziane przez naczelnego dyrektora portu szczecińskiego i b. min. komunikacji, d-ra Krohne:

Rozpocząłem moją działalność pod kątem widzenia walki przeciwko portowi w Gdyni, a tem samym walki o „korytarz”, przyczem wyszedłem z założenia, że walkę tę można prowadzić skutecznie jedynie ze Szczecina.

Powołując się na powyższe słowa, niejednokrotnie wskazywałem na konieczność stworzenia takich dogodniejszych taryfowych, dzięki którym wielkopolscy eks - i importerzy mogliby zrezygnować z usług wrogiego nam portu w Szczecinie. Dzisiaj do sprawy tej powracamy, gdyż stała się ona ponownie aktualną, dzięki staraniom kół gospodarczych o rewizję taryfy kolejowej.

Walka konkurencyjna portów niemieckich z polskimi trwa nadal, a nawet wzmacnia się. Dowodem tego, obowiązująca od 2 miesięcy niemiecka taryfa wyjątkowa SD 4, skierowana przeciwko Gdyni i Gdańskowi. Również trwa nadal ruch żeglugowy i kolejowy, odciągający masowe transporty z Wielkopolski do Hamburga i Szczecina.

Za taki stan rzeczy trudno winić koła gospodarcze, w dzisiejszych bowiem warunkach najmniejsza różnica w kosztach przewozu odgrywa tak poważną rolę, iż w razie dogodniejszej kalkulacji transportu via Szczecin, eksporterzy wzgl. importerzy nie mogą postąpić inaczej niż portem polskim. Wina za dzisiejszy stan rzeczy ciąży na zarządzie PKP.

Chodzi tutaj o zrównanie kosztów przewozu koleją do Gdyni—Gdańska zboża, mąki, otrębów i produktów przemysłu ziemniaczanego ze stawkami żeglugi rzecznej. Różnice, jakie tutaj zachodzą, są bardzo poważne:

Tak np. przewóz wodny produktów przemiałowych z Poznania do Szczecina kalkuluje się o 50—70 proc. taniej od przewozu koleją do Gdyni wzgl. Gdańska. Mianowicie za przewóz mąki wzgl. otrąb liczą firmy żeglugowe 1,27 zł za 100 kg z portu rzecznej w Poznaniu do f. o. b. Szczecin. Stawka ta rozumie się już łącznie z kosztami odprawy celnej, statystyki i przeładowania ze skuty do okrętu w Szczecinie. Natomiast na podstawie taryfy wyjątkowej PB 1 sam fracht z Poznania do Gdyni kosztuje 1,93 zł. Do tego dochodzą opłaty dodatkowe.

Jeśli tak mają się rzeczy przy eksporcie wyliczonych produktów masowych, to nie lepiej przedstawia się konkurencyjność Gdyni w porównaniu ze Szczecinem przy imporcie niektórych artykułów do Wielkopolski. Wchodzą tutaj w rachubę: siemię lniane, śrut grochowy, kukurydza, makułatura, oliwa, tran i jeszcze kilka artykułów, które taniej jest przywozić do Wielkopolski drogą wodną (Łąba, Odra i Warta) z Hamburga wzgl. Szczecina, niż z Gdyni wzgl. z Gdańska.

Pozyskanie przewozu tych towarów przez porty polskie dałoby się również skutecznie drogą obniżenia frachtów kolejowych do poziomu frachtów rzecznych. Szywny poziom taryf kolejowych doprowadził do tego, że — w miarę możliwości — wszyscy starają się wykorzystywać przewóz wodny, co naturalnie odbija się ujemnie na interesach kolei. Jak stwierdziła poznańska izba p.-h., w całym szeregu firm, w ub. roku transport wodny obejmował 22 proc. ich eksportu, a w bieżącym roku już 40 proc.

Drobnym to, lecz wymownym przykładem zgubnego oddziaływania sztywności taryfy kolejowej na interesy samych P. K. P.

Z ZAGRANICZY

(z) **Międzynarodowy kartel bawełniany ma uleczyć rynek.** W obliczu trudności, jakie przeżywa na całym świecie przemysł bawełniany, wysuwane są projekty utworzenia międzynarodowego kartelu. Sprawa ta ma być przedmiotem obrad międzynarodowego kongresu bawełnianego, który odbędzie się w Pradze w początkach 1933 r. Problem ten omówiony zostanie na podstawie referatów przedstawionych przez delegację angielską i francuską.

(z) **Zyto na spirytus w Czechosłowacji.** Czechosłowackie ministerstwo skarbu zwołało konferencję zainteresowanych sfer w sprawie użytkowania zytu na wyrób spirytusu. Prawdopodobnie zostanie na ten cel użytkowane 3000 wagonów zytu, co da w przybliżeniu około 100.000 hektolitrow spirytusu.

Jak wydobyć ukryty miliard złotych?

Prof. Krzyżanowski w jednej z swych prac oblicza ilość ukrytych, wyjętych z obrotu gospodarczego pieniędzy, umieszczonych poczęści w złocie i w obcych walutach, na zgórą miliard złotych.

Jest to suma na nasze stosunki olbrzymia, której racjonalne zużycowanie dałoby życiu gospodarczemu niezmiernie korzyści, ozywając tętno jego pracy, wzmagając obroty w handlu, dając zatrudnienie rzemiosłu i przemysłowi, zmniejszając klęskę bezrobocia itd.

Jak wprzęgnąć ten miliard beużytecznie leżących pieniędzy do obrotu gospodarczego, oto jest jedno z najważniejszych zagadnień chwili obecnej. Ten „martwy” miliard złotych jest jednym z najjaskrawszych, najbardziej konkretnych i najboleśniejszych objawów kryzysu zaufania.

Wiemy aż nadto dobrze i głosimy to z głębokim przekonaniem, iż przełamać ten kryzys zaufania może dopiero gruntowna zmiana stosunków politycznych w państwie. O tej, najważniejszej dziedzinie nie będziemy jednak na tem miejscu mówić.

Istnieją wszakże pewne środki, które częściowo choćby mogą wpłynąć na złagodzenie skutków kryzysu zaufania, na wyciągnięcie ze schowków martwych kapitałów pieniędzy i na ogólne ożywienie się obrotu gospodarczego.

Cechą charakterystyczną obecnie przeżywanego okresu jest upadek ducha, apatia i przygnębienie naszych kół gospodarczych i całego społeczeństwa.

Ludzie nie mają poprostu wiary, by jakikolwiek wysiłek z ich strony mógł poprawić ich sytuację. Opuszczają ręce, dają się unosić fali, z pewnym fatalizmem oczekują nieuchronnej, ich zdaniem, ruiny. Nastroj beznadziejności szczyty się z siłą epidemii.

Należy jednak pamiętać, że optymizm może być równie zaraźliwym, jak pesymizm. Niech się utworzą pew-

ne ośrodki, pewne wyspy optymizmu i wyteżonej pracy, a pociągną one za sobą całe wielkie obszary życia gospodarczego, wytworzą nastrój otuchy i chęci do pracy.

Pozatem nawet w okresie skurczonych ogólnie obrotów handlowych istnieją pewne warunki dla zapewnienia sobie zwiększonego udziału w tych obrotach. Mamy tu na myśli reklamę prasową, za której pośrednictwem dociera się do szerokich kół konsumentów i wytworza u nich chęć kupna.

Ciekawe jest pod tym względem spostrzeżenie niemieckiego Instytutu Badań Konjunktury, który przeprowadził specjalne studja nad skutecznością reklamy w okresie depresji gospodarczej. Instytut dochodzi do wniosku, że „znacznie słabiej daje się odczuwać recesja gospodarcza wśród przedsiębiorstw, które zwiększyły swój wysiłek propagandowy, niż wśród przedsiębiorstw, które ograniczają wydatki na reklamę. Firmy, uprawiające wzmoczoną akcję reklamową, potrafiły zapewnić sobie tą drogą rosnący udział w pokrywaniu zapotrzebowania towarowego. Przez reklamę więc można dokonać pewnego przedstawienia kierunku przyływu dochodowego na korzyść indywidualnych przedsiębiorstw”.

W Poznaniu samym można wskazać cały szereg firm handlowych, które umiejętnej reklamie zawdzięczają piękny swój rozwój, które tą drogą zdobyły sobie rosnący zastęp klienteli. I firmy te napewno nie żałują wydatków poniesionych na ten cel.

Wskazaliśmy na wstępie niniejszych rozważań na istnienie wielu ukrytych kapitałów w społeczeństwie. Kupiectwo nasze może je choć częściowo wydobyć na powierzchnię z wielką dla siebie i dla ogółu korzyścią, jeśli potrafi pobudzić chęć kupna u właścicieli tych kapitałów. Ale do tego potrzeba poważnego wysiłku propagandowego.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **O ile zmniejszył się obieg pieniędzy.** W roku bieżącym obieg biletów Banku Polskiego uległ bardzo silnemu zmniejszeniu, a mianowicie z 1.152,2 milj. zł. w styczniu (najwyższy poziom w r. b.) do 997,1 milj. zł. w listopadzie, czyli o przeszło 155 milj. zł. Zmniejszenie to częściowo zostało skompensowane przez wzrost o 57 milj. zł. emisji skarbowej, która z 234,2 milj. zł. w początkach roku podniosła się obecnie do 291,5 milj. zł., głównie wskutek wypuszczenia na rynek 10-złotowych monet srebrnych, przy jednoczesnym spadku obiegu monet 5-cio i 2-złotowych. Obecnie obieg monet srebrnych wynosi 201,4 milj. zł., zaś bilonu — 90,1 milj. zł., wobec 162,4 milj. zł. i 78,8 milj. zł. w końcu stycznia br. W rezultacie powyższych zmian całkowity obieg pieniężny obniżył się w ciągu 10-ciu miesięcy rb. o ok. 100 milj. zł., a w porównaniu z najwyższym poziomem, jaki miał miejsce na ultimo kwietnia rb. — nawet o blisko 128 milj. zł. i wynosi obecnie 1288,6 milj. zł.

(k) **Bilans Banku Polskiego.** Pierwsza dekada grudnia nie przyniosła większych zmian w stanie rezerw złota oraz walut zaliczonych do pokrycia. Zapas złota powiększył się o 0,2 milj. zł. do sumy 500,9 milj. zł. Mniej więcej o taką kwotę wzrosły rezerwy walutowe - dewizowe zaliczone do pokrycia, osiągając 35,8 milj. zł. Pieniądze i należności zagraniczne niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 3,9 milj. zł. i wynoszą obecnie 101,9 milj. zł. Suma kredytów udzielonych przez Bank uległa poważnej obniżce, osiagając 35 milionów zł., przyczem portfel wekslowy zmniejszył się o 24,5 milj. zł. do sumy 549,7 milj. zł., zaś pożyczki zastawowe o 10,5 milionów zł. do sumy 95,7 milj. zł. Z pozostałych pozycji po stronie aktywnej zmiany wykazują tylko dwa rachunki: „polskie monety srebrne i bilon” oraz „inne aktywa”. Pierwszy powiększył się o 4,3 milj. zł. do 47,5 milj. zł., drugi o 8,5 milj. zł. do 201,4 milj. zł. Natychmiast płatne zobowiązania Banku obniżyły się w ciągu ubiegłej dekady do sumy 189,5 milj. zł., czyli o 11,3 milj. zł., co nastąpiło niemal wyłącznie na skutek spadku prywatnych rachunków żyrowych, podczas gdy rachunki żyrowe kas państwowych utrzymały się prawie na niezmiennym poziomie. Wobec znacznego spadku portfeli wekslowego i pożyczek zastawowych, obieg banknotów zmniejszył się o 12,4 milj. zł. do sumy 984,7 milj. zł. W wyniku spadku ogólnej sumy obiegu i natychmiast płatnych zobowiązań pokrycie jej złotem i walutami w porównaniu z poprzednią dekadą podniosło się z 44,77 do 45,71 proc. zaś pokrycie wyłącznie złotem

z 41,80 do 42,66 proc., przekraczając normy statutowe w pierwszym wypadku o 5,71, w drugim o 12,66. Pokrycie złotem danego obiegu wzrosło z 50,22 do 50,87 proc.

(k) **O udogodnienia kolejowa.** Izba Przemysłowo - Handlowa w Warszawie wystąpiła do min. komunikacji z memorjałem w sprawie taryf osobowych Polskich Kolei Państwowych. Pozatem Izba opowiedziała się za rozszerzeniem prawa korzystania z biletów okręgowych na okaziciela na poważniejsze firmy przemysłowe i handlowe, dotychczas bowiem prawo to przysługuje wyłącznie instytucjom państwowym i niektórym innym instytucjom prawa publicznego.

(k) **Robotnicy łódzcy zabiegają o zapomogi.** Delegacja wszystkich robotniczych związków zawodowych Łodzi interwenjowała w Warszawie u wiceministra pracy i opieki społecznej, p. Rożnowskiego w sprawie przyznania zapomóg ustawowych wszystkim robotnikom sezonowym, którzy nie pracowali pełnych 26 tygodni na robotach publicznych. Interwencja ta ze względu na trudną sytuację skarbu państwa nie doprowadziła do pozytywnych wyników.

(k) **Co składa się na tabor P. K. P. W** dniu 1 września rb. tabor P. K. P. przedstawiał się następująco: 6.408 parowozów, 12.150 wagonów osobowych, 158.347 wagonów towarowych. W ciągu września krajowe wytwórnie taboru kolejowego dostarczyły: 3 parowozy osobowe, 2 towarowe, 5 wagonów osobowych i 265 towarowych.

NA GWIAZDKĘ DLA PANI!

Skin Tonic, Cleansing Cream,
Veiva Cream, Orange Skin Food
Amoretta Cream, Rouge, Puder,

Mvdlia, Sote do kąpieli,

Perfumy
znanej firmy

Elizabeth Arden
New York — London — Paris
poleca

Perfumerja J. Domicz

Poznań, pl. Wolności 7.
Pr 7 575-50.66

Krótkie informacje gospodarcze

— Na dzień 1 grudnia rb. zarejestrowano na Śl. Opolskim 117.750 bezrobotnych. Oznacza to wzrost w stosunku do pierwszej połowy listopada rb. o blisko 10.000 osób.

— Rada Banku Lotewskiego postanowiła obniżyć stopę procentową zarówno od kredytów, jak i od wkładów.

— W Leningradzie otwarto wszechzwiązkową akademię transportową. Akademia ma 3 fakultety: remontowo-fabryczny, budowlany i eksploatacyjny. Narazie kształcą się 313 słuchaczy, wyłącznie członków partji, komunistycznej.

— Koncert filmowy Fox'a wykazuje za pierwsze trzy kwartały rb. straty w wysokości 10.376.000 dol., wobec strat w wysokości 2.851.000 dol. w odpowiednim okresie 1931 r.

Premje gwiazdkowe dla dzieci

abonentów „Kurjera Poznańskiego”

Wiemy doskonale, jak wybitną rolę w okresie Bożego Narodzenia odgrywa ładna książka dla dzieci. Dlatego więc postanowiliśmy abonentom naszym umożliwić sprawienie swym miłusińskim przyjemność największą i najpożyteczniejszą, jaką jest ładna i dobra książka. W tym celu zestawiliśmy serję pięknie ilustrowanych książek najpopularniejszych dziś wśród dzieci i najulubieńszego autora Wujka Czesia. Do serji włączyliśmy więc następujące książki Wujka Czesia po cenie o połowę niższej:

- „Bajki polskie Wujka Czesia”, okazały tom baśni, osnutych na motywach wielkopolskich, z ilustr. K. Lipskiego, w ozdobnej oprawie i kartonowym pudełku, zamiast zł 15,— tylko zł 7,50.
- „W krainie kurek”, bajka wierszowana z kolorowymi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 3,50 tylko zł 1,75.
- „W krainie lalek”, bajka wierszowana z kolorowymi ilustracjami w oprawie, zamiast zł 3,50 tylko zł 1,75.
- „Radosne dni”, bajeczki obrazkowe, w oprawie, zam. zł 3,— tylko zł 1,50.
- „Mądry Kitus”, bajeczki obrazkowe w oprawie, zamiast zł 3,— tylko zł 1,50.
- „Wczasy wiejskie”, opow. o życiu na wsi z kolor. ilustr. w dużym formacie, zamiast zł 3,20 tylko zł 1,60.
- „Baczność! Stop!”, bajeczki i wierszyki z ilustr. dużego format, zamiast zł 3,20 tylko zł 1,60.
- „Mój ulubiony świątek”, 10 bajek o zwierzętach, z ilustr., dużego format, zamiast zł 3,60 tylko zł 1,80.
- „Dzielny artysta”, czyli jak robić sobie tanie zabawki, ilustr., dużego format, zamiast zł 3,60 tylko zł 1,80.
- „Moje najmilsze abecadło”, z wierszykami i obrazkami, dużego format w oprawie, zam. zł 4,80 tylko zł 2,40.
- „Na czarodziejskiej górze”, zbiór bajeczek z obrazkami, większy format w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.
- „Mysia wieża” i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.
- „Czarnoksiężnik Twardowski” i inne polskie podania i powiastki, z ilustracjami, w oprawie, zamiast zł 4,80 tylko zł 2,40.
- „Dzień kurczątek”, wesoła bajka wierszem z ilustr., dużego format w oprawie, zamiast zł 6,80 tylko zł 3,40.
- „Komiczne ABC”, z wierszykami i obr. w oprawie, zamiast zł 8,— tylko zł 4,—.
- „Czy już znacie?” Bajeczki Wujka Czesia i wierszyki Józ Birkenmajera, z ilustr., dużego format w oprawie, zam. zł 8,— tylko zł 4,—.

Wszystkie powyższe książki, ozdobione licznymi kolorowymi obrazkami, stanowiąc będą najbardziej pożądany i najpiękniejszy podarek gwiazdkowy. Książki te, za okazaniem kwitu abonamentowego, są do nabycia za gotówkę w administracji pisma naszego Zamiejscowemu abonentowi „Kurjera Poznańskiego” winni dołączyć, bez względu na ilość zamówionych książek, zł 1,— na opłatę przesyłki pocztowej. Książki powyższe nabywać można po tak wyjątkowo niższej cenie tylko w grudniu b. p.

J. Em. Ks. Kardynał Prymas, założyciel Seminarjum Zagranicznego po dokonanych obłóczynach w dniu 8. XII. w gronie alumnów.

Nasze premje książkowe na miesiąc grudzień

„Gasnące słońce” Teodora Jeske-Choińskiego ukazało się w czwartym wydaniu, i to wytwornem i pięknie przez St. Sawiczewskiego ilustrowanem. To chyba najlepiej świadczy o wartości i pięknie tej powieści starorzemiejskiej. Ubrana w fabułę niezwykle zajmującą, przedstawia czasy Marka Aureliusza, kiedy cesarstwo rzymskie stało napozór u szczytu świetności, a w istocie dotknięte było rozprężeniem duchowym, zwiastunem niechybnej zagłady. Autor dał tu rzeczywiste mistrzowski obraz Romy sceptycznej, przesądnej, rozwiązłej, gnuśnej i tchórzliwej. Obraz tego upadku duchowego należy do pierwszorzędných kreacyj artystycznych w literaturze pięknej. Niejedne wnioski twórczo-porównawcze z przedstawienia tych czasów wysnućby można na dzisiejszą dobę Polski „sanacyjnej”. — Powieść jest 2-tomowa. Ozdobna szata zewnętrzna kwalifikuje ją do rzędu pięknych podarków gwiazdkowych. Cena jej zł 12,— dla abonentów „Kurjera Pozn.” w miesiącu grudniu tylko zł 6,—.

Aleksander Kraushar: „Zamek królewski w Warszawie”, duży format, bogato ilustrowany, zamiast zł 16,— tylko zł 8,—.

Dr. Marjan Seyda: „Polska na przełomie wieków”, tom II zamiast zł 26,— tylko zł 13,—.

Szczepan Jeleński: „Śladami Pitagorasa”, rozrywki matematyczne, zamiast zł 10,— tylko zł 5,—.

Karolina Bonté: „Dziwne losy Jana Eyre”, powieść w 2 tomach, zamiast zł 10,— tylko zł 5,—.

J. Starzeńczyk: „Zwycięskie lilje”, powieść, w oprawie, zam. zł 10,— tylko zł 5,—.

Ronald A. Knox: „Czyja ręka”, powieść, zam. zł 5,— tylko zł 2,50.

Powyższe książki po cenie tak wyjątkowo niższej, nabywać mogą abonenci w ciągu m. grudnia za gotówkę w administracji pisma naszego za przedłożeniem kwitka abonamentowego. Przy zamówieniach zamiejscowych dołączyć należy 80 gr na przesyłkę pocztową.

Niegdyś lew salonowy — dziś zakonnik

Z Hiszpanji nadeszła wiadomość, że w jednym z klasztorów, w Miraflores, żyje w habitach mnicha człowiek, który niegdyś był królem salonów paryskich. Pragnie odpokutować za swoje liczne grzechy i za szalony tryb życia, jaki prowadził, i za to, że był kochankiem kobiety o demonicznej uwodzicielskości.

Tą kobietą była słynna Mata Hari. Jej kochankiem ostatnim był właśnie Piery Mortisac, dzisiaj braciśzek B.

W nim to niebezpieczna kobieta-spieg znalazła ostatniego swojego obrońcę. Gdy została skazana na śmierć, Mortisac rozpuścił ową znaną pogłoskę, że egzekucja ma być symulowana. Podobno tak istotnie miało być. Dano mu zapewnienie w wysokich sferach, że pluton egzekucyjny odda naboże ślepe. Jednakże jedna z wybitnych osobistości francuskich nie dopuściła do tej mistyfikacji rozstrzelania, zmieniając w ostatniej chwili rozkazy. Interwencja przyjaciela nie zdziałała na nic.

Dziwnie niesamowity wpływ na kobiety wywierał ten człowiek. Miał zaledwie 30 lat, gdy zastrzeliła się u niego młoda arystokratka angielska. Pozostawiła list pisany własną krwią w te słowa: „Przebaczam ci, ponieważ cię uwielbiam, ale w moim szaleństwie mam na tyle jeszcze rozumu, by powiedzieć, że Bóg nie zdoła ci przebaczyć nigdy”.

Po tej młodej samobójczyni przyszła kolej na lady H. . . ., której ucieczka od męża wywołała głośny skandal i była długo komentowana w londyńskim „gentry”. Później przewinęła się przez życie Mortisaca tancerka hiszpańska Perla Andalusia oraz pewna księżniczka rosyjska, która zakochała się na zabój i w męskim przebraniu chodziła za nim jak cień.

Don Juan Mortisac prowadził życie wyśławne i rozrzutne, na jakie pozwalał mu wielki majątek odziedziczony po rodzinie. W Paryżu posiadał pałacyk, willę pod Londynem i w San Sebastian w Hiszpanji. Głośnym był swego czasu bal japoński, jaki wydał razem z lady H. Drogocezną porcelanę sprowadzoną specjalnie z Tokio. Wszyscy goście ubrani byli w kimona, malowane własnoręcznie przez sławnych artystów.

Od kilku lat człowiek ten znikł z Paryża. Przepadł bez wieści. Teraz nadchodzi wiadomość, że zamknął się w murach klasztoru. Jeden z dziennikarzy hiszpańskich próbował rozmawiać z oddzielnym klasztoru w sprawie Mortisaca, ale bez skutku. „Tutaj niema już nazwisk ani imion — odpowiedział oddziwny. — Kto raz wszedł w te progi, ten przekreślił całe swoje poprzednie życie i nie przyponina sobie już nic z niego”.

Dobre ceny za antyki powróciły we Francji

W tych dniach zakończono w Paryżu rozsprzedaż z licytacji kolekcji Blumenthala, bogatego finansisty amerykańskiego, który powraca do Stanów i likwiduje swoje bogate zbiory obrazów, rzeźb, mebli porcelany, wspaniale oprawnych książek i dywanów.

Ceny uzyskane na tej rozsprzedaży przeszły wszelkie oczekiwania; ogółem dała ona zgór. 11 milionów franków. Z dzieł malarskich najwyższą cenę uzyskał rysunek Watteau (studjum „Rodziny”) sprzedany za 212.000 franków, oraz „Stajnia osła” Fragonarda, oceniona pół wieku temu na 2.000 franków, a za którą obecnie zapłacono 300.000 franków.

Najbardziej fantastyczną cenę uzyskał „Stół mechaniczny” z epoki Ludwika XVI, wykonany przez mistrza Riesenera dla królowej Marji Antoniny, bogato zdobiony p złacaniem brązem. Cena wywoławcza wynosiła 400.000 franków, w licytacji doszła do 605.000.

Rozsprzedaż rzadkich wydań dzieł Moliera, Cervantesa itd. w starych, kunsztownych oprawkach, dała w sumie 2.700.000 franków. Jedyny egzemplarz „Jerozolimy Wyzwolonej” Tassa w dwutomowym wydaniu paryskim z 1771 roku z oryginalne-

mi rysunkami Gravelota osiągnął cenę 182.000 franków; kolekcję 68 własnoręcznych listów Woltera sprzedano za 27.000 franków.

Ponieważ jednocześnie rozsprzedaż innych kolekcji daje podobne rezultaty, można powiedzieć, że kryzys cen na antyki skończył się we Francji. Przypisują to niepewnej sytuacji finansowej, która skłania na nowo bogatą publiczność do lokowania kapitałów w rzadkich dziełach sztuki. (i.n.)

Hodowanie olbrzymów

Dwaj profesorowie szwajcarscy, F. Ludwig i I. Ries w Bernie, przeprowadzają bardzo ciekawe doświadczenia, mające wykazać, czy światło kolorowe wywiera jakikolwiek wpływ na rozwój indywiduów. Doświadczenia te przeprowadzono na szczurach, które trzymano w klatkach z wyłączeniem światła dziennego, a których nakrycia zaopatrzone były w optycznie zbudane filtry ze szkła czerwonego i niebieskiego. Młode szczury pod szkłem czerwonym rozwijały się znacznie korzystniej i szybciej. Waga ich była o ca. 80 g większa niż szczurów, chowanych pod zwyczajną białą szybą. Między nimi znalazł się prawdziwy olbrzym, którego stan zdrowia był znakomity. Pod szkłem niebieskiem zwierzęta były także nieco silniejsze, lecz nie dorównywały ani w przybliżeniu okazom z pod szkła czerwonego.

Podobnie korzystne wyniki uzyskano z sałata, pszenicą i innymi roślinami, tutaj jednakże z uszczerbkiem dla zabarwienia zielonego.

Uczeni szwajcarscy stwierdzili również, że pewne zwierzęta mają instynktywnie riejąką słabość do światła czerwonego i koloru czerwonego.

Przypuszcza się, że wpływ dodatni na rozwój zwierząt pozostaje w związku z witaminami vegetacyjnymi, które doznają aktywizacji przez kolor czerwony.

Badacze szwajcarscy są zdania, że przypuszczalnie naświetlenie czerwone wpływać może także dodatnio na rozwój człowieka, szczególnie w wieku dziecięcym.

WiP

Plaga słońi

W Ugandzie, sąsiadującej z Kongiem, stwierdzono wielki przyrost słońi w ostatnich latach, co mogłoby stać niebezpieczeństwem dla kraju. Do przyrostu przyczyniło się rozporządzenie państwa, które zażądało, że nie wolno polować na tak grubą zwierzynę. Specjalnie wiele jest ich w okolicy Toro, bo tam, oprócz naturalnego przyrostu grubo-skórych, przechodzą ich całe gromady z belgijskiego Konga, gdzie poluje się i tepi je niemiłosiernie. Ludność jest zrozpaczona, bo słońie niszczą w okropny sposób ich plony. Rząd, widząc na co się zanosi, zgodził się na odstrzelenie 600 słońi. Reszta ma być przegnana w dzikie, nieuprawne okolice Tora, gdzie słońie mogą hasać swobodnie nie wyrządzając takich szkód. (al)

Raj na wyspie morza Śródziemnego

W Ameryce są jeszcze ludzie e. którzy pomimo kryzysu nie wiedzą, co mają robić z nadmiarem pieniędzy. Miljonowy bankier nowojorski np., Right, nabył na własność małą wysepkę Cabrera z grupy wysp Balearskich. Wysepka ta zamieszkała jest przez kilkanaście biednych rodzin rybackich. Right zamierza wybudować na wyspie osiedle dla ludzi zmęczonych cywilizacją i pragnących korzystać z samotności zdala od społeczeństwa. Wszystkie koszty urządzenia osiedli i utrzymania na wyspie bierze Right na swoje barki. Ofert, od chętnych pobytu na wyspie napłynęło tak wiele iż jeśli wszyscy amatorzy samotności osiedlą się na Cabrera, okaże się, iż wyspie grozić będzie . . . przeludnienie.

Nobliwy gość

W restauracji. Kelner pyta: — Co pan sobie życzy? A la carte czy menu? — Proszę po pół porcji z każdego i osobno mieszaną sałatkę. (Le Rire)

Józef Woliński

ulubieniec publiczności poznańskiej wystąpi ostatni raz w Poznaniu przed swym wyjazdem zagranicę; w koncercie, urządzonym na rzecz 16 Poznańskiej drużyny harcerskiej.

Poza Wolińskim łaskawy udział biorą:

Nadzieja Padlewska
Marja Szrajberówna
Władysław Raczkowski

W programie utwory polskich kompozytorów: Paderewskiego, Chopina, Różyckiego, Karłowicza, Wieniawskiego, Moniuszki, Stankowskiego, Kamińskiego.

Koncert odbędzie się w sobotę, dnia 17. bm., o godz. 20.00, w reprezentacyjnej auli W. S. H. zgr 17 094

Ogrzewanie mieszkań

Ciało nasze bez względu na porę roku i strefę zamieszkania zawsze musi zachować równomierną ciepłość własną. Latem regulujemy tę ciepłość przez pobudzenie naszego ciała do obfitego parowania, zimą zaś musimy zapobiegać oziębianiu się organizmu. — Pomaga nam w osiągnięciu tego celu ciepła odzież oraz ogrzewanie mieszkania.

Srednia temperatura pokojowa powinna wynosić 16 st. do 17 st. C, jeśli jednak ciepło rozchodzi się nierównomiernie, wówczas bliżej sufitu temperatura sięga 35 st., na wysokości głowy — 22 st., a u stóp 13 st. — Skutkiem takiego nierównomiernego podziału ciepła jest przeziębiecie nóg, co wywołuje katar, bronchity etc.

Pierwszą zatem zasadą racjonalnego ogrzewania mieszkań jest możliwie równomierny podział ciepła, innymi słowy, musimy zawsze pamiętać o tem, żeby powietrze w pokoju było w ruchu. Cel ten osiągamy przez wietrzenie pokoju, dzięki czemu wytwarza się ruch powietrza — odpływ ogrzanego powietrza nazewnątrz i przypływ z zewnątrz chłodnego, świeżego. To też zupełnie niewłaściwym zabiegiem jest „zalepanie” okien na zime, gdyż szpary międzyokienne są doskonałymi wentylatorami.

Szkodliwosci zbyt wczesnego zamykania pieców, które powoduje wytwarzanie się tlenku węgla, czyli t. zw. czadu, jest wszystkim znana, mało natomiast ludzi zdaje sobie sprawę z faktu, że ten sam tlenek węgla powstaje z kurzu i brudu, gromadzących się na powierzchni pieców i na rurach ogrzewania centralnego. Przez ciągłe nagrzewanie z pyłków kurzu ulatnia się tlenek węgla, ponadto amoniak, których już 9,25 proc. obecności w powietrzu wywołuje mdłości i ból głowy. Dla uniknięcia tego zjawiska wskazane jest staranne oczyszczanie ich wilgotną ścierką.

Papież Pius XI, w otoczeniu swej świty dokonuje uroczystego otwarcia muzeum watykańskiego, w którym mieszczą się bogate zbiory malarstwa, rzeźby itd.

Na podarki gwiazdkowe

Perfумы, wody kolońskie, pudry, szminki, mydła toaletowe. Kartonaże zawierające: Perfумы, pudry etc. gustowne rozpylacze w wielkim wyborze

OZDOBY CHOINKOWE

Swieczki — Lichtarzyki — Ognie zimne — Girlandy — Lametę Nici złote i srebrne — Włosy anielskie — Snieg — Druciki

poleca

Centralna Drogerja

J. CZEPCZYŃSKI

POZNAN, Stary Rynek 8. Tel. 33-24, 33-15, 32 38, 31-15, 33-53

Oddział ul. Fr. Ratajczaka 38. Tel. 27-49

NA GWIAZDKĘ

udzielamy przy kupnie nowego kapelusza 10% rabatu i pozatem czyścimy i przefasonujemy stary kapelusz bezpłatnie bez jakichkolwiek dodatków.
Kapelusze damskie i męskie w wielkim wyborze i najnowszymi fasonach i kolorach. Wszelkie reperacje wykonujemy akuratum, szybko i tanio.

TOMASEK i S-KA, Poczta 9, Tel. 5140 Zał 1910
Jedyny specjalny magazyn i wytwórnia kapeluszy.

Z życia towarzystw

Z Tow. Przemysłowców w Wrześni Ostatnie zebranie Tow. Przemysłowców zgaił prezes p. A. Matuszewski na którym omawiano sprawy bieżące.

Następnie wygłosił kierownik Pow. Kasy Oszczędności p. dyr. Pawlak obszerny referat pt. „Nowy kodeks karny”. Wykład wzbudził ogólne zainteresowanie i wywołał obszerną dyskusję.

Przy wolnych głosach omawiano szeroko smutne położenie handlu i rzemiosła. Chcąc uratować warsztaty pracy przed nieuniknioną ruiną, pomoc szybka i odpowiednia jest nieodzowna.

Zebrań Rzemieślników i Przemysłowców w Rawiczu. Odbyło się tutaj zebranie w Strzelnicy przy bardzo licznych udziałach członków. Referat na temat wykupu patentów, oraz prowadzenia ksiąg handlowych wygłosił naczelnik urzędu skarbowego w Rawiczu — p. Konieczny. Nadzwyczaj ożywioną dyskusją potoczyła się na tak dzisiaj aktualny temat.

Korespondencja

Z Czytelnikami naszymi

— **P. E. Rossa.** Wobec odmownej odpowiedzi na pismo Pańskie z 5. 9 br. radzimy wnieść skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie. Skargę musi podpisać adwokat, do skargi należy dołączyć kwit na opłatę skarbową w wysokości 30 zł. Swoją drogą może Pan zażalić się w Izbie Skarbowej w Poznaniu, przedstawiając rzeczowo przebieg sprawy. (K.)

— **Stały Czytelnik F. S.** Ustne zeznania o dochodzie są przewidziane w art. 51 ustawy o państwowym podatku dochodowym. Należy udać się do Urzędu Skarbowego i złożyć swe zeznania do protokołu. Odmowną decyzję na odwołanie można zażądać, tak samo co do niesłuszności wymiaru podatku obrotowego. (K.)

— **100 O. P.** Renta starość nie przysługuje jeszcze, gdyż nie osiągnął Pan granicy wieku, tj. 65 lat. Przerwa 7-letnia jest taką przeszkodą, jakiej się Pan słusznie obawia. Radzimy przedstawić sprawę Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu i poprosić o przywrócenie dawniej nabytych praw. — Gospodarz i lokator odpowiadają za opłatę stempłową od kontraktu najmu po połowie każdy, chyba, że się umówią inaczej. (K.)

— **Stała Czytelniczka K. P.** Plac Nowomiejski 5, w podwórzu. Nie wyznaczył godzin. (K.)

— **Nr. 40 L. G.** Pokwitowania do 50 zł nie podlegają opłacie stempłowej (K.)

— **A. G. Poznań.** W tych okolicznościach prawo do renty nie przysługuje. (K.)

— **J. M., Poznań.** Zbyt obszerne, abyśmy mogli tu podać Radzimy nabyć sobie w księgarni któryś z takich podręczników. Na tem miejscu informujemy nie ogólnie, lecz w konkretnych wypadkach. (K.)

— **Do Sremsu.** Prosimy się nie obawiać; my dochowamy tajemnicy. (K.)

— **Matejko.** Wystawca kwitu, czyli gospodarz, jeżeli w umowie nie postanowiono inaczej. (K.)

— **A. G.** Wystarczy podać na kwicie z odbioru gotówki, że pieniądze odbiera się za taką a taką ilość zboża. Osobne poświadczenia na dostarczone ilości zboża nie są wymagane, lecz powinno to wynikać z treści kwitów. Kwity na sumę powyżej 50 zł. wymagają opłaty stempłowej 25 gr.; opłatę ponosi wystawca kwitu. (K.)

— **Stały Abonent z Wiel. Garbar.** Nie wiemy. (K.)

— **J. Now.** z Wielunia. Powinien Pan być płacić, w myśl artykułu 8 punkt 3 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, podatek ten nie od obrotu, lecz w formie świadectwa przemysłowego. Według naszego obliczenia podatek ten w ciągu 7 lat wyniósłby około 400 — 500 zł. Może Pan domagać się zaliczenia nadpłaconej kwoty na przyszłe podatki Radzimy przypomnieć Izbie Skarbowej. (K.)

Ewa Bandrowska

solistka niedzielnego koncertu symfonicznego

XIX. koncert Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania odbędzie się w niedzielę dnia 18 grudnia wiecz. o godz. 8 w Teatrze Wielkim.

P. Ewa Bandrowska - Turka, która ukończyła tournée po Francji i Belgii, gdzie była z wielkim entuzjazmem przyjmowana, zaangażowana została jako solistka na niedzielny koncert. Występ świetnej tej śpiewaczki wywołał zrozumiałe zainteresowanie u naszej publiczności.

Współdziałal w koncercie bierze Chór Tow. „Harmonia” i odśpiewa „Litanję Ostrombramską” Moniuszki. Wczorzym dyryguje p. Zygmunt Latoszewski.

RADJO

Piątek, dnia 16 grudnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa): godz. 13.05 koncert gramof. (koncert żywych); godz. 14.10 giełda; godz. 16.40 W); godz. 18.50 kwadrans Tow. Krajoznawczo-turystycznego; godz. 19.30 tr. z Warszawy; godz. 22.40 sygnał czasu — komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramofonowe; godz. 15.15 komunikat gospodarczy; godz. 15.25 chwilka lotnicza i kolonialna; godz. 15.35 chwilka morska i kolonialna; godz. 15.35 angielski „linguaphone”; godz. 15.50 arje i pieśni (płyty); godz. 16.25 „Przegląd wydawnictw periodycznych”; godz. 16.40 odczyt; godz. 17.00 koncert kompozytorski W. Friemanna; godzina 18.00 muzyka lekka z danc. „Adria”; godz. 19.20 „Przegląd rolniczej prasy zagranicznej” z Wilna; godz. 19.30 feljeton p. t. „Ludzie są dobrzy” — wygl. p. J. Piotrowski; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symfoniczny z Filharmonii Warsz. wyk.: Ork. filharm. pod dyr. Massimo Freccia i Wł. Horowitz (fort.); godz. 22.40 wiadomości sportowe; godzina 23.00 muzyka taneczna z „Adrij”

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 koncert. 21.10 słuchowisko. 22.50 koncert nocny: **Budapeszt 550 m) 20.00** wieczór Beethovena. 22.30 sonaty Mozarta. następnie muzyka taneczna; **Praga (489 m) 17.05** koncert kameralny. 20.00 koncert ork. saperów. 21.00 muzyka operetkowa. 22.15 muzyka dęta: **Wiedeń (516 m) 19.50** „Falstaff” op. Verdiego. 22.20 muzyka taneczna: **Mediolan (501 m) 20.45** koncert symfoniczny; **Rzym (441 m) 20.45** koncert.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **I. Wielkop. Tow. Hodowli Kanarków** urządza dnia 15 bm o godz. 19 walne roczne zebranie w Kasyjne Obywatelskim, ul. Marsz. Focha 81

— **Tow. Uczniów Handlowych,** Zebranie odbędzie się dnia 16 bm o godz. 20 w „Ognisku Ucznia Kupieckiego”. Na porządku obrad wykład p. Wojciechowskiego p. t. „Kartele”

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 16 bm o godz. 19.30

— **K. S. „Cybina”.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 18 bm o godz. 10 w lokalu p. Wiesnerowej, Chwałiszewo 58-59

— **Koło Tow. Rękodzielników.** Zebranie w niedzielę, dnia 18 bm o godz. 17 w lokalu zebrań p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4

— **Zrzeszenie Absolwentek i Absolwentów Szkół Wydziałowych.** Dnia 18 bm o godz. 17 w I szkole wydziałowej przy ul. Działynskich odbędzie się zakończenie turnieju o mistrzostwo w ping-pong, szachach i warcabach oraz wręczenie nagród.

— **Koło Abstynentów Poznań - Jeżyca.** Plenarne zebranie odbędzie się 18 bm o godz. 16.15 w salce parafjalnej, ulica Kościelna 4

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Sródmieście** uroczą o ogłoszenie wszystkich członków bezrobotnych u prezesa dha J. Olejniczaka, Wielkie Garbary nr. 39

— **Tow. „Jedność” pod wezw. św. Stanisława.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 18 bm o godz. 15 u p. Jarockiej przy ulicy Masztalarskiej 8.

— **Związek Urzędników Miejskich.** Tegoroczna gwiazdka dla wdów i sierot (niezamężnych) po członkach Związku Urzędników Miejskich w Poznaniu odbędzie się w czwartek dnia 22 bm o godzinie 18.30 w sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8a. Kolędy odśpiewa chór mieszany „Harmonia” pod dyrekcją p. Marjana Weigta.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

W dniu 14 bm zgłoszono: Marta Nowakowa z domu Stepniakówna, 37 l. Rozalja Palaczowa z domu Szeszula, wdowa, 77 l. Józefa Michalska, z domu Danielewiczówna, wdowa 84 l. Maksymilian Lechelt, 5 mies. Magdalena Zgrabka, z domu Ratajczakówna, 73 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. E. Poznań, 5 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 869.50 zł

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: Paweł Siemiński na gwiazdkę dla dzieci 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 64 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitank: Kłuczyńska 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 28 zł.

Na Bratnią Pomoc U. P.: w myśl życzenia śp. Bolesławy Cetkowskiej 100 zł

Za ogłoszenia i reklamy w odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

OSTRZEŻENIE! Chcąc nabyć proszki naszego wyrobu należy przy kupnie AKCENTOWAĆ i wyraźnie żądać ORYGINALNYCH proszków z „KOGUTKIEM” Gąseckiego, znanych od lat trzydziestu. Komu sprawia przykrość przyjmowanie proszka niech żąda „Kogutek” w postaci tabletek. ng 6678

NA GWIAZDKĘ PODAREK ELEKTRYCZNY

- żelazko domowe 3 kg. zł. 26.—
- imbryk do herbaty 1.5 l. zł. 28.—
- imbryk do herbaty 2.5 l. zł. 42.—
- garnuszek do wody 1 l. zł. 24.—
- ceny powyższe łącznie ze sznurem dopływowym
- sznur kompletny osobno zł. 4.—
- grzałka nurkowa . . . zł. 3.50 ze sznurem
- poduszka-kompres (30x40 cm.) z regulacją temperatury i samoczynnym wyłącznikiem cieplnym, kompl. ze sznurem zł. 30.—

ELEKTROWNIA MIEJSKA W POZNANIU

dostarcza swym Odbiorcom powyższe aparaty na 10 dni przed dostawą regulowanych przy rachunkach za prąd.

Przy zakupie na raty należy przedstawić opłacony rachunek za prąd z ostatniego miesiąca oraz dowód osobisty z fotografią. Przy zakupie gotówkowym — 5% opustu.

INFORMACJE I SPRZEDAŻ W NASTĘPUJĄCYCH FIRMACH

- 1) „Akumulator” ul. Podgórna 9.
- 2) W. Badurski i K. Kubenek ul. św. Marceina 57.
- 3) Bracia Borkowscy S. A. Al. Marcinkowskiego 23.
- 4) Centrala Budowy Telefonów — Idaszak i Walczak, Pl. Św. Krzyżki 4.
- 5) Stanisław Cichy ul. Wielka 11.
- 6) „Elektromierz” A. Engiert ul. Marsz. Focha 32.
- 7) „Elektros” B. Filipiński ul. Szkoła 19.
- 8) Inż. Kazimierz Gaertig i S-ka — ul. Półwiejska 33.
- 9) Jerzy Hirsowski — St. Rynek 48.
- 10) Leon Jankowski — Al. Marcinkowskiego 19.
- 11) Inż. J. Łysiński — ul. Wyspiańskiego 19.
- 12) Marcin Pachulski — Pl. Wolności 11.
- 13) Poznańskie Towarzystwo Telefonów z o. p. ul. Piekary 14/17.
- 14) Teodor Sauter — Pasaż Apollo — ul. Piekary 14/17.
- 15) „Strzała” W. Piński — Al. Marcinkowskiego 23.
- 16) J. Tomkowiak — ul. Kraszewskiego 2.
- 17) Wallgórski — ul. Fr. Ratajczaka 10.
- 18) „Wolta” St. Chempłński i S-ka, Al. Marcinkowskiego 24.
- 19) St. Wilamowski — ul. Wielka 32.
- 20) Edward Żółtyk — ul. św. Marceina 18 m. 6.

Na Pomnik Najsw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu poświęcony uroczycie w swięto Chrystusa-Króla 30 października 1932 r. składają do dnia 12. 12. 32

273		996 I xp	
30 11. 32. Skarbonka przy Pomniku	19.35	W. Spychała, Pozn.	5.—
1. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	37.62	L. K z prośb. o bloz. w w małż.	10.—
2. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	37.73	J. i St Pawłowscy. Września	10.—
3. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	24.96	Kubicki	2.—
4. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	34.—	X. Prob. J. Wojciechowski. Kosielsko zbr. od par.	60.—
5. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	37.44	M. N.	12.—
6. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	40.07	J. P. Pozn. Szczerkowska	12.—
7. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	18.70	M. Starczewski. Berghof. Śl. niem.	10.75
8. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	17.57	X. W. Ryzotog. Badkowo od koła gospodyn	10.—
9. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	18.66	X. M. Terlecki. Szczyrk	3.—
10. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	18.41	M. Hinc. Potulin	5.—
11. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	45.49	Z. K. Gostyń z podz. za odebr. aski z prośb o dalsze dla córki	10.—
12. 12. 32. Skarbonka przy Pomniku	21.83	Z. Stalony - Dobrzańska	10.—
Ofiary w zlocie złożyli:		S. P. z gor. pr. o pom. załatwieniu sprawy sądowej i blog Boże	2.—
D. Świetlik Poz. z prośb. o zdrowie		Z. Henkiel. Lublin	5.—
I. Darzyńska. Żegrze		B. Dembecki. Pozna.	2.—
Pewna osoba z Bnina		W. Cerbińska Pozn. z podziękowaniem za odebr. laski z pr. o dalsze	10.—
Antoni Graczyk		O Roznerowa. Zyrardów	1.—
W. K. z podz. za odebr. laski z prośba dalsze 5 guld. rd. w srebrze		X. Prob. Wilhelm. Miasteczka. Śl.	15.—
Cech Fryzjerski Gostyń	12.—	M. Janowska. Pepowo. z prośb. o zdr. i blog.	5.—
Cech Piekarski i Cukierniczy Pniewy	6.—	J. Zieleniewska. Kraków	2.50
Cech Cukierniczy. Bydgoszcz	13.—	W. Leksander. Kraków	2.—
Cech Stal. Kołodziejski Kościan	50.—	J. Kaczmarek. Bedzin	10.—
Cech Krawiecki. Leszno	5.—	A. Marczynski Jutrosin. dr. od strap. i szkód zach. i o zdrow. i zgode w rodz.	3.—
C. Cybuleka. Pozn.	5.—	E. Prusinowska. Kruszwica	3.—
T. Sławowska. Pniewy	5.—	H. Senk Bukowsko	3.—
Stońska. Pozn.	5.—	Niebrakówna Wilkonice	5.—
X. F. P.	100.—	H. Osipow. Parochanie	5.—
Kosman. Pozn. z podz. za odebr. laski z prośba o dalsza pomoc	8.—	N. N. Chodzież	5.—
St. Brzozowski. Wilkon. Pozn.	5.—	K. Rinkowa. Koronowo	6.10
K. Z. N. S. J. najpokar. dzieki za cud. pom. z gor. prośb o dal. pom. w ciężkim położeniu	1.—	L. Wiśniewski. Pozn.	20.—
M. K. Pozn.	10.—	K. Łukasiewicz. Pozn.	10.—
		J. Magdżarzowa. Mokrzec	5.—
		M. Kaidanówna. Środa	2.—
		K. Czapla. Neki	1.—
		W. Lenicka. Skierniewice	3.—
		M. Surkajówna. Chabówka	5.—
		M. Jurkiewiczówna. Grodno	2.—
		Fr. Obrowski. Trzcinka	1.—
		M. Niedźwiedzińska. Gniezno	5.—
		Szkoła Zalesie Ma.e od Jurusówny M.	1.—
		Oz. Grybkowski. Rażków	2.—
		B. Bloch. Odalanów	5.—
		Wł. Głuszczynski. Wejherowo	3.—
		T. L. Gostyń	1.50
		M. B. Strzeżyn	6.—
		Fr. Oszowa. Warszawa	1.—
		Z. Okoniewska. Targowisko	5.—
		Biuo Par. Śrem w pewn. intencji	2.—
		M. Kreckiowa. Niensdawa	5.—
		Zygfryd i Lucjan Sikora Leszno	4.—
		Cz. Niemakowski z rodz. Osie	10.—
		A. Tomaszewska. Chodzież	2.—
		L. Sayna. Wągrowiec	2.—
		Urząd parafii. w Husiatynie	4.17
		M. Żutawska. Zimnowoda	50.—
		J. Kulińska. Kostrzyn. z pr. w pew. intencji	5.—
		X. J. Kuczyński. Zabnice	2.—
		A. Billiński. Nowy Sącz	10.—
		L. Szymkowski. Zerków z pr. o zdr.	3.—
		J. Kalicka	2.—
		H. Gorgoniówna. Babice	2.—
		J. Misch. Chelmno	5.—
		St. Lipiński. Wągrowiec	1.—
		W. M. Krotoszyn z pr. o zdrow. i blog w rodz.	5.—
		Inż. E. Pannenk. Kraków	2.—
		A. M. S z prośba	5.—
		A. Nożyńska. Toruń	5.—
		H. Śnieżewska. Śrem	1.—
		M. Szymańska. Mogilno	15.—
		A. Paszczyńska. Brzeźany	8.—
		X. dziek Panewicz. Chrzypsko od S. M. P. m. w swięto Młodzieży cz. z swięto Zdrań. Kraszewice	5.—
		Dr. Raczynski-Woliński. Warszawa	2.—
		X. J. Złotnicki. Cerkiew	2.—
		J. Zablowska. Jarocin	1.—
		A. B. Napieralowie. Gorzyce z podz. za odebr. lask z pr. o dal. opieke	3.50
		M. Nowakowska. Ostrów z pr. o blog w naucz.	2.—
		Z. Dymalska. Ostrów	5.—
		T. Piłarczyk. Koźmin	5.—
		J. Plewczanka. Pz. Staroleka	3.—
		Z. Stempiewicz. Pozn.	3.—
		Cz. Radzki. Baranica	5.—

Konto P. K. O. nr. 207 470. Sekretariat św. Marcin 69.

Dnia 13 grudnia 1932 r., o godz. 19.30, rozstała się z tym światem po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. moja najdroższa żona, najukochańsza mateczka, siostra, szwagierka, bratowa i ciocia, ś. p.

z **Stępniaaków**

Marta Nowakowa

przeżywszy lat 37 Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18. bm., o godz. 2.30, z Zakładu św. Józefa, na cmentarz św. Wojciecha.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

zg 17 093

Przewielebnemu Ducnowieństwu, Stowarzyszeniom, wszystkim Krewnym i Znajomym, którzy oddali ostatnią przysługę drogiemu mężowi, najukochańszemu ojcu, synowi, bratu, tesciowi i dziadkowi, ś. p.

Wojciechowi Czerniejewiczowi

i okazali tyle współczucia w tych ciężkich chwilach, składają serdeczne

Bóg zapłać!

żona z dziećmi i rodzina.

zg 17 095

POLECAM NA GWIAZDKĘ

po bardzo niskich cenach

w wielkim wyborze

Pończochy — Skarpetki — Rękawiczki
Swetry — Ubranka — Sukienki — Trykoty
Bielizna damska i męska
Parasole — Torebki

Pz 7 533-50.71

L. Szlarczyński

Poznań, Stary Rynek 89

BRACIA BORKOWSCY Sp. Akc.

Oddział w Poznaniu

Aleje Marcinkowskiego 23

Telefon 51-20

polecają gustowne i tanie

**ZYRANDOLE, ZELAZKA, CZAJNIKI,
LAMPKI NOCNE I BIURKOWE.**

Pz 7 196 59 208

RADOSNA

Nowina

Dzisiaj nie potrzeba już obaw ac się swędu, a nawet eksplozji przy lampach naftowych z knotem.

Nowe oświetlenie Sniegockiego lampami naftowo-żarówkami daje bowiem bardzo silne i bardzo tanie światło, **wyklucza** kopczenie, swedzenie i eksplozję. Najpiękniejszy podarek gwiazdkowy. Cenniki odwrotnie. **B. Sniegocki, Poznań, Ratajczaka 3.** — Akwizytorów poszukuję — Kupcom rabaty. Pz 7 533 49 144

Potrzebny od zaraz na majątek ziemski, młody, inteligentny, z dobrej rodziny, umiejący pisać na maszynie

kasjer-książkowy

Zgłoszenia z życiorysem i kopjami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zg 17 063.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Sprzedam

z powodu wyjazdu skład białawo galanterii w dużej wsi kościelnej. Oferty Oredownik Wielkopolski, ng 6 925

Antyczne meble

salon mahonowy inkrustowany serwantki komody inkrustowane, fotele stoliki do gry robotek, nierzabki na sprzedaż — Skarbowska 4 parter lewo, zdg 56 991

Drukarnia, księgarń.

skład papieru dobrze zaprowadzony z stałą klientelą jest od zaraz do sprzedania. Wpłaty ca 15 tys zł. Tylko poważni refleksjanci zechcą się zgłosić Kurjer Poznański pod zg 57 12

Sypialnię

nowoczesną z lustrami sprzedam okazjnie za zł 380 — Stolarska, ul. Kwiatowa 6, zdg 56 490

Piłę taśmową

marki „Samulsk” na 800 mm, mało używana, tanio sprzedam, Oferty Oredownik Wlkp, zdg 54 201

Gramofony szwajcarskie ceny najniższe

plity gramofonowe od 95 zroszy F. Balon „Woźna 12” Pz 7 213-47 154

30 drzwi

Stolarska Zurekiewicza Wielkie Garbary II, zdg 55 279

Zabawki

za bezcen. Pluciński, Fr. Ratajczaka 36, zdg 53 680

Antyki

wielki wybór sprzedaje kupuje: Woźna 9 Pz 7355 58.24

Obrazy

znanych malrzy bezcen. Adres Kurjer Poznański, zdg 56 901

Orwinalne

podarki gwiazdkowe amatorskie, wartości przewyższające kilkakrotnie cenę własną poleca Antykarnia Marcinkowskiego 28, Pz 7 533 50.20

Tania sprzedaż

Gwiazdkowa

Wobec nagromadzenia dużej ilości towaru ceny obniżyliśmy do 60 proc. Torebki damskie od 0,90 do najwykwintniejszych teki portfele i parasole. Spółka Polskich Rymarzy Podgórna 14, zdg 56 310

Samochód

Fiat 525 6-osobowy kryty 15.75 KM w bardzo dobrym stanie korzystnie do sprzedania. Oferty do Kurjera Poznańskiego dg 1072

Pończochy

rekawiczki i skarpetki są mile widziane jako podarki gwiazdkowe. — Przyjdź i przekonaj się, że najtaniej kupisz w specjalnym magazynie pończoch i rekawiczek. Antoni Szymański Poznań św. Marcina 1 przy placu św. Krzyżskim, Pz 7 417 8-48.169/70

Meble

tanio wprost z składnicy poleca K. Bakos, ul. Wenecyjska 1 Most Chwaliszewski, przy Krzyżu, zdg 55 218

Futra

posiadam wielkim wyborze, karakulowe, całych skór, piznowce, tuchorze, sealowe, popielice, nutria, żrebce różnego rodzaju także wydry, bobry, blamy, lisy srebrne. — Sprzedaję po cenach gwiazdkowych dotąd niebywałych Łajewski, Poznań, Fredry 1, Pz 7 343-48.141

Pianina „Betting”

dla generacji muzycznej jako prezent gwiazdkowy — Noworoczny! Ceny niższe warunki dogodne. Skład fabryczny Plac Wolności: 2 parter wysoki Wystrzegajcie się fabrykatów podrabianych, zdg 54 880

Śliferkę

spec. precyzj dla nożownika i 4 łóż z transmisją tanio sprzedaje „Srebrna” św. Marcina 68, zdg 56 927

Manekiny

używane po 5 zł sprzedam. Sobczak Grudnia 20, zdg 56 989/90

Skład

spożywczy tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański, zdg 56 978

Sypialka

biała jak nowa okazujnie. Plac Sapieżyński: 7 m 10, rz 4 640

Konia

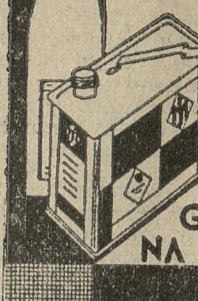
na bieżunach sprzedam. Spokojna 7 a m 2, zdg 57 109

Foto albumy

w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach poleca J. Mustalikiewicz skład papieru załówek i galanterii, Poznań ul. Szkołna 11, przy Placu Świętokrzyskim, zdg 37 123

SPIRYTUS SKAZONY DENATURAT TO NAJSZLACHETNIEJSZE PALIWO

JAKOŚĆ PODWYZSZONA
CENA OBNIŻONA

W BLASZANKACH
2x 150 LITROWYCH
PO ZŁ.095 za 1 LITR
W BUTELKACH
ZA 1 LITR ZŁ.1,10
ZA 1/2 LITRA ZŁ.0,65

**GOTUJCIE
NA SPIRYTUSIE**

Cena w butelkach 0.75 litra — zł 0,85

Ubikacje

przemysłowo - handlowe ca. 9 pokoi, na I. p., przy pl. Wolności 7, od 1-go stycznia 1933 r. do wynajęcia. Zgłoszenia przyjmuje

W. Drożyński

Stary Rynek 66. Telefon 40-50

Pz 7 582-50 78

Chcę skutecznie przeprowadzić reklamę
w **ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIEM**

należy adresować tylko

Kurjer Zachodni

SOSNOWIEC, ulica Piłsudskiego 4.

SKŁAD

bardzo obszerny przy Al. Marcinkowskiego w pobliżu Pl. Wolności i św. Marcina nadający się na restaurację, kawiarnię lub księgarnię od zaraz wzgl. później do **wydzierżawienia**. Łaskawe oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod dg 1 974

Plac z bocznica

i szopami 3 500 m² w centrum miasta, do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. pod zg 17 096

Trwała

i wodna ondulacja to nowoczesny sposób fryzowania.

Farbowanie włosów, brwi i rzęs. Manicure, prace perukarskie, spec. peruczki do użytku

dzien, wykonuje starannie i po cenach umiarkowanych

„Salon de Coiffure”

N. Muszyński

(dla Pań i Panów)

ul 27 Crudoia 4 i 3 Moja 3

Pz 7 586-50.81

Nierazwne noże i widelce

„GERLACHA”

w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach polca

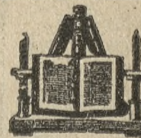
BOLESŁAWIĘTRIEWICZ

specjalny magazyn

wypraw kuchennych

POZNAN, Nowa nr 8

dg 1 979 Tel. 35-63. Rok zal. 1885

Oprawy książek

weszelkiego rodzaju

In: oligotomia

rukami Toruńskie

T. A. w Toruńlu

ul. św. Katarzyny 4.

Kawiarenkę
ładne urządzenie mieszkanie towar koncertowo gramofon sprzedam 3500. Adres Kurjer Poznański: zdg 57 046/7

Sypialnie
kuchnie, szafy lustra okazjynie Stolarnia Raczynskich 2. zdg 56 977

Fortepian
sprzedam tania. Staszica 26 m. 6. zdg 56 972

Futro
sportowe dobrze utrzymane skład obuwia. Golebia 10/11. zdg 56 974

Pianino
tania sprzedam. Patrona Jakubowskiego 81. wysoki parter lewo. zdg 56 970

Ul. Fredry 6. St. Jarosz Gramofony
płyty najtaniej. zdg 56 968

Zakład fryzjerski
pierwszorzędny sprzedam lub wydzierżawie zaraz bardzo tania. Oferty Kurjer Poznański: zdg 56 805

W. Groszkiewicz
Stary Rynek 59 detal. Kodyr w wielkim wyborze po cenach znanych wawonane ręczna praca od 12 jedwab adamaszek na balej wacie 26 jedwab adamaszek na balej wacie 46 50 jedwab adamaszek na welnie (chem. czyszcz.) 47 50 jedwab prima na welnie (chem. czyszcz.) 68 50 pachowe w każdej cenie piękne wykonanie fiandy r'niowe ang 3 częściowe inż. 8 50. Pg 7 195-412

Westfalska
kuchnia tania. Promieński. Śniadeckich 6. zdg 57 116

Pianino
czarne 1450 zł. Śniadeckich 8. m. 2. zdg 57 119

Pianino Eckego czarne
jak nowe korzystnie sprzedam. Franciszka Ratajczaka 34. skład narożnikowy. zdg 57 120

Leżanka
nowa 35 złotych. Poznańska 44. mieszkanie 7. zdg 57 124

Łóżka
metalowe biurko debowe stoły. wiklinowy garnitur szafę kuchenną. wieszadła. Marcin 18 - 5. zdg 57 125

Wózek
z łanką na sprzedaż. Wierzbicice 18. "Zdrój". zdg 57 033

Parcele
największy wybór poleca "Budowa" Gwarna 11. zdg 56 729

Najtańsza sprzedaż gwiazdkowa!
Blinzki welniane 3 90. Ulanki 11 50. Sweterki od 1 50. Pullovery meskie 2 45. welniane 6 50. Rekawiczki Nappa flanela 3 90. Pakiem 4 50. trykotowe 0 75. Pończochy Bemberga 1 75. 2 50. Szale. Getry w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego Wielkie Garbary 36. Pg 7 572 58 216

Pianina
o piękny, wielkim tonie. to "Betting". Przedstawicielstwo: plac Wolności 2. zdg 1 619

Dywan
250 - 330 cm bardzo dobrze utrzymany. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 57 134

Miód
czystość czystość dworski okazjynie funt 1 25. Focha 45. skład cukierków Dabrowska. zdg 57 140

Gobelin
1 30 x 1 80 korzystnie próba wina Św. Marcin 24. m. 4. zdg 57 143

Konia
biegnących dobrym stanie tania sprzedam. Strzałowa 3. mieszkanie 4. zdg 57 111

Gramofon
z płytami na sprzedaż Encyklopedia Trzaski. Graniczna 15 11. pr. prawo. zdg 57 101

Skład
papieru. galanterij. zabawek. Chwałiszewo 9. zdg 57 100

Kanape
leżankę tania. Kreta 23. Banaś. zdg 57 099

Piesek
rehinocer do sprzedania. Golebia 4. III. p. rg 4656

Restaurację - winiarnię
w Poznaniu centrum miasta ponad 100 000 mieszkańców ładne urządzenie i zaprowadzona. sprzedam natychmiast. Do objęcia potrzeba około 10 000 zł. Oferty pod "Restauracja" Biuro ogłoszeń Bydgoszcz Dworcowa 54 nr 6950

Sprzedam
skład cukierków z towarem śródmieściu nadający się na każdą branżę. cena 1 000. powod. wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 995

Sypialnie
nowoczesne - róża kanadyjska. brzoza afrykańska. jesion dąb oraz ładnie gabinetu biurka po cenach znacznie niższych poleca fabryka mebli Szczepanicki Tama Garbarska 3. zdg 57 090

Sprzedam
sypialnie bardzo tania. Informacje stróż Dabrowski. Przemysłowa 41. zdg 56 958

Lustro
duże tania 40. - Adres Kurjer Poznański zdg 57 002

Radjo Philipsa zupełnie nowe
930 A 3 lampkowe z wbudowanym głośnikiem - dla prądu zmiennego koszt 650 - oddam 500 - zł za gotówkę. - Oferty "Par". Aleje Marcinkowskiego 11. pod nr 50 63. Pg 7 570-50 63

Likwiduję
mieszkanie sprzedam meble pulpit dziecięcy (biurko). Ratajczaka 20 m. 6. zdg 57 060

Skład
dobrem położeniu nadający się na bekon odstąpię zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 073

Koń
wałach 8 letni korzystnie sprzedam. Dabrowskiego 23. zdg 57 066

Pięćdziesiąt dziewięć Pięćdziesiąt dziewięć Pięćdziesiąt dziewięć
złoty komplet Serwis obiadowy 12 osób dobra Porcelana tania tylko wprost Hurt. Porcelany - Wroniecka 24. zdg 57 062

Ośmiesziesiąt pięć Ośmiesziesiąt pięć Ośmiesziesiąt pięć
złoty tylko 60 częściowy Sztucznie czysta Alnaka sprzedaje w łazience Hurtownia Porcelany - Wroniecka 24. podwórze. zdg 57 071

Maszyny do pisania
można zamienić gorzej na lepsze u Skóra i S-ka Poznań. Aleje Marcinkowskiego 23. zdg 57 024

Maszynę
do pisania dużym wakiem. jak nowa sprzedam Okrodowa 9. m. 6. 4-6 no pol. zdg 57 030

Łóżka
dziecięce umywalnie lampy elektryczne niżej ceny. Staszewski. Wspiańskiego 15. skład sprzedawców. zdg 57 054

Okazjynie
serwis obiadowy filiżankami. porcelana bawarska. Staszewski. Wspiańskiego 15. skład sprzedawców. zdg 57 055

Tanio
podarki gwiazdkowe serwisy kaw. dzbanki niklowe wazony zastawy. Staszewski. Wspiańskiego 15. skład sprzedawców. zdg 57 056

Szklanki szlifowane Kieliszki szlifowane Najlepsza Porcelana
sprzedaje tania wprost Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24 - podwórze. zdg 57 057

Futro
damskie. szalowe. nowe 160. - Ratajczaka 23. mieszka. 14. zdg 57 009

Brylanty
kolczyki. pierścienie okazjynie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 019

Sprzedam wydzierżawie
przy Rynku Starogard - Pomocze z powodu śmierci meza dobrze zaprowadzony wielki skład kolonialny. 2 za sprzętów kuchennych. Warunki dogodne. - Genowefa Rogowska. zdg 57 044

Skład
kolonialny narożnikowy trzy-pokojowe. Przeczniça 6. m. 1. zdg 57 039

Za 350 rzeźnictwo
zaprowadzone. nadające się na każdą inną branżę natychmiast do sprzedania. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 57 112

Sztucer z luneta
bardzo tania. Św. Marcin 60. interes narożnikowy. zdg 57 113

Walizy kolorowe
okrągłe 1 75; torbki damskie. parasole. laski. teki. paski. portmonetki. manicury. walizy. Ceny kryzysowe 50% niższe. - Własne pracownie. W. Czys. Szkoła 11. naprzeciw Szpitala. Pg 7 198-43 47

Biblioteki - biurka
nowe okazjynie. Poznańska Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7 571-50 75

Kryształ antyczne
150 lat. czerwone. cyfrowane. bardzo piękne okazjynie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7 578 50 74

Wazony antyczne
dwa porcelana Meissena. 150 lat stare bardzo piękne okazje. 40 cm wysokości okazjynie Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7 579 50 73

Stoliki mahoniowe
bardzo ładne tania. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7 581-50 77

Szafy dębowe
wielkie mniejsze bardzo tania. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 7 584-50 76

Skład rzeźnicki
z całkowitem urządzeniem warsztatowym i składem i trzy-pokojowym mieszkaniem zaraz na sprzedaż z powodu choroby właściciela. Zgłoszenia: Polna 2. zdg 56 978

Radio - gramofon
kupie wraz wydzierżawie na czas. dłuższy głośnik. Prad stacyjny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 993

Bemberga pończochy 1,95
Prima bez utężeń 2 25; ze strzałką 2 45. Podpończochy 0 90. Macco od 0 75. Welniane od 1 60. welna z jedwabiem od 1 75. Filice-cose poczwórne 2 45. Skarpetki meskie 0 35. 0 55; czysta welna 1 20. Rekawiczki ciepłe trykotowe meskie 0 75. podwójne welniane 0 90 nappa na flanel 3 90 na welnie 4 75; z paskiem 5 75. Szale nowości meskie i damskie od 0 70 największy wybór najtaniej Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej. zdg 56 302

Śledzie polskie
"Mopol" w małych beczkach po 7 kg brutto w 1/1 i 1/2 beczkach poleca Cyzański i Semma Poznań ul. Wielka 18 telefon 3332 hurtownia kolonialna Specjalność: palone kawy z własnej palarni. zdg 56 840

Kapelusze damskie
skórki na obsady płaszcze jesienno-zimowe. piękne modele po cenach najniższych poleca P. SzczaWińska S-ka. Wodna 1 - Przymiemyśmy asygnaty "Kredytu" Pg 7 201 2 42 23 4

Obrazy
oryginalne nejażne śnieżne. rodzajowe typy i religijne okazjynie sprzedam. Graczyński. Ratajczaka 13. zdg 54 865

Ford
nowoczesny sprzedam bardzo tania. Zgłoszenia Krzesiński. Chociński. zdg 56 148

Restaurację
z mieszkaniem urządzeniem 2 000 sprzedam. Pamiatkowa 1 111. Witkowski. zdg 56 102

Korzystniej
jak na licytacji kupujesz obuwie w firmie "Obuwie" Aleje Marcinkowskiego 7. zdg 55 060

Kurtkę
karakułową tania sprzedam. Romana Szymańskiego 9. mieszkanie 11 front. zdg 56 898

Parcele
morgowa budowlana ziemia ogrodowa przy Poznaniu sprzedam tania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 894

Dla lekarza
stoł ginekologiczny do sprzedania. Focha 80 - 11 tel. 75 59. zdg 56 889

Oficerski płaszcz
długo 1 15 m. objęty piersi 10p w pasie 96 cm okazjynie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 915

Oddam
zaraz zaprowadzona kawiarenka. śniadalnie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 56 902

Pianino
czarne mało używane. Piotra Wawrzyniaka 19. zdg 56 905

Pianino
czarne Ecke jak nowe z powodu przeprowadzki sprzedam. Wspólna 53. m. 4. zdg 56 910

Brylanty
pierścionki bransoletki i inna biżuteria okazjynie tania. Aleje Marcinkowskiego 23. "Occasion". Franczyziński. zdg 56 920

Radjoparat
3 lampowy Philips sprzedam tania. Zgłoszenia: telefon 11-44. zdg 56 949

Dom
z składem sześciopokojowym mieszkaniem w dobrym stanie w centrum miasta nadaje się na wszelkie branże. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 913

Futro
meskie zimowe sprzedam tania. Adres Kurjer Poznański zdg 56 994

Dubeltówka
bezkurkowa szesnastka oraz sztu cer tania na sprzedaż. A. Nogajewski. Grunwaldzka 27. zdg 56 936

Maszynę
nowa do szycia hotelek marki "Pfafl" tania sprzedam Szkoła 9 m. 8. zdg 56 937

Dzieciłecy samochód
elegancki. Działyskich 3. m. 5. zdg 56 940

Piec
westfalski sprzedam. Śniadeckich 6. Proniński. zdg 56 942

Sprzedam
zaraz skład garderoby artykułów meskich położony w korzystnym miejscu wpłata 3 000. Józef Kuławski. Gostyń. zdg 56 881

Samochozik
dzieciłecy sprzedam. Strumykowa 35. mieszkanie 6. zdg 56 879

5 KUPNA

Antyki
kupuje i sprzedaje. Pocztowa 22. zdg 55 164

Kolejke
elektryczna dla dzieci kupie. - Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 56 926

Pianino
kupie. Cena oferty Kurjer Poznański: zdg 56 375

Pianino
kupie zaraz. Oferty. cena Kurjer Poznański zdg 56 971

Pierścionek
brylantowy kupie. Oferty. cena Kurjer Poznański zdg 57 001

Maszynę do pisania
tania kupie za gotówkę. Oferty z podaniem nazwy i ceny do Kuriera Pozn. zdg 57 023

Radjo
prad stały kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 033

Ogier
rasy Oldenburk lub Belgickiej licencjonowany na sezon bieżyacy Kat. 11 poszukiwany celem kupna. Zgłoszenia pod Andrzej Dobrzyński Sławska Dolne pow. Strzelno. zdg 57 043

Kupię
2 wagony owsa pierwszorzędne go wagon zrochu płace na stacji. Oferty tylko z ceną Kurjer Poznański zdg 57 121

Magiel
kupie. Strzałowa 2. zdg 57 139

Kupię
gazowy piec łazienkowy. Adres Kurjer Poznański zdg 57 092

Kupię
używany magiel. Słieszne oferty Kurjer Poznański rg 4653

6 KAM'ENICE

Kamienicę
poszukuje na zamiane majątku 800 m. Jaska. Wozna 14. zdg 56 944 5

Wille
dwumieszaniowa wolna 4 pokoje Solacz sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 887

Kamienicę
3 piętrowa Łazarzu sprzedam. - Cena 77 000 dochód 11 000. właty 40 000. Maciejewski. Dabrowskiego 88 tel. 62-66. zdg 57 026

Kamienicę
narożnikowa 2 składy blisko Staro Rynku za 91 000 sprzedam go. spodarz. Oferty Kurjer Poznański rg 4652

7 PIENIADZ

8 000 zł
wspólnik potrzebny do interesu zbożowego. dobrze zaprowadzonego w inowrocławiu. Mieszkanie przy interesie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 112

Cukier będzie tańszy!
W celu wykonania modelu i opatentowania na demow. wyrob. cukru potrzebny pomocy finansowej 500 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 896

8 DO WYNAJECIA

5
pokój słoneczny. wprost od gospodarza p. Działowy 5. I. piętro od 1. 1 33 do wynajęcia. Zgłoszenia uprasza M. Malinowski. Stary Rynek 57 tel. f. 11-89. rg 4 632

Puszczykówko
3 lub 4 pokoje kuchnia z przynależnościami od 1. 1 1935 do wynajęcia Oferty Kurjer Poznański zdg 55 925

Dwupokojowe
kuchnia umeblowane suterena wynajmie gospodarz. Czysny roczny 700 Oferty Kurjer Poznański zdg 56 891

Sześciopokojowe
mieszkanie Kantaka zupełnie odnowione zaraz do wydzierżawienia czynsz miesięczny 300 zł i zwrot kosztów remontu. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 931

Dwa
pokoje. kuchnia łazienka. Mickiewicza 3. gospodarz. zdg 56 924

3 pokoje
przynależnościami wllk przy Solaczu. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 886

Czteropokojowe
łazienka centrum. dwupokojowe. łazienka. Mickiewicza. czynsz miesięczny wynajmie "Pawilon". Marszałka Focha 15. zdg 57 038

6
pokój przynależności świeżo remontowane. Ratajczaka 29. m. 5. zdg 57 081

Dwupokojowe
jednopokojowe za dzierżawę. - Kramarska 9. mieszkanie 1. zdg 57 067

Trzypokojowe
kuchnia centrum. dzierżawa 65 - wkaże Szewska 11 m. 9. zdg 57 063

Pokój
1/2 roczny czynsz 120 zł wydzierżawie. Kiosk Strzelcka 15. zdg 57 061

3 pokojowe
mieszkanie zaraz do odstąpienia za zgodą gospodarza częściowo z meblami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 060

Próżny
pokój angielski. centrum zaraz wolny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 57 036

Słoneczne
mieszkania wygodami nad Wartą 2 3 4 pokojowe i skład wydzierżawie gospodarz. Poznań. Staroleka. ulica Staroleka 92 a. zdg 57 136

2
pokoje z kuchnią zaraz do wydzierżawienia. Adres wskaże Kurjer Poznański: zdg 57 137

1
pokój kuchnia 30 zł. Marsz. Focha 111. skład. rg 4655

Skład
narożnik Wodnej 26 do wynajęcia. gospodarz. I. pr. rg 4651

3
pokoje komfortowe Jezycze za dzierżawę już wolne. Soltysiak. Prusa 18. zdg 57 118

9 SZUKA MIESZK.

Pustego
pokoju poszukuje od gospodarza. oddzielne wejście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 898

Pokoju
kuchni poszukuje. Dzierżawa na przód. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 899

Bankowiec
poszukuje 3-4 pokojowego mieszkania z łazienką wprost od gospodarza blisko śródmieścia. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 929

Emeryt
poszukuje skromnego mieszkania suterena lub strych do 30 złotych wprost gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 947

11 POKOJE UMIEBI.

Dworec
Focha 27. m. 12. zdg 56 600

Pokój
1-2 panienkom (pianino). Wojciecha 3. m. 5. zdg 56 795

Inteligentnym
elektryczność tania. Wielka 16. mieszkanie 3. zdg 56 534

Pokój
umeblowany zaraz lub 1. Zaręże 2. mieszkanie 5. zdg 56 892

Pokój
bez pościeli spokojnemu stałemu subkatorowi gaz Wozna 9 m. 6. zdg 56 907

3
frontowe. Grunwaldzka 20 a m. 7. od 4-6. zdg 56 908

Śródmieście
Masztalarska 7. m. 6. zdg 56 930

Frontowe
elektryczność. bez pościeli zaraz. Kochanowskiego 1. II. m. 16. zdg 56 846

Focha
36 m. 6. zdg 56 941

Kantaka
5. pokój m. 12. zdg 56 935

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Strzelcka 3. III. mieszkanie 10. zdg 56 931

Frontowy
Wielkie Garbary 9. m. 5. zdg 56 979

Dwuosobowy
utrzymaniem 85. - Marcin 20. III. zdg 56 980

Dwuosobowy
Śniadeckich 9. mieszkanie 8. zdg 56 976

Tanio
Wierzbicice 58. 17. zdg 56 975

Dwuosobowy
zaraz wynajmie. Okrodowa 11. m. 10. zdg 56 973

Dwuosobowy
zaraz. Aleje Marcinkowskiego 17 a. mieszkanie 7. zdg 56 969

Pokój
klatki utrzymaniem opał. dwuosobowy 160 zł. Pocztowa 12. m. 12. zdg 56 955

Różana
10. Górny. zdg 56 954

Niekrepujący
komfortowy. Kwintowa 6. m. 1. zdg 56 952

Pokój
św. Józefa 3. m. 10. zdg 56 933

Pokój
św. Marcina 64. III. front. zdg 56 903

Centrum
niekrepujący. Murna 3. I. pr. wo. zdg 57 000

Ładny
elektryczność zaraz. Ma

21 ZGUBY

Kilka kluczy zgubiono w poniedziałek Półwiejska — Stroma. Znalazcy wy nagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański: zdg 57 102

22 ROZMAITE

Detektywne biuro Graf od 21 lat Wywiady obserwacje dochodzenie. Cieszkowska 8. zdg 55 757

Przedstawicielstwo przyjmuje jakiegokolwiek branży na zachodnie powiaty woj. Łódzkiego J. Frykowski, Konin, skrzynka pocztowa 8. zdg 56 285

Swetry wszelkiego rodzaju jako podarki w gwiazdkowe sprzedaje najkryzysniej Fabryka Trykotów Do bry Aleje Marcinkowskiego 7. zdg 56 662

Iwonicz - Zdrój poleca do kuracji domowej sól jodobromowa słoik pół kg z 2,25. Woda mineralna butelka 1,50. Zadać w drogeriach lub od Dyrekcji Zdroju. dg 1 862

Centra Anodówki oraz wszelkie radio we artykuły R. Rybacki Piekary 24. Pz 7192-48 71

Obiady prywatne, maćne tanio. Ratajczaka 15. m. 3. zdg 56 987

Obiady smaczne treściwe 3 dania 70 gr. Kuchnia pierwszorządna Jadłodajnia Prywatna Stary Rynek 94. I. zdg 57 079

Welry włóczki zefirowe, czesankowe, grzebne welny z jedwabiem do robotek ręcznych trykotarstwa. Wielki wybór, niskie ceny. Hurtownie — detalicznie. Przemysł Welniany św. Marcin 56 I. zdg 56 951

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Akropolis”. Piątek, 16. 12. „Pani Prezesowa”

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Dolly”, poraz ostatni. Ceny niższe. Piątek, 16. 12. „Dziewcę z Holandji”

Sobota, 17. 12. „Carmen” z M. Janowską i F. Bedlewiczem. Niedziela, 18. 12. o godz 3: „Dziewcę z Holandji”. Ceny niższe.

Teat Nowy: Dziś — „Zbyt prawdziw aby było dobre”. Piątek, 16. 12. „Zbyt prawdziwe aby było dobre”.

Komedja Muzyczna: — Dziś „Najpiękniejsza z kobiet”. Piątek, 16. 12. Teatr niezynny.

Teat Narodowy: Niedziela, 18. 12. o godz. 16: „Krzyżacy” (w Poznaniu). Niedziela, 18. 12. o godz 20: „Obrona Częstochowy” (w Kórniku).

Kina Apollo i Metropolis to rekord taniości i dobrych programów. dg 1850

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Tajemniczy Dr. Fu — Mauchu”.

Apollo: „Afryka mówi”.

Corso: „Handlarze żywym towarem” oraz „Zdobycy złota”.

Colosseum: „W sidiach przestępcy” oraz „Targ Niewolników” z Micky Mous.

Metropolis: „Tajemnica Gwiazdy Filmowej”.

Muza: „Moralność Pani Dulskiej”.

Oaza: „Upiór Paryża”.

Orzeł: „Zrabowane Złoto”.

Odeon: „Pat i Patachon jako Królowie Mody”.

Roxy: „Tancerz za pieniądze”.

Renaissance: „Obława w Paryżu”.

Sfinks: „Rozwódka” i kome-media „Z Naszą bandą”.

Słońce: „Podniebń Romans”.

Tęcza: „Niebieski Motyl”.

Wilsona: „Z rozkazu księżniczki”.

Chiromantka wschodnia. sławy wszechświatowej wroży. Plac Bernardyński 3. II. zdg 57 048

Zakopane Biuro Kubińskiego sprzedaje will, parcel, dzierżawy pensjonatów i lokali. ng 6949

3,90 czysto wełniane bluzki Ulanki 11,50. Garsonki od 8,50. Poranniki śliczne kolory 12,50. Dziecięce z błyskawicznym zamkiem sweterki od 2,25. Koszule nocne damskie od 2,75. Dziecnie toleto 1,20. Torebki damskie skórkowe nowości 2,75. 3,25. prima 4,50. 6,50. ko. owe 8,50. 12,50. Parasole od 3,75. Teki od 4,50. Pulowery męskie 2,45. 4,50. wełniane deseniowe 7,50; szelki, kraty, waty, bielizna, najwięszy wybór najtaniej. Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej. zdg 56 301

Student udzieli łaciny również pokój. — Oferty Kurjer Poznański zdg 56 950

Do matury przygotuje ekstermistów całkowicie abs. Uniw. — reżasz złozenia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 907

Korepetytor rutynowany udzieli matematyki, fizyki. Wynagrodzenie ewentl. w naturaljach. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 888

25 MUZYKA

Czelista pierwszorzedny z saksofonami: potrzebny 1 stycznia. Zgłoszenia spieszne „Czelista” Biuro Ogłoszeń. Bydgoszcz Dworcowa ng 6 937

Nauczycielka prywatna (młoda) pozwoleniem zakres gimnazjum niższego niemiecki francuski muzyka. referencje szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 922

Kursy Tańców Szczerkówny Poczta 23, parter Zgłoszenia każdego czasu. zdg 56 874

Dziewczyna uczciwa, pracowita z dobrymi świadectwami; szuka posady do wszystkiego od 1. 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 948

Dziewczyna z długoletnimi świadectwami umiejscą dobrze gotować zaprawiać: wypiekać szuka posady od 15. lub 1. 1. 33 Oferty Kurjer Poznański: filia Focha 36. zdg 56 943

Sześcioklasistka poszukuje pracy biurowej albo w składzie Oferty Kurjer Poznański zdg 55 950

Młynarz - monter posiadający chlubne świadectwa dobrze znający wszelkiego rodzaju maszyny wchłazare w zakresie młynarstwa kszaranie jak: motory zapędowe elektryczne światła poszukuje posady w charakterze nadmłynarza Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 1 923

Pracznka prania zaraz. Oferty Kurjer Poznański: zdg 56 149

Student znający dobrze języki francuski i niemiecki poszukuje odpowiedniego zajęcia Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 159

Poszukuje pracy za pokój. Oferty Kurjer Poznański: zdg 56 150

Młodsza służąca poszukuje posady do dzieci lub do pomocy pani. Oferty Kurjer Pozn zdg 56 254

Starsza dziewczyna poszukuje posady. długoletnie świadectwa do jednej lub 2 osób. Oferty Kurjer Poznański: zdg 56 253

Poszukuje usługi na popołudnie Oferty Kurjer Pozn zdg 56 181

Rutynowana stenografia pisanem na maszynie. samodzielna szuka osady miejscowości obojajna ewtl. na wsi jako sekretarka lektorka etc. Dobre referencje. Oferty Kurjer Pozn zdg 56 184

Dziewczyna z dobrem gotowaniem długoletniemi: świadectwami, szuka osady od 15. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 94

Elektromonter poszukuje posady. Wykonuje instalacje elektr. po najniższej cenie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 195

Wychowawczyni z dłuższą praktyką poszukuje posady za małym wynagrodzeniem ewentualnie za utrzymanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 197

Ogrodnik st. kawaler przyjmie zaraz osadę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 56 150

Biuralistka z kilkuletnia praktyka biurowa z dobrą rodziną obecnie na sta nowisku poszukuje od 1 stycznia odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 097

28 WOLNE MIEJSCA Potrzebna służąca do wszystkiego zaraz — Łaskawezwiza 4 mieszkanie 3. zdg 57 010

Wojażer wymowny bezw. kaucja 50 złotych potrzebny zaraz. Oferty Kurjer Pozn zdg 57 069

Ekspedjentka potrzebna kaucja 200 zł. Oferty Kurjer Poznański: zdg 56 911

Dziewczyna bez spania Restauracja Półwiejska 33 a zdg 56 933

Poszukuje młodych chłopców kolporterów gazeciarzy do sensacji; kaucja od 1. 1. 200. Adres Kurjer Poznański zdg 56 946

Posługi poszukuje. Oferty Kurjer Pozn zdg 56 744

Urządnic gospodarczy lat 35 z 12letnia praktyka i szkoła rolnicza poszukuje posady od 1. 1. lub 1. IV 33 r. Wymagania skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański: zdg 54 409

Kucharz młody, żonaty pierwszorzedne świadectwa kwalifikacje poszukuje posady prywatnej lub restauracyjnej Zgłoszenia Sulmierzycze Radomsko poste-restante Stefan Jakubowski: zdg 54 759

Siodlarz - tapicer dzielny po wojskowości lat 25, dobrze obeznany we wszelkich pracach, pracowity uczciwy prosi PP. mistrzów o stałą prace od 1. 1. 33. Przyjmie także prace jako siodlarz dominiálny Dobre referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 139

Młoda wdowa poszukuje posady do samotnej osoby Oferty Kurjer Poznański zdg 56 895

Ogrodnik żonaty lat 28, dobry fachowiec poszukuje posady od 1. 1. 33 — Oferty kierować Kujawa, Bednarska 1/ m 15. Poznań. zdg 56 183

Dziewczyna uczciwa czysta do wszystkich prac domowych bez spania potrzebna. Za Grobla 2 m. 15. zdg 57 115

Niemkę (ca) popołudnie pożądana freblanka. Grobla 13 m. 6. rz 4 619

Fryzjerka manicurzystka stała osada — Grunwaldzka 13 zdg 56 347

Dziewczyna samodzielnie gotująca Zgłoszenia Plac Nowomiejski 5 m. 5. zdg 57 129

Dziewczyna - kucharka potrzebna zaraz. Restauracja ul. Woźna 1 zdg 57 135

Dziewczyna do wszystkiego. Słowackiego 36, m 11. zdg 57 144

Rybak obznajmiony z sprządaży ryb na gwiazdkę pożądan. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 097

Kasjer - buchalter samotny wzgl. Kasjerka - buchalterka z gruntowna znajomością rachunkowości polniczej z umiejscieniem samodzielnego załatwiania korespondencji również w języku niemieckim potrzebni na większy majątek ziemski od 1 stycznia 1933 Odpis świadectw oraz pretenje do Kurjera Poznańskiego pod ng 1976

Dziewczyna do wszystkiego potrzebna Wesoła 3 przy Teatrze Wielkim zdg 57 098

Ekspedjentka kaucja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 093

Służąca bez spania za 15 zł. K. Zielńska Slusarska 6 skład Spoż zdg 57 038

Fryzjerka na stałą osadę potrzebna. Szewska 19. zdg 57 035

Służąca umiejscą gotować: prac z własna pościela potrzebna zaraz — Przewstanowicz Kobylepole browar zdg 57 037

Kasjerka do podwórze i ksiązkowości potrzebna na majętność. Zgłoszenia szczegółowa z podaniem wieku, pensji do Kurjera Poznańskiego zdg 56 559

Posługaczka młodsza zdrowa czysta 8—8. — Górna Włda 13 m. 16. zdg 57 032

Inkasent z kaucja potrzebny Oferty Kurjer Pozn zdg 57 050

Dziewczyna uczciwa do wszystkiego zaraz lub od 1. 1. potrzebna. Sw. Wojciecha 5 rzeźnictwo. zdg 57 006

Fryzjerski pomocnik potrzebny. Górna Włda 45. zdg 56 937

Woźnica potrzebny uwzględnia sie tylko takiego który już rozwodził niecywo. Poznańska 8/10 Pekarnia zdg 57 106

Fryzjer młodszy potrzebny. Wawrzyniaka 24. zdg 57 105

Kilka kelnerek na wyjazd kaucja 60 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 927

„Orędownik Wielkopolski“

istniejący od roku 1870, jest

najtańszym dziennikiem w Poznaniu.

Przedpłata miesięczna wynosi: W ekspedycji i agenturach prowincjonalnych 1,95 zł W agencjach w Poznaniu 2,20 zł Z odnośzeniem do domu 2,20 zł Na prowincji na pocztach już z odnośzeniem do domu 2,34 zł Redakcja i administracja: Poznań, św. Marcin 70. Telefony: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72.

Włosów wypadanie, łupież, łysina, usługa „Esencja chinowo-chmielowa” i „Mydło chinowo-chmielowe” (z kozunkiem). Sprzedają apteki i składy apteczne. ng 6674

Dywany kunsztownie reparujemy Oferty Kurjer Pozn zdg 56 210

1,45 pończochy jedwabne do prania 1a jedwab 2,25 złoty Hemberg od 2,50 pończocha jedwabna niedoścignionej trwałości od 3,90 pończochy maco od 45 gr. jedwabny flor od 95 gr. 1a pończocha pończochy od 1,90 fil d'ecosse od 2,90 pończochy fil d'ecosse od 3,25. Dziecięce nr. 5 od 60 gr. 10 nr od 80 gr. skarpety męskie od 45 gr. deseniowe od 15 gr. poleca po. znacznie niższych cenach w wielkim wyborze specjalny magazyn pończoch i fabryka bielizny J. Schubert. Poznań ul. Wrocławska 3. Ceny niskie — towary trwałe. Pg 4173-47 54

23 OŻENKI Zawrże znajomość z wyższym urzędnikiem państwowym lub bankowcem do 36 lat niebrzydka nau czycielka prywatna muzykalna, lat 25, ma skromny posag meble i wyprawę. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 921

Majętny młody przystojny gentleman zapozna choć biedna lecz na wskroś przystojna pannę w celu matrymonijalnym. Zgłoszenia fotografka, która sie zwraca do Kurjera Pozn zdg 56 988

Kupiec kawaler lat 27 przystojny elegancki z dobrej rodziny posiadający kilka tysięcy zł gotówka szuka żony. Panny lub młode wdówki posiadające własny interes zechca przesłać oferty do Kurjera Pozn. zdg 57 021. Pośrednictwo krewnych mile widziane.

300 zł nożycki do składu spożywczego z zapewnieniem poszukuje kawaler. możliwy późniejszy ożenek. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 114

Panienska o wyższym poziomie ducha (nie biedna), poszukuje męża kulturalnego do lat 44. Poważne oferty do Kurjera Pozn. zdg 57 122

24 NAUKA Profesor gimnazjum udziela lekcji matematyki i fizyki. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 986

Ulgowy kurs tańców 16 rozpoczynam. — Średziński, Strzelecka 3. zdg 57 028

Czelistę (amatora) poszukuje się do kwartetu. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdg 56 694

26 ROZRYWKA Kolendy cały zbiór na 111 stronach tylko 1 zł poleca Księgarnia Wilaka. Podgórna 10 filia Focha 48. zdg 54 863

27 SZUKA PRACY Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednie, trzeciej cenie drobnych.

Gospoia szuka posady długoletniemi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 932

PIECE KAFLOWE przenośne marki „Standard” kupuje się najlepiej i najtaniej w składnicy fabrycznej firmy: M. Perkiewicz, Poznań: Składowa 5/7, Fabryka w Ludwikowie p. Mosina. Pg 7 571 50 57

Modelarz lub stolarz zagraniczny długoletnia praktyka poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 925

Dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego szuka posady zaraz — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 56 882

Posługaczka uczciwa i sumienna poszukuje po usługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 953

Kawaler lat 24 poszukuje posady woźnicy dobrze obeznany z końmi. Oferty Kurjer Poznański zdg 57 086

Mistrz piekarski młodem wieku, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 57 014

Posady włodarskiej poszukuje w majątku lat 36, dobre świadectwa 6 letnia praktyka w Niemczech — Andrzej Markiewicz — Ostatki, gmina Stare Miasto, pow. Konin. zdg 57 007

Gospoyni - kucharka umiejscą dobrze gotować znająca pieczenie ciast zaprawę do bremi świadectwami z lepszych domów poszukuje posady od 1. 1. lub 15. 1. 3. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 017

Szofer ostatnie posadzie 13 lat z powo-likwidacji szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 904

Francuzka rodowita poszukuje posady do dzieci lub demi place także na wyjazd. Referencje bardzo dobre Mme Bluze Pens'out Marszałka Focha 21 telefon 63 12. zdg 56 912

Włodarz energiczny z dobrymi długoletnimi: świadectwami; poszukuje posady od 1. 4 33 r z jednym po silkiem Oferty Kurjer Poznański zdg 56 883

Woźny znający centralne orzwanie i inst. światła, dozorca, ostatnia posada 13 lat z powodu likwidacji szuka posady. Oferty Kurjer Poznański: zdg 56 903

Posługi poszukuje średniem 3 razy tygodniowo. Oferty Kurjer Pozn. zdg 57 138

Poszukuje posady w kancelarii adwokackiej lub notarijnej, kilkuletnia praktyka biegła w języku polskim, niemieckim. Oferty Kurjer Pozn zdg 57 141

Panienska początkująca, kochająca dzieci, przyjmie osadę z szyciem najchętniej na wsi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 57 146

Szofer inteligentny szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn zdg 55 994

Starsza służąca wiejska szuka posady z gotowaniem u starszych państwa lub u samotnej osoby lub ksziedza w lepszych domach, dobre świadectwo własna pościela od 1. lub 15. 1. 1933. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 059

Posługi poszukuje. Oferty Kurjer Pozn zdg 56 744

Urządnic gospodarczy lat 35 z 12letnia praktyka i szkoła rolnicza poszukuje posady od 1. 1. lub 1. IV 33 r. Wymagania skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański: zdg 54 409

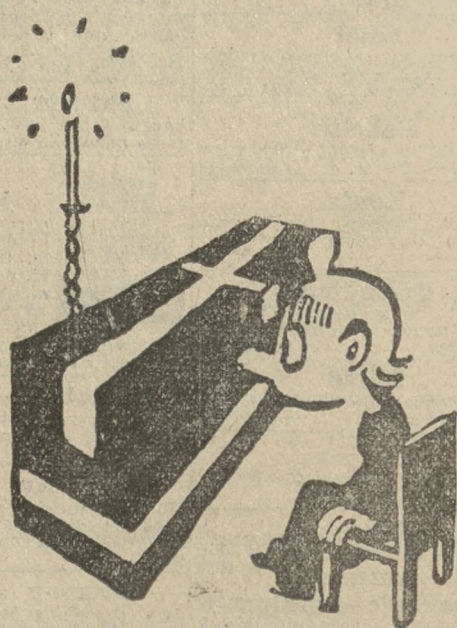
Kucharz młody, żonaty pierwszorzedne świadectwa kwalifikacje poszukuje posady prywatnej lub restauracyjnej Zgłoszenia Sulmierzycze Radomsko poste-restante Stefan Jakubowski: zdg 54 759

Siodlarz - tapicer dzielny po wojskowości lat 25, dobrze obeznany we wszelkich pracach, pracowity uczciwy prosi PP. mistrzów o stałą prace od 1. 1. 33. Przyjmie także prace jako siodlarz dominiálny Dobre referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 139

Młoda wdowa poszukuje posady do samotnej osoby Oferty Kurjer Poznański zdg 56 895

Ogrodnik żonaty lat 28, dobry fachowiec poszukuje posady od 1. 1. 33 — Oferty kierować Kujawa, Bednarska 1/ m 15. Poznań. zdg 56 183

Humor zagraniczny

Westchnienie przyjacielskie. — Biedny Ernest! zamknięty w takim pudle — od, który zawsze sypiał przy otwartem oknie! (Matin Paryż) S. F.

Przedpłata na miesiąc styczeń 1933 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośzeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośzeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznie 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 12, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.